

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

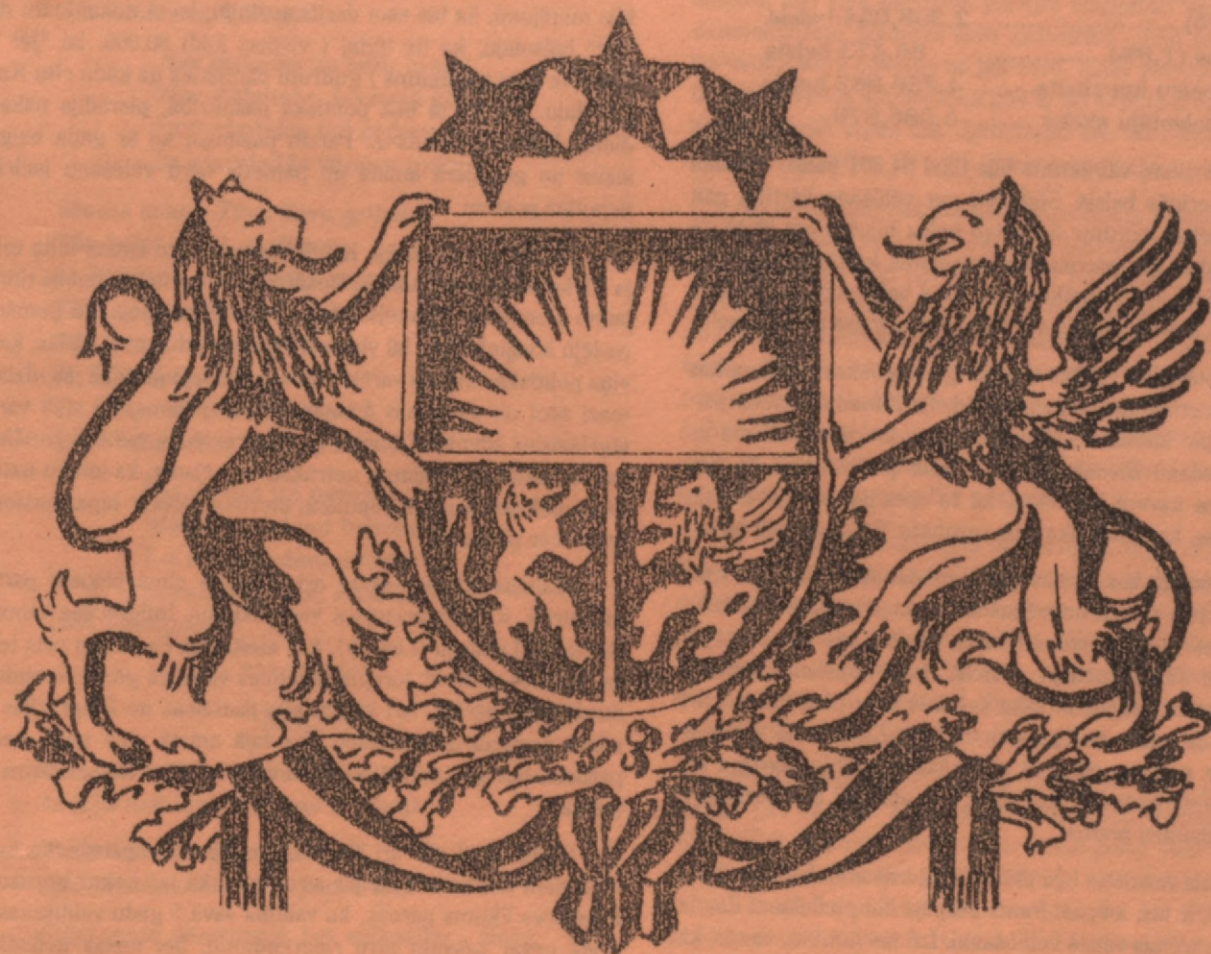

ISSN 0227 - 2423

1995. GADA NOVEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

47. GADA GĀJUMS Nr. 11. (560.)

18. NOVEMBRIS

Latvian
Canadian
Latvian
Centre
Montreal

Latvian
Canadian
Latvian
Centre
Montreal

1995. gada 30. oktobra referendumā tikai ar 1,2% vairākumu uzvar federālisti. Tuvais nobalsojums tūdaļ izsauca dažādas krīzes, kuŗu rezultātā no premjera amata atsakās Kvebekas premjers Ž. Parizo, notiek maiņas provinces valdībā un ievēribu iegūst rasisma pieskaņa dažādos pēcvēlēšanu komentāros.

Grūti iedomāties ciešāku nobalsojumu referendumā, kādu kvebekieši piedzīvoja 30. oktobrī. Neskatoties uz modernām balsu saskaitšanas mašīnām, gala rezultāts kļuva zināms tikai pēc trīs stundām, kuŗu laikā abas puses jutās nedrošas un satrauktas. Pat pieredzējušākie politiskie novērotāji neuzdrošinājās paredzēt uzvarētāju, kaut gan piesardzīgi piezīmēja, ka izskatoties, ka "Nē" balsotāji tomēr ienākšot pirmie, kas tā arī notika. Vēl pārsteidzošāks bija lielais piedalīšanās procents - 93,51! Pie vēlēšanu urnām bija devušies gandrīz visi, kas pie tām varēja nokļūt. Šķiet, abas puses bija darījušas visu iespējamo, lai tas tā būtu. Milzīgs izrādījās bojāto balsu skaits - 1,8 %!

Gala rezultāti bija šādi:

Nē - 50.58%; Jā - 49.42%

Ieskaitot nederīgās balsis, rezultāts bija:

Nē (49.7%).....	2,362,355 balsis
Jā (48.5%).....	2,308,054 balsis
Nederīgas (1,8%).....	86,473 balsis
Nodoto balsu kopskaits.....	4,756,882 balsis
Tiesīgo balsotāju skaits	5,086,979

Citiem vārdiem, vairākums bija tikai 54,301 balss! Mazāks cipars kā nederīgās balsis. Sūdzības par vēlēšanu kārtību gan liecināja, ka lielais vairums nederīgo balsu bijušas par "Nē" un ka valsts ierēdņi, kas pārraudzīja balsojuma kārtību, īpaši centušies, lai atrastu visniecīgākos ieganstus balsi atzīt par nederīgu (ja ķeksitis nejausi izlēcis no "Nē" aplīša - balss noraidāma!).

"Jā" balsotāji, kas vēlējās neatkarīgu Kvebekas valsti un kas uz vēstures argumentu pamata apsūdzēja Kanadu visādos pārkāpumos un pie katras iespējas piebrauca pie nacionālisma jūtām, bija vēlēšanu dienas pēdējā stundā ļoti vilušies, jo bija pārliecināti, ka uzvara būs viņu, kā to aprādīja pēdējo mirkļu vēlēšanu izziņas, kas visas lika gala rezultātu "Jā" balsotāju birkā.

"Nē" balsotāji, kas cīnījās par Kanadas federālās sistēmas saglabāšanu, bija jūtami nobažījušies, ka ciņa ir zaudēta. Uz to norādīja pirmo pusotru stundu balsu skaits, kas tad bija "Jā" vēlēšanu pusē. Tikai pēdējā stundā, kad kopskaitā ielūda Montreals balsis, pendelis sāka svērties viņu pusē un tur arī palika. Tas bija milzu atslogs visiem, kam Kanada kā valsts ir dārga un kas nespēja pieņemt atšķiršanās politiku savtīgo un šauru pieeju referendumā jautājumā, kas apzināti bija neskaids un musināja daudzus prātus.

Kāpēc gala rezultāts bija tāds? - Skaidras atbildes nav. Ticamākais, šķiet, ir tas, ka paši franči nespēja dot pietiekami daudz piekritēju suverēnas valsts veidošanai. Lai tas notiktu, vairāk kā 60% bija jābalso "Jā" pusē. Šo maģisko ciparu, neatkarības sludinātāji paši savos ļaudis neiemantoja, kaut gan bija pārliecināti, ka to sasniegs. Un suverēnisti nepavisam nebija iespējušies ielauzties angļiski runājošo (gan angļu un emigrantu izcelsmes pilsoņos) sabiedrībā, kas 95% balsoja par "Nē". Kaut gan populārā Kvebekas seperatīvu politiku L. Bušārda (Bouchard) iesaistīšanās kampaņā deva strauju pagrieziena "Jā" balsotāju cerībām, "Nē" atbalstītāju (pabalstītu ar tūkstošiem kanadiešu no citām provincēm) plašā 27. oktobra sanāksme, kuŗā piedalījās gandrīz 200,000 dalībnieku un kas notika Montreals centrā, acīmredzot, bija pārliecinājusi daudzus, ka Kanada tomēr sargājama. "Jā" politiķi un franču ziņu avoti visiem spēkiem mēģināja mazināt skaitu uz 35,000, bet tas tikai lieku reizi pierādīja, cik netaisni tie rikojas ar faktiem, lai piemānītu vēlētajus, kas aklī uzticas saviem taisnības vadoņiem.

"Jā" politiķi visādi centās nomelnot Kanadas ministru prezidentu Ž. Kretjenu (Cretien), izgāžot pār viņu dažādus uz-

brukumus un vainojot viņu personīgi Kvebekas apspiešanā. Ironija še nu bija tā, ka ciņas lauks veidojās starp diviem franču politiskiem grupējumiem un to vadītājiem. Tam vairs nebija nekāda sakara ar Kanadu kā tādu. Un rezultātā Kvebekas pilsoņiem, kas nebija franču izcelsmes, praktiski nebija ne mazākās iespējas balsot citādi, kā "Nē"! Un tāpat to darīja dažādās indiāņu ciltīs, kas apdzīvo milzu daļu Kvebekas teritorijas. Tie savos referendumos pirms Kvebekas nobalsojuma ar vēl vairāk kā 95% balsu vēlējās ar visu savu zemi palikt Kanadā! To suverēnisti nekādi nespēja saprast. Neskatoties uz to, ka miermīlības dēļ Kanadas politiķi izvairījās pieminēt rasismu, nacismu un citas labā spārna uzpūtības, bija zīmes, ka šīs īpašības varētu lauzties uz āru un ka tās valda vismaz daļā suverēnistu. Tās biedināja imigrantu saimi.

Jau vēlēšanu vakarā pašā "Nē" vadītāju saimē ciņas zaudēšanas skurbumā parādījās pirmās plaisas, kas uzvārdīja sabiedrību, ziņu avotus un kanadiešus visas plašās zemes robežās. Ja L. Bušārds bija "politiski korekts" un meklēja izlīdzinājumu, gan pieminot, ka nākošais referendums neesot tālu prom un ka tajā uzvara būšot droša, Kvebekas premjers Ž. Parizo atļāvās "nāvējošu komentāru", ka ciņa zaudēta "naudīgo un imigrantu" dēļ, kas nesaprotamu iemeslu dēļ nespējot ieslēgties franču sabiedrībā un to nekādi neatbalstot. To, lūk, viņš nekādi nevarot saprast. Tas izraisīja tūlītēju un spontānu reakciju, kuŗā viņš tika devēts par rasistu, nacistu utt. Ka tik pieredzējis politiķis kā Parizo varēja izdarīt tik drausmīgu politisko pašnāvību tikai stundu pēc gala rezultāta paziņošanas, visiem šķita nesaprotami, lai gan bija minējumi, ka tas esot darīts apzinīgi, lai tā nokaitinātu daļu "Nē" balsotāju, ka tie tūdaļ (vismaz kādi 80,000, lai "Jā" nākamreiz būtu vairākums) gudrotu pārcelties uz kādu citu Kanadas daļu. Un ka tā bija politiska pašnāvība, pierādīja nākamā diena, kad rita stundā Ž. Parizo paziņoja, ka ar gada beigām aizies no premjera amata un pametīs savu vēlēšanu iecirkņa deputāta posteni.

Par Parizo pēcnācēju Kvebekas premjera amatā tūliņ minēja Bloka partijas vadītāju L. Bušārdi, bet tas nebūt nebija tūlītējs jauno pienākumu ņēmējs. Viņš uzmanīgi paziņoja, ka ņemšot 3 nedēļu atvaļinājumu, lai visu pārliktu un izdomātu. Rādās, ka arī viņa politiskās dienas varētu būt skaitītas, jo ģimenē jāaudzina 2 mazi zēni un sieva nav francūziete. Iespējams, ka viņš varbūt atgriezīsies advokāta amatā. Tā nu provinces vadības jautājums palicis atklāts. Minējumu netrūkst. Iespējams, ka amatu uzticēs kādai pekistu partijas populārai sievietei, kas ir iepazinusies ar provinces pārvaldi.

Rasisma atbalsis skāra arī vairākus citus pekistu partijas ministrus, it īpaši premjera vietnieku un Imigrācijas ministru Bernardu Landriju (Landry), kas aizstāvēja Parizo un pats iekļuva "karstos pelnos", ieregistrēdamies viesnīcā pēc referendumā zaudēšanas sērām. Arī viņam bija jāatteicas no Imigrācijas ministra posteņa un jāatzīstas, ka šajā amatā viņš neesot panācis, bet gan zaudējis. Un notika vairāku citu ministru nomaiņa.

Sajūsmināti nav arī "Nē" uzvarētāji, kas apzinās, ka nacionālismam Kvebekā ir dziļas saknes un ka tas nekur nepazudīs. Provinces likums paredz, ka valdība savā 5 gadu valdīšanas periodā nevar sasaukt otru referendumu, bet nekas neliedz tai atkāpties, sasaukt jaunus vēlēšanas un tad izsludināt citu nobalsojumu. Tā var arī likumu grozīt, jo parlamentā tai ir absolūts vairākums. Vai tā to darīs, ir cits jautājums, jo, šķiet, ka kvebekiešiem daudzās balsošanas vienkārši ir apnikušas un tās nav tikai sašķēlušas sabiedrību, bet arī ģimenes. Bet vai tie vēlas tikai ekonomisku stabilitāti un garantētas darba iespējas? Referenduma nobalsojums to neapliecina.

Ar Bušārda došanos atvaļinājumā, ir iegūts noderīgs atsloga brīdis, kuŗā abas puses var izvērtēt dažādos apstākļus un veidot savas jaunās pozīcijas. Nav šaubu, ka še arvien lielāku lomu spēlēs publiskās izziņas, kas, izrādās, ir akurātas un dod labu ieskatu vēlēšanu noskaņojumā, vismaz Kanadā. Pēcvēlēšanu iztaujā nav zīmju, ka jauna nobalsojuma rezultāts varētu būt citādāks, bet ir gan norāde, ka kvebekieši vēlas jaunu vienošanos ar Otavu. Un to apzinās pati Otava, vairums citu Kanadas provinču premjēri, bet ne visi. Politiķi kanadiešos šobrīd nav iecie-

ni. Pilsoņi vēlas lielāku teikšanu politiskajos jautājumos. Par mata tiesu iegūtā "Nē" uzvara to pastiprina, un politiķiem ar to arvien vairāk būs jārēķinājas. Un te nu milzu lomu spēlē televīzija, radio, prese un visi citi masu medijas informācijas avoti, publiskās iztaujas utt. Un "E pasts"! Laiki ir mainījušies. Vecie, labie laiki neatgriezīsies! Kvebekai, Kanadai, kvebekiešiem, kanadiešiem (ar latviešu izcelsmes) nākamie mēneši, gadi būs politisku pārsteigumu pilni un prasīs visplašāko līdzdalību, lai Kanada, valsts, ko visa pasaule atzīst par vislabāko dzīves vietu, tāda paliktu un dotu patvērumu un drošību tās pilsoņiem. Un par to arī mums, latviešiem būs ne tikai jādomā, bet arī kaut kas jā dara, lai tas tā būtu, jo citādi mūsu sabiedrība varētu ievērojami ciest, vai pat zaudēt savu redzamo vietu mūsu iecienītajā mitnes zemē. □

M. P.

Vita Ziverts

DIEVS, SVĒTĪ

Motto:

"Esi uzticīgs līdz nāvei,
Tad es tevim došu to dzīvības kroni!"
no Sv. Jāņa parād. gr., 2. nod., 10. pants.

Mums arī jābūt uzticīgiem,
Vien Tēvu zemei - Latvijai.
Bez gala Dievam pateicīgiem,
Ka mītam savā Tēvijā!...

Nav jāskatās pa labi, kreisi,
Nav jā klausās, ko runā kāds!
Ceļš virzīsies tad nepareizi,
Ja mavalodās vērsies prāts...

Mums sekot: Tēvu-Tēvu gribai,
Tās kalni jāmil, mežāres,
Ir jāklaujas zem svētās zīmes:
Tik - sarkanbalti sarkanās!
Par ko ne reizi ciņās krita
Jo diži tautas varoņi!...
Tā, lūk, - ko dara pārliecība,
Šis, - mīlestības gara spēks.

Tie cīnījās un uzvarēja,
Mums atgūdami brīvību;
Lai atkal godam atskanētu:
Dievs, augstais, svēti Latviju!!

1995. gada martā

DZĪLĒS

Ir kalnu dzīlēs dārgakmeņi reti,
Ir jūpā dzintars, - arī tas ir vērts!

Tie ir kā sirdī mīlestība reta,
Kas brinūmainās jūtu jomās lās!

Slēpj zeme dārgumus, bet mīlestību - sirds,
Uz mūžu - ilgi - savā sirdī glabā!

DEMOKRATISKAIS PROCESS

6. Saeima ir ievēlēta. 40 deputāti no 5. Saeimas atkal ievēlēti. Tikai 4 deputāti no 18 rietumvalstu latviešiem, tāpat samazinājies sieviešu skaits no 14 uz 8 deputātēm. Varētu teikt, ka daudzi vēlētaji, dažādu iemeslu dēļ, ir pārsteigti par vēlēšanu rezultātiem. Ir dzirdamas balsis, kas saka, ka nezīnot, vai būtu jāpriecājas vai arī jāraud par to. Varbūt, ka šoreiz būtu jā dara abi - par putru, ko paši esam demokrātiski ievārijuši. 6. Saeimas deputātus varētu sadalīt samērā diezgan līdzīgās daļās - viena daļa no politiskā centra pa kreisi ir par komandas vai stipras rokas vadītu ekonomiju, bez izteiktas nacionālās nostājas. Vairums no kreisā spārna vadošiem deputātiem ir bijušie nomenklatūras cilvēki, labi skoloti komunistiskajā sistēmā, ar ievēro-

jamu stāžu darbā, kā, piemēram, Čevers, Ņezbers, Bišers, Čilevičs un citi. 5. Saeimas laikā viņi stāvēja malā un gaidīja savu laiku pienākam. No centra pa labi deputāti ir par brīvā tirgus ekonomiju un par izteiktu nacionālu neatkarīgu Latviju. Arī šeit netrūkst bijušo nomenklatūras cilvēku, gan ar īstu, gan neīstu noslieci uz brīvā tirgus ekonomiju un ir nacionāli domājoši cilvēki.

6. Saeimas deputāti ar saviem izteiktiem dalītiem politiskiem virzieniem varētu būt ceļa sākums uz divpartiju sistēmu, par to būtu jāzina zināms priekš, bet, laikam uz to cerēt vēl ir pārāgi. Par ko būtu jāraud? Tam būtu daudzi un dažādi iemesli, bet, pirmkārt, par tautas daļu, un tā ir vismaz 20% no pavalstniekiem, kas nepildīja savu pienākumu un kas nepiedalījās vēlēšanās. Viņi, acimredzami, neapzinājās, ka ar nepiedalīšanos vēlēšanās balso negatīvi un ka vienīgie ieguvēji ir viņu uzskatu pretinieki.

Cik svarīga ir katra nodotā balss, kā piemēru gribu minēt "Dienas Chronikas" 11. oktobra ziņojumu: "Tautas saskaņas partijas kandidāts Andris Ameriks pēc neoficiālajiem rezultātiem ir ievēlēts Saeimā, bet no nākamā kandidāta Marvika Vulfsona viņu šķīr tikai 10 balsis." Varētu arī raudāt par tiem 5. Saeimas deputātiem, kas nāca no rietumu pasaulē dzīvojošiem latviešiem, kurus uzskatījām par demokrātijas sūtņiem, bet kas netika atkal ievēlēti 6. Saeimā. Daži no viņiem bija pat dzimuši, auguši un skoloti rietumos, tomēr bija mazieauguši demokrātijas principos. Nokļuvuši valdības varas gaitēnos un augstos amatos, ātri vien pieklāvās partijas disciplīnai un partijā esošai nemonklatūrai, aizmirsa savu uzdevumu - ciņu par latviešu tautas izdzīvošanu nākotnē un par sūro, mazo cilvēku ikdienu. Tauta Latvijā nebija apmierināta gan ar šo deputātu darbību Saeimā un vēl mazāk ārpus tās. Spriedums bija iss - svītrot. Tādu pat spriedumu saņēma 60 citi 5. Saeimas deputāti.

No bijušajiem rietumvalstu deputātiem ievēlēja tikai 2 - no TB Juris Sinku, no LNNK Aristīdu Lambergu, bet no jauna no LZS koalīcijas Paulu Kļaviņu (KDS) no Vācijas, no LVP Gundaru Valdmani no Kanadas. Partijas neveiksmēm vēlēšanās viens no cēloņiem bieži ir iekšējās nesaskaņas jeb iecietības trūkumi, līdzīgi ģimeņu iziršanai. Neapmierinātie politiķi dibina jaunas partijas un šķirtie ģimenes locekļi - jaunas ģimenes. Demokrācija bez kompromisa nav dzīvot spējīga, to derētu atcerēties partijām un ģimenēm. Partijas disciplīna nedrīkst būt augstāka par tautas interesēm un cilvēku tiesībām.

Ja valdība tiktu sastādīta no partijām, kurā slēptie mērķi ir "pie varas par katru cenu", būtu traģisks atrisinājums Latvijas nākotnei. Tas varētu notikt, ja kreisais spārns, ar 36 deputātiem, piesaistītu Tautas Kustību Latvija (TKL - Zigerista partija), tā iegūstot 54 deputātus. Tā būtu nacionālai Latvijas nākotnei spēle ar pielādētu revolveri (Russian roulette), pagriestu pret neatkarīgās valsts krūtīm.

Spriežot pēc priekšvēlēšanu kampaņā teiktā, ka TKL kandidātos nav neviena bijušā komūnista, grūti iedomāties, ka ievēlētie TKL deputāti varētu šādu ideoloģisku lēcieni no galēji labā spārna pārsvesties uz galēji kreiso spārnu atļauties. Amerikā gan saka, ka politikā viss ir iespējams, arī atrasties vienā gultā ar politisku pretinieku (Odd bed fellows). Nacionālā bloka lielākai frakcijai Tēvzemei un Brīvībai (TB) būtu nepieciešami atrast iespēju sastādīt valdību. Jācer, ka TB atcerēsies, ka kompromiss ir demokrātijas stūrakmens, bez kuŗa klātbūtnes stabili, darba spējīgu valdību būtu grūti izveidot. Jāatceras, ka kompromisam ir savas robežas, to dēļ nedrīkst upurēt latviešu tautas nacionālās intereses. Cerēsim, ka veselais saprāts uzvarēs. □

Ādolfs R. Gailītis, Bostonā

Osvalds Akmentīņš

JŪLIJA VECOZOLA 50 GADU PĒCNĀVES PIEMIŅAI

Jūlijs Vecozols, viena no spilgtākajām mūsu kultūras personībām, veļu valstī aizgāja sākot otro trimdu savā mūžā, nezīnot, kā un kad tā beigsies. Viņš mira Jēnā, agrākajā Austrumvācijā,

pār pilsētu sākās gaisa uzlidojums. Auroja sirēnas, vēstījot briesmas. Viņš kritis uz kāda spaīna, bet ievainojums bija viņam liktenīgs, jo nebija pietiekamas medicīnas, ne arī ārstu. Toreiz Vecozols Jēnā gatavojās doktora disertācijai filozofijā. Viņš miris 1945. g. 15. martā, kā viens no pirmajiem latviešu rakstnieku saimē. Kur viņa kapa vieta, to, rietumos dzīvojot, nevarēja noskaidrot, jo mūs šķīra "Dzelzs aizkars". Bēgļi, kas bija apmetušies Jēnā, lielā satraukumā centās šo pilsētu pamest un doties tālak drošībā, plosījās vēl karš un prasīja upurus.

Jūlijs Vecozols par sevi atstājis trauksmainu stāstu, jo viņš ar visu miesu un dvēseli bija istas vētras putns. Vecozola 50 gadu jubilejā Rīgā dzejnieks Kārlis Skalbe teicis: "Neskatoties uz viņa balto galvu, jubilārs joņo garā kā vētras nests." Tādām cilvēkam bija vieta atrodama brīvajos rietumos. Viņš tur nokļuva kā jauneklis pēc revolūcijas un sāka studēt rietumu universitātēs, gūt atbildes uz degošajiem nepilnīgās dzīves jautājumiem.

Šo rindiņu autoram liktenis lēmis staigāt gandrīz pa tām pašām ielām, vietām un jūrmaļu rakstnieka dzīves Amerikā laikā. Viena viņa dzīves vieta bija Skvantums, neliela pussala pie Kvinsijas. Kādu laiku dzīvoklis viņam bija bijis Džamaika Plēnē (Jamaica Plain), kur 50-os gados no Vācijas ieradās tūkstošiem latviešu bēgļu, kā toreiz viņus pazemojoši nosauca par DP. Rakstos minēta 48 Hull Street, kad, še atbraucis, Vecozols uzņēmās vadīt žurnālu "Ploretārietis".

Skvantumu es redzu vai ikdienas ar ūdens tvertni kā lielu cepuri gaisā. Man jāskatās no Ronana kalna pāri līcim, kur zaigo ūdeņi un mierīgi snauž baltās laivas. Tur var uziet uz Prata ielas. Vecozola dzīves laikā še vēl ganījās latviešiem govīs. Tur saimniecības bijušas Kundziņu un Spundes ģimenēm. Visapkārt bija lauku klusums, iejosts okeāna varenībā. Bez trokšņiem, bez autobīļiem, tās bija amerikāņu lielā uzplaukuma sākums. Un zivis, cik toreiz daudz to bija! Diloņslimam Vecozolam šī vieta bija kā radīta. Nama tēvs Kundziņš, pēc nodarbošanās galdnieks, bez savas mājas vēl bija uzcēlis mazu kabīni, kur vasaras laikā apmetās vajatais bēglis.

Tās ir senas dienas, 1909. g. oktobrī, ka Ņujorkā ieradās 25 gadus vecais Jūlijs Vecozols, lai Amerikā uzņemtos vadīt, vienot ideoloģiski saskaldīto ieceļotāju saimi. Vecozolam nenācās viegli veidot vienotību. Čikāga viņu izsvilpa, nesaprata, ko isti Vecozols saka... Un tad nāk lielais blīkšķis. 1910. gada augustā policija apcietina Vecozolu. Vēl tagad noraugos uz šo laikrakstu pirmajām lappusēm, kur lieliem burtiem kopā ar foto attēlu redzams Vecozols un šerifs... Vecozolu apcietina, apvairo smagā noziegumā, ka esot piedalījies Tiflisā, Kaukazā, bankas aplaupīšanā. Krievijas konsulāts pieprasa izdot Vecozolu tiesāšanai Krievijā. Ziņa klist ātri un visus pārsteidz. Laiki vēlāk rāda, ka apvairojums ir pilnīgi nedibināts, tomēr ar Krieviju rēķinās. Kad uz rokām ir jau dzelži, jāiet kā jēram, kur to ved. Aizved uz Čārlses ielas cietumu, kas bija drūms nams ar augstu sētu apkārt. Nevainīgs viņš tur nosēd līdz rudenim, kad no jauna sāk asiņot slimās plaušas. Ir aizkustinoši lasīt, kā toreizējie ieceļotāji aizstāvēja savu ciņas biedru. Tas bija obligāti viņiem jādara, nedrīkstēja radīt precedentu, pēc kuŗa varētu sekot vēl citu apcietināšana un izdošana Krievijai. Vecozola līdzgaitnieki rakstīja: "Atminaties arvien, ka tagad ne tikvien tiek aizstāvēts b. Vecozols, bet mēs paši vairāmiem no krievu asinskārigā ērgļa, kas izstiepj savus plēsoņa nagus pat Amerikā un rauga atriebties par viņam sistām brūcēm revolūcijas laikā. Parādīsim par jaunu pasaulei, ka cīņā ar krievu esam gatavi visu ziedot..." Vēl citā vietā: "...Mēs zinām, kāda tiesa gaida biedru Vecozolu Krievijā. Vai jūs gribiet viņa nāvi? Vai gribat, lai to velk uz moku sola?" Latviešu kolonijās ziedoja naudu, gan arī vāca parakstus pret Vecozola izdošanu. Par viņa asila tiesībām iestājās arī citi, piemēram, rakstnieks Džeks London. Vecozols bija dienas varonis. Par viņu rakstīja, par viņu runāja. Runāja amerikāņu slavenajā brīvības šūpulī - Faneila hallē. Pierādīja savu alibi, jo 1907. gadā, kad notika bankas aplaupīšana Tiflisā, viņš dzīvoja Šveicē, ne Krievijā. Noziegumu bija pastrādājis kāds cits, no kuŗa vēlāk visi baidījās, neuzdrošinājās pat vārdā saukt. Tas bija vēlākais PSRS diktators Josefs Džugasvili - Staļins. Pēc atbrīvošanas no cietuma, Vecozols devās atpakaļ uz Eiropu, uz Šveici. Amerikā latviešu sabiedrība bija piebaŗota ar lētām marksisma brošūrām, bez dziļāka pamata kultūrai un istai dzīvei. Šis laiks

atspoguļojas Vecozola literāros darbos. Pat Andrejs Upītis viņu ir uzslavējis, kā trimdas ražīgāko stāstnieku. Atgriezies Šveicē, Vecozols iestājās atkal universitātē Cīrihē un to beidz, pārvaldīdams vācu, krievu, angļu un franču valodas, bet sarunāties spējis arī vēl citās. Bez tam viņš uzrakstīja hērnhūtiešu garā romānu "Lai nāk Tava valstība", ko Latvijā publicēja 1922. g., tad romānu "Dzidra" un esejas "Dzīvā dzīve", ultranacionālu traģēdiju "Aizvests" (pēc sava dēla, ārsta vārda). Pēdējie darbi radās Latvijā. Vācu valodā viņam iznāca "Dein Reich kommen", romāns, noveļu krājums "Auf dem veissen Stern" uc. Bija ieceŗēts romānu "Dzidra" filmēt Vācijā, kur galveno lomu spēlētu Marlēna Dītricha. Sarunas jau bijušas ievadītas, bet labos nodomus izjauc 2. pasaules karš.

Rakstnieks bijis kluss cilvēks, īpatnis, daudz nerunāja un neko par sevi nestāstīja. Pat viņa mūža draudzene Dora Švikule, kas vispārbai pazīstama kā veselības augu popularizētāja, nezināja Bostonas notikumu: "Te, Cīrihē, studējot bija jābrīnas un jānoliec galva Vecozola uzņēmības un izdarības priekšā, ko viņš klusībā, nevienam nemanot, ir izdarījis Latvijas tapšanā. Par viņu kā izcilus personību kultūrā un politikā man stāstījuši vairāki šveicieši... Viņš pastāvīgi ir runājis vislielākās zālēs, kur tikai pasaules mēroga personības drīkstējušas uzstāties, jo tās maksāja bargu naudu. Vēl šodien brīnos, kā viņš to gatavu dabūjis."

Vecozola trimdas arhīvs netika pārvests uz Latviju, un tas, droši vien, 2. pasaules karā būs gājis bojā, līdzīgi sūtņa F. Cieŗēna materiāliem. Kā tas noticis, par to D. Švikule vēstulē pastāsta sekojošo: "Grāmatas un uzņēmumi Vecozolam palikuši Parīzē, jo viņš Latviju gribēja tikai apmeklēt. Atbraucot tikai uz īsu laiku, bet Dievs mums abiem, pret straumi peldētājiem, bija vēlējis satīkties un kopsoli staigāt. Tā viņš palika Latvijā. Reiz, no Sicīlijas mājās braucot, mēs domājām iegriezties Parīzē pēc grāmatām un iesāktiem darbiem, bet tas bija liktenīgajā 1938. gadā, kad kara draudi mūsu nodomu izputināja..."

Latvijas neatkarības laikā viņš bija samērā kluss, visu mūžu bija cīnījies pret trim straumēm. Par reliģiju, tad, kad to visvairāk apkaŗoja un kad to pat noliedza (pēc 1905. g.), uzsvēra nacionālismu tad, kad internacionālisms Latvija (1. Saeimas laikā), un trešais iemesls - nesastāvēja nevienā politiskā partijā, tādēļ nebija aizmugures.

Vecozols bija cīnītājs arī tad, kad 2. pasaules kara vētras jau brāzās pāri Latvijai. Par brīvību un neatkarību! Viņš bija gatavs iet pie vācu okupācijas augstākām iestādēm prasīt latvju tautas daļu, ja tās dēliem jāiet cīnīties. Viņš gatavojās filozofijas doktora grādam un cerēja to iegūt Jēnas universitātē, kaut kara apstākļi nepevisam nebija tam piemēroti. Vecozols cīnījās pret straumi un ar savu personību ir atstājis mums, politiskiem trimdiniekiem, skaistu paraugu, kā vajaga cīnīties un degt pat visneizdevīgākjos apstākļos.

Kā man atstāstīja režisors Jānis Šaberts, kas arī bija ieradies Jēnā, tāpat kā dzejniece Elza Keŗzberē, Vecozols rosīgi darbojies latviešu pulciņā un tiem veltījis savus dzejoļus. Klāt pieliktie 2 dzejoļi ir tie, kuŗus Vecozols iedevis Šabertam nolasiņšanai. Tādā veidā tie arī nokļuvuši rietumos, un varam tagad publicēt. Vētras putns nu sen jau ir aplklusis un dus kādos nezināmos Jēnas kapos. □

Jūlijs Vecozols

Dzimtenes mīla

Kas dzimtenes mīlu sirdī nes,
Tam Latvijas saule atspīdēs
It visur svešā malā:-
Tā sildīs ledū un salā!
Kam dzimtenes mīla dvēselē -
Ir dārgākā manta pasaulē,
Tas nesīrģs sāpju žēlās: -
Sirds pūkstēs cerībās kvēlās.
Ko dzimtenes mīlas elpa skar,
Tas brīnumus dzīvē darīt var:
Tas baigu varu aiztrieks
Un zemi mīļoto sasniegs.
Tad dzimtenes saule tik spoŗa būs,
Ka ilgu asaras laimē žūs.

Dzimtenes sēras

Vēji melnus vilņus šļāc
Dzintarjūras krastos.
Dzijās sērās priedes špāc"
Asaras kāpj plakstos...

Piemeklēta, vajāta
Tauta mūžam dzīvā.
Posta dubļos bradāta
Mūsu zeme brīvā.

Saraustīta, samalta,
Nāves izkopts pļauta,
Vergu važās iekalta
Gaišā latvju tauta.

Brāji, zemi pieminiet
Trimdas gaitās grūtās!
Māsas tautu milējiet
Dzijākās sirds jūtās!
Brāji, ciņā dodieties
Sagraut baigo varu!
Māsas, rindās slēdzieties,
Balstot svēto karu!
Uzvaru tad vainagos
Ciņas sparū drošo.
Brīvība mums aplaimos
Tautas gribu mošo.

Ilmārs Zelmenis

PĒCLAIKĀ

Pēc ilgiem gadiem stāvu
Uz tēva zemes es,
Kur jaunos gados pļāvu,
Kur dūca karmenes.

Te dzegūzīte kuko
Un mūža gadus min,
Te grieze pļavas stūrī
Kā izkopts zobu trin.

Sērs sapnis mani apņem
Kā zilga migla, tvaiks -
Uz spieķa spiedies, brinos,
Kur aiztecējis laiks...

NĀKOTNES LATVIJA

Kādu to veidosim - tāda tā būs

"Universitas" ASV redaktora Dr. Viļņa Viksnes (VV) intervija ar Aivaru Jerumani (AJ).

VV: Krievu imperijai sabrūkot, izbeidzās ģeopolitiskais izaicinājums; tas nozīmē, ka Centrāleiropa pamazām iegūs savu kultūralo identitāti ar Rietumeiropu, iesaistoties Eiropas ekonomiskās un politiskās apvienošanās procesā. Kā Jūs vērtējat pašreizējo politisko un socio-ekonomisko stāvokli Latvijā?

AJ: Tiklīdz Krievija izlems savu piederību pie Eiropas - vērtējums, Eiropas centrs tiri dabiski pārvietosies vairāk uz austrumiem; kā katrā fiziskā uzbūvē, nāks klāt 270 milj. cilvēku. Latvija nonāks Eiropas centrā.

Tomēr šis nav vienkāršs ģeopolitiskais risinājums. Krievija vēlēšies būt Eiropā un Āzijā. Kādreiz Eiropa sniedzās no Atlantijas okeāna līdz Urāliem. Šodien pati Krievija sniedzās no Baltijas jūras līdz Klusajam okeānam.

Politiski Latvijas valdība atrodās krīzes stāvoklī. Latvijas Ceļš nav valdīt spējīgs. Ministru prezidenta demisija apliecināja vadošu, spējīgu valsts viru trūkumu. Gaiļa kabinets ir tikai pagaidu valdība, lai dotu LC iespēju attālināties no savām neveiksmēm.

Sabiedriskā un saimnieciskā līmenī latviešu tauta daudz pārdzīvo, cieš un nekautrējas izteikt savu neapmierinātību ar 5.

Saeimu un Latvijas valdību. To rindās ir zemnieki, skolotāji, akadēmiķi un ārsti, bet vissmagāk cieš pensionāri, darba nespējīgie un vecie ļaudis. 10% no Latvijas iedzīvotājiem dzīvo ļoti labi, puse no iedzīvotājiem dzīvo no dienas uz dienu, pārējie no rokas mutē.

VV: Jeļcins un Kozirevs lepi runā par stingro krievu interešu aizstāvēšanu tuvējās ārzemēs (krievu jaunais nosaukums Padomju Republikām). Tā Krievijas vadoni ar savu agresīvo ārzemju politiku ir bistami tuvu pietuvojušies punktam, ko amerikāņi nevar ignorēt un arī necietīs, ja Latvija tiks atkal iekļauta Krievijas iespaidu sfairā. Kāda ir Amerikas valdības sadarbība ar Latvijas valdību un kas būtu amerikāņiem darāms, lai Latvijai vairāk palīdzētu?

AJ: Spriedumi presē - ASV un Latvijas sadarbība bijusi apzinīga un pieklājīga. Attīstība tiek traucēta tāpēc, ka patreizējās ASV valdības interesēs ir uzturēt labākas attiecības ar Krieviju. Latviešu klupšanas akmens ir tas, ka neesam atrisinājuši savas attiecības un prasības pret Krieviju. Kas šobrīd nav nokārtots? - kaļaspēka izvešana, pensionētie virsnieki, Abrene.

Mums ir jākāpina šīs attiecības pret ASV valdību divējādi: ārlietu ministrija spēj ietekmēt diplomātiskā līmenī; otra pieeja - tieši, tas attiecas uz ASV kongresu, kas ietekmē ASV prezidentu un ārlietu politiku. Mēs varam izmantot šo abpusējo pieeju pa diplomātiskiem kanāliem un arī kā ASV pilsoņi - ietekmēt tieši. Žēl, ka mēs neizmantojam šādu abpusējo pieeju jautājumu risināšanā. Latvijas valdībai un Ārlietu ministrijai ir jāievada dekolonizācijas jautājums. Neviena valsts pasaules vēsturē nav pieļāvusi tās bijušajiem okupantiem pilnā ģimenes sastāvā tur palikt uz labāku dzīvi.

VV: Kādā veidā Amerikas latvieši, kā starpnieki, varētu iegūt Amerikas valdības labvēlīgu nostāju iepretim Latvijai?

AJ: Latvijas valstiskuma atgūšana nekādā ziņā nemazina to darbu, ko kādreiz veica ALA, PBLA, BATUN, DV BAFL un citas politiskas organizācijas. Šobrīd šī interese ir stipri mazināta, attaisnojot savu kūtrumu ar "lai netraucētu ārlietu ministrijas darbu". Neaizmirsīsim, ka Ārlietu ministrija ar diplomātisko korpusu vēl ir analfabēti Rietumu politikā.

VV: Kā jūs, kā bijušais Latvijas goda konsuls Kalifornijā, vērtējat situāciju, kas radusies tagad, kad šis postenis trūkst?

AJ: Diplomātiskā korpusa lieta ir reprezentācija. Latvijai ir 76 pārstāvniecības ārzemēs. Diplomātiskam korpusam un presei ir kontakti un ziņas par jaunākiem pasaules notikumiem, arī Latvijas, bet ne vienmēr visi ir ar mieru zvanīt uz Vašingtonu, lai iepazītos ar jaunākiem notikumiem. Konsula uzdevums ir reprezentācija un informācijas došana praktisku jautājumu risināšanā. Latvijas pavalstniekiem, kas ir Kalifornijā, iztrūkstot konsulātam, visi darījumi ir jāzieda Vašingtonā, kas apgrūrina šos procesus un lietas novilcina. Kalifornijā ir firmas, kas grib Latvijai palīdzēt, bet nezina, kur griezties.

VV: Gadu gaitā jūs esat ieguvuši sakarus ar vai visas pasaules diplomātiem pārstāvjiem. Vai jūs būtu ar mieru pieņemt goda konsula posteni Kalifornijā, ja jums tāds tiktu atkal piedāvāts?

AJ: Ja Latvijas Ārlietu ministrija saprot šo manu vērtējumu iepriekšējā jautājumā, tad tas būtu vēlams. Neatkarīgi no manis personīgi, es ieteiktu un uzsveru šī posteņa nepieciešamību Kalifornijā.

Šobrīd Latvijas valsts dzīvo uz parāda. Ārlietu ministrija tērē līdzekļus izšķērdīgi, uzstādot algotus vēstniekus apkārt visai zemes lodei. Tā neizmanto brīvu pieredzi no Rietumiem. Vēl vismaz nākošos 5 līdz 10 gadus ārzemēs dzīvojošie latvieši spētu izpildīt diplomātiskos un konsulāros pienākumus kā savu dāvanu Latvijai.

VV: Agrākais Latvijas prezidents un tagadējais Latvijas Saeimas prezidents Gorbunovs, kas ir bij. komūnists, bet ne pretkrievs, tomēr ir nobažījies par to, ka krievi par daudz maisās Latvijas kompetencēs. Ja jūs būtu šajā (konsula) postenī, ko jūs darītu Latvijas labā, un ko jūs saktiet par to, ka tagadējie politiķi Latvijā ekonomiskā ziņā cieši sadarbojas ar Krieviju?

AJ: Vēstnešu un diplomātiskā korpusa dienests ar savu politisko viedokli nevar atšķirties no ārlietu ministrijas viedokļa - tā tad arī šini gadījumā. Valdība nosaka savu ārpolitiku un šobrīd ar 5. Saeimas svētību sadarbojas ar Krieviju un sarkanā lāča glaudišana esot Latvijas interesēs. Personīgi domāju, ka jāņem vērā un jo vairāk jābūt apzinīgiem un piesardzīgiem ar jebkuŗu tirdzniecības pasākumu un līgumu ar Krieviju. Pirms pāris gadiem bijām pakļauti padomijai; mums jāatbrīvojas no šīs pakļautības sajūtas un tikai tad, kad būsim atdalījušies no šīs pakļautības, tad būsim spējīgi vērtēt sev labvēlīgus apstākļus. Ļoti svarīgi šodien, kad gandrīz puse no visa eksporta vēl aiziet uz Krieviju un NSV, kas, kā tirdzniecības pasākums tiek likts politiskā spēlē. Šodien Krievija negrib pārdot mazutu, zinot, ka liela daļa no Latvijas apkures bazēta uz šo produktu. Latvijas valdība joprojām klanās krievu priekšā. Pareizāk sakot, tā piespiež tautai klanīties. Lai atzīmētu 2. pasaules kara beigas, prezidents G. Ulmanis uzkrītoši ilgi sprieda par braukšanu uz Maskavu, līdz beidzot izlēma to nedarīt personīgi. Toties Latvijas valsts oficiāli tika pārstāvēta Petera personā.

VV: Bijušo padomju republiku vadoņu pienākums ir ieturēt zināmu distanci sarunās ar Krieviju. Viņi ir par to saviem pašvalstniekiem atbildīgi. Ikkatrs zina, ka krievi nelabprāt paklausa visāda veida noteikumiem, likumiem un instrukcijām. Tāpēc būtu bīstami Latvijai slēgt ar Krieviju līgumus, kas tā kā tā netiks ievēroti un godā turēti. Ko jūs saktiet par noslēgto Latvijai nelabvēlīgo līgumu ar Krieviju un kādas konsekvences tas nes?

AJ: Diplomātiskās un politiskās attiecības ar kaimiņu valstīm ir nepieciešamas, lai novērstu pārpratumus no vienas un otras puses. Nevajag aizmirst, ka mēs attiecībās ar Krieviju esam kā vienlīdzīgi partneri. Mums, kā suverēnai valstij, ir savas neaizskarāmības tiesības. Ja mēs ieņemtu kādu zemāku lomu, šīs attiecības ar savu glēvulību izsauktu lielāku risku.

VV: Baltijas valstis bija pirmās, kas ieguva neatkarību, un pirmās, kuŗas izveda naudas reformu 1992. gadā. Ievedot pašiem savu naudu un atstājot rubļa zonu, palīdzēja iegūt atbalstu no Internacionālā naudas fonda un Pasaules bankas. Kā tas nāk Latvijai par labu, un vai Latvijas valdība ir ko darījusi, lai šīs iespējas izmantotu?

AJ: Apsveicams gājiens; tas bija jādara, lai mēs netiktu aizrauti līdz rubļa traģēdijai. Tomēr mums ir jāatrod ceļš, kā laistu laist apgrozībā pasaules finācu tirgū, jo šobrīd tas ir mākslīgi uzturēts. Mūs ir jāapzinās, ka līdz ar to mēs sekmēsim Latvijas piederību pasaules tirgum. Pašlaik lats ir tikai latviešu nauda. Latvijas valdība vēl nav iemācījusies apzinīgi un atbildīgi saimniekot un neuzņemas atbildību un nekontrolē finācu un banku kārtojumus Latvijas teritorijā.

VV: Kā Latviju varētu orientēt vairāk uz rietumiem?

AJ: Rast iespējas uz brīvāku tirdzniecību ar Eiropu. Ņemot vērā neseno vēsturi un piederību Padomju Savienībai, Latvijai un visām Baltijas valstīm rūp drošības jautājums un starptautisko likumu ievērošana. Līdz ar to ir nepieciešams, lai Latvija būtu iesaistīta ne tikvien Eiropas drošības komitejā, bet arī praktiski NATO aizsardzības spēku kopienā. Latvijas valdībai vajadzēja rūpēties ne tikai par savām robežām, bet arī par savu tuvāko apkārtni. Kaŗalaučos (Koenigsbergā, Kaļiņingradā) ir novietota 200 000 vīru krievu armija. Ja Ziemeļvalstis mūs atbalsta, ka mēs, baltieši, būsim viņiem bufervalstis, tad šis kaŗaspēka koncentrējums tiek naivi ignorēts. Baltiešu Brīvības Līga Los Andželosā ir ierosinājusi ASV kongresa (HCR 51) rezolūciju, izvākt krievu kaŗaspēku no Kaŗalaučiem, jo tas apdraud ne tikai Baltijas valstis, bet arī NVS un pārējo Eiropu, Krievijas interešu aizstāvēšanai.

VV: Komūnisti nometināja 25 milj. krievu nekrievu zemēs, kas dzīvo ārpus savām etniskām robežām. Komūnistu piespiedu pārvietošanas (izsūtīšanas) un industrializācijas rezultātā 40 milj. nekrievu atrodas ārpus nacionālajām mājvietām. Šis etniskais ienācējs producē pieaugošu saspilējumu, antagonismu un asins izliešanu. Šie 25 milj. krievi un 40 milj. nekrievi, dzīvojot svešā un nacionālistiski noskaŗotā vidē, ir potenciāli upuŗi politiskiem spaidiem un "etniskai tīrīšanai". Viņu migrācija izraisīs tālākus saspilējumus socio-ekonomiskā struktūrā (sistēmā) pie-

meklētajās zemēs, un, ir iespējams, ka viņi pārpludinās Centrāl-eiropu un nāks vēl tālāk uz rietumiem. Kā Jūs raugaties uz šādu situāciju?

AJ: Piekritu daļēji. Dabiskais pieaugums un kāpināta ģimeņu apvienošana spēš stipri palielināt krieviski runājošo skaitu ārpus Krievijas. Pēkšņi gandrīz visas Eiropas valstis ir saņuktas par lielo (zem 10%) emigrantu skaitu, kas atrodas valstī. Bēgļus neviens vairs neņem pretī, arī tos, kas caur Baltijas valstīm cenšas izbēgt tālāk uz Rietumiem. Šobrīd Izraēla ir vienīgā valsts, kas uzņem savus ticības piederīgos no Krievijas. Pārējās Eiropas valstis, kā arī ASV vairs nepieņem politiskos bēgļus no Krievijas. Ārpus bijušās Padomju Savienības lielākie saplūdumi krievu valodas pratējiem ir Tel Aviva, Ņujorka, Los Andželosa un Parīze.

VV: Krievijas finanču ministrs J. Gaidars liberalizēja cenas, pazemināja kreditus, drukāja naudu. Rezultātā radikāli pazeminājās produkcija, par 50 % (1991. g.) un cenas pacēlās 24 reizes augstāk (1992. g.). Tas viss notika tāpēc, ka līdz šim valdīja monopolitiskā industrija un lauksaimniecība. Šī pārēja no komūnistiskās sistēmas uz tirgus saimniecību izrādījās satriecoša. Vai Latvijā ir līdzīgs stāvoklis un kā varētu stimulēt jaunu, tirgu - reaģējošu lauksaimniecību, pakalpojumu branšu (servisu), rūpniecību un veikalus (biznesu)?

AJ: Krievija ir bagātākā zeme pasaulē, gan izrakteŗu, naftas, kokmateriālu un auglīgas zemes apvelīta, tomēr tai vēl tāls ceļš jāstaigā, lai ievestu tirgus saimniecību pēc 70 verdzības gadiem. Tas prasīs vismaz gadu desmitus. Ir līdzīgs stāvoklis Latvijā. Valdībai ir jāapzinās, ka mūsu dabas bagātības nav neizsmejamas. Kad būsim pārdevuši visu, kas nav pieņaglots, kad būsim izskauduši savus simtgadīgos mežus, kad pēdējā aŗamzeme būs palaista atmatā, tad būs daudz, daudz grūtāk uzcelt jaunu Latviju, apkalpojot citus un skaitot citu naudu. Ja turpināsim salīdzinājumus saimnieciskā un labklājības sfairā ar Krieviju, protams, mēs turpināsim sevi raut dziļāk ilūzijā, ka mums iet labāk, turpretī Latvijas valdība neuzdrošinās šādu līdzību attiecināt kaut vai pret visnabadzīgāko demokrātisko valsti Eiropā. Pirms diviem gadiem Latvijas valdība atteicās sniegt palīdzīgu roku zemniekiem, noraidot jeb kādu palīdzību graudu un piena produktu uzpirkšanā.

Šodien Latvija, lauksaimniecības zeme, nespēj pabaŗot savus iedzīvotājus! Šogad valdība būs spiesta iepirkt desmit tūkstošiem tonnu graudu pasaules tirgū, maksājot trīskārtīgu cenu, lai latviešiem būtu maize! Pēc divarpus gadu nemākulīgas saimniekošanas, Latvijas lauksaimniecību var glābt, bet ir jārada paraugsaimniecības, kas ir spējīgas atvietot kolchozus un radīt augstas kvalitātes produktus, ne tikai pašu patēriņam, bet nepieciešamam eksortam uz ārzemēm.

Pārkārtot rūpniecību prasīs lielākas investīcijas summas. Ārzemju firmas ir ar mieru to darīt, bet valdība nedrīkst apkraut ar nodokļiem esošās rūpnīcas, kas knapi turās pie dzīvības. Pasaules banka piedāvā ilgtermiņu aizdevumus, par zemām procentēm, toties zinīgāki profesionāļi ir jāsauc par padomniekiem, arī cittautībnieki, ja trūkst latviešu, lai valdība neizsaimnieko aizdevumus uz vecas pazišanās, bet pieķīŗ tiem, kas būs spējīgi aizdevumu atmaksāt.

Veikalu pasākumi ir sekmīgi un spēš uzplaukt straujāk, jo izpaliek lielie kapitāla ieguldījumi, toties mafija nokrejo veikalniekiem peļņu un mazāk paliek nodokļiem. Cerams, ka valdība pamodīsies uz to, ka neapkaŗojot atklātu izspiešanu, mazina arī valsts nodokļu kasi.

Pakalpojumu sfairai ir ļoti liels potenciāls. Diemžēl, valdība to sāka risināt no otra gala! Kur tā jēga, ka kā pirmo legalizēja prostitūciju un pēc tam pornogrāfiju?! Šobrīd vēl vecās izpildkomitejas dod priekšrocības intīmiem klubiem un kasino spēļu zālēm. Bagāti cilvēki vienmēr atradis Rīdzeni un Romas viesnīcu, toties tas nespēs piesaistīt pasaules tūristus, kas sagaida tīras nakstsmājas par pieņemām cenām. Tīrs dzeŗamūdens, uzlaboti ceļi, ceļa zīmes, telefona tīkls un policijas drošības uzturēšana ir tas, ko pieprasa Eiropas tūristu masas.

VV: No 1991.-3. gada vidum 25 valstis tika uzņemtās ANO, to starpā arī Latvija. Ko Latvija ar to ir panākusi un kādi ir rezultāti?

AJ: Svarīgākais, ka esam guvuši tiesības piederēt šo valstu kopībā. Līdz šim mūsu guvums ir bijis tas, ka mums ir bijusi tā iespēja pārstāvēt sevi uz pasaules diplomātu skatuves. Par cik sekmīgi šis attiecības ir izveidotas, par to varēs liecināt kuŗš katrs krīzes gadījums, kad šis atbalsts būs nepieciešams, bet bez patiesas draudzības kolēģijas šis atbalsts var arī izpalikt.

Nosodīt 50 gadu Padomju Savienības nelegālo Latvijas okupāciju nav atskanējis Apvienoto Nāciju forumā; dekolonizācijas jautājums nav minēts; okupantu atvaļināto virsnieku un viņu ģimeņu palikšanu Latvijā mūsu pārstāvji neaizskar. Draudi Latvijas valstij no Krievijas valdības un tās parlamenta locekļiem netiek atspēkoti. Krievu dezinformācija par cilvēku tiesību pārkāpumiem Latvijā netiek apgaismoti. Mūsu pārstāvji neatsķir starpību starp krieviski runājošiem un Krievijas pilsoņiem. Krievijas valdība pieprasa speciālas privilēģijas visiem krieviski runājošiem jeb kādā citā suverēnā valstī.

VV: Baltijas valstīm ir plāns, kas varētu, ja darbotos, izveidot tās par Austrumeiropas Hong-Kongu - labi situētu galveno mitni sabiedrībām (kompānijām), kas "darītu savusiskus" bijušajā Padomju Savienībā un kas būtu piemērota vieta simtiem vērtīgiem, labi nostrādātiem produktiem. Baltijas bankas, sevišķi Rīgā, lielos kvantumos pārdod un pērk rubļus (veikalu sabiedrībām) un ne tikai iesaistas arbitražas darījumos kompānijām, bet tās arī apmaina miljoniem rubļu lokālām un nacionālām valdībām. Baltijas birža ir sākusi aizstāt melno tirgu naudas maiņām. Ļaudis no Rietumeiropas un Skandināvijas valstīm, koferiem pilniem ar naudu brauc uz bankām, jo dabū lielākas likmes. Rietumi uzticas vairāk Baltijas valstu bankām. Vai Latvija varētu spēlēt Hong-Kongas lomu Eiropā?

AJ: Iespējamība pastāv veidot finanču centru Latvijā. Šis gadījums tiek izmantots un būtu jānostabilizē nākotnē, galvenokārt, tas pastāv tāpēc, ka ir stabilitātes trūkums Krievijā, Baltkrievijā un Ukrainā. Krievu uzņēmēji jūtas daudz drošāk, turot savas rubļu rezerves Rīgā, nevis Maskavā. Lai Latvija tiktu izveidota par pasaules finanču centru, ir jāņem vērā zināmi pienākumi, kas saistīti ar finansiālo iestāžu drošību un kontroli, kā arī apzinoties, ka Latvijas valsts un tās finanču iestādes nevar tani pašā reizē turpināt finanču risinājumus ar melno tirgu.

Valdības un finanču iestāžu pārstāvjiem ir jāuzņemas pilna personīga atbildība par viņiem uzticēto citu cilvēku mantu vai naudu. Nedrīkst turpināt strādāt ar veco lozungu, "mēs strādājam ar ierobežotu atbildību!"

VV: Kādas reformas vajadzētu izvest, lai tādu stāvokli iegūtu?

AJ: Jārada šī pakalpojumu atmosfāra, lai tie tiktu risināti ne tikvien ar pierobežas valstīm, bet arī ar visām finanču iestādēm visā pasaulē, arī elektroniski.

Valdībai ir absolūti nepieciešami rūpēties par banku likumiem, kontroli un atskaiti. Pārkāpumi ir jāoda kā kriminālnoziedzumi. Jāizbeidz legalizētā zagšana!

VV: Kā varēja nonākt līdz Baltijas un citu banku sabrukumam Latvijā un kā tas iespaidos turpmāko Latvijas saimniecisko attīstību?

AJ: Tā kā valdība un Latvijas valsts bankas ierēdņi neuzņemas nekādu atbildību par finanču kontroli valsts robežās, Baltijas un citu banku bankrots, vismaz Rietumu skatījumā, nedrīkst nevienu pārsteigt. Bankas Latvijā vēl šodien operē kā spekulanti, sola augstas noguldījumu procentes, bet ne vienmēr spēj tās segt ar aizdevumu likmēm, turklāt bankas, nedz valdība nedod nekādas garantijas vai drošību naudas noguldītājiem. Protams, rezerves kā tādas nepastāvēja, visa nauda, kā tas mēdz būt azarda spēlēs, tika laista spēlē! Rezultātā psiholoģiskās sekas ir drausmīgas, jo zaudēta uzticība visām bankām. Cilvēki, uzņēmēji un pat pašvaldības sāk atteikties no potenciālās noguldījuma peļņas un tur vēl pārpalikušo naudu zeķē. Gala rezultātā tas at-rauj vēl vairāk trūkstāšo kapitālu saimnieciskai attīstībai. Iespaidis var būt ilgstošs, līdz kamēr bankas Latvijā pierādis, ka ir patiesi pelnījušas noguldītāju uzticību. Starplaikā, ārzemju bankas un bankas ārzemēs mantos šo sagrauto tirgu. Ja pirms 2 gadiem bankas Latvijā lepojās ar saviem pakalpojumiem un drošību, tagad tās maz atšķīras no krievu vai citām Austrumeiropas bankām.

ED. KEIŠA ŠARŽI

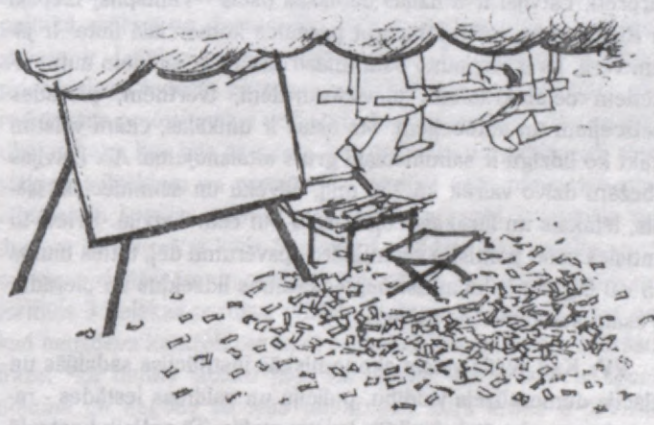
Jo skaļāka organizācija, jo

lielākas nebūšanas.

Inspirācija nāk nevis ar nikotīnu

bet ar darba prieku un piepūli.

VV: Vai finansiālā ziņā augstais lata kurss ir labs (nevar sacensties pasaules tirgū)?

AJ: Lats ir mākslīgi uzturēts, jo tā pirkšanas spēja šobrīd neatbilst citu valstu valūtu pirkšanas spējām. Šis mākslīgais kārtojums norobežo līdzekļu iepildumu no Rietumiem Latvijā un neizdevīgā attiecībā pret latu tiek turēti ārzemju valūtas konti, kas nesekmē lata nozīmi šajos finanču kārtojumos. Kamēr liels līdzekļu iepildums nāk no valdībām un Pasaules bankas, šī lata vērtība netiek parādīta, jo šobrīd šī nauda iesplūst Latvijā, bet tani pašā reizē nepiesaista komerciālos ieguldījumus. Latvijas valdībai būtu jāreķinājas ar to brīdi, kad latus vēlēšies pārvērst citā valūtā un tos izvest no Latvijas. Šobrīd tas ir neizdevīgi.

VV: Vai Latvijai ir ko piedāvāt pasaules tirgū?

AJ: Latvija ir lauksaimniecības zeme, mums ir jācenšas izmantot šo ražošanas spēju, neaizmirstot, ka pēdējos 50 gados lauksaimniecības tehnoloģija ir daudz vairāk attīstījusies Rietumos, nekā bijušajā Padomju Savienībā. Tomēr ir apzināti jācenšas parādīt ne tikai Eiropai, bet arī citiem kontinentiem, ka Latvijas lauksaimniecības produkti ir un var būt ar visaugstāko kvalitāti, kādus izvēlīgas tautas šodien pieprasa - Latvijā var augt "zelta kartupeļi".

Kokmateriālu tirdzniecībā pastāv iespējas, jo ir noslēgts līgums ar Krieviju par mežu izmantošanu pie Pleskavas. Pielietojot mūsu zināšanas, pārstrādājot kokmateriālus no tuvējās Krievijas pierobežas un pašu Latvijas mežu bagātību izmantošana, atvērs tirgu pasaules eksportam.

Vispirms, latviešiem ir jāpabažo pašiem sevi! Latvijā aug "zelta kartupeļi", bet maz to zin, un mēs tos zemu vērtējam, pasniedzot ietitus avizē.

Diemžēl, šobrīd Latvijā meži tiek izskausti, pārdoti par smieklu lētu naudu. Baļķus zāgē skalos un samaļ papīra skaidās celulozei. Valdība necenšas palīdzēt atrast cenas, kas tuvinātos pasaules tirgum. Angļi pērk tomātu stādīņu atsaites stabīšus no Latvijas. Tie pienākot jau noēvelēti! Somi vairs necērt savus mežus, jo latvieši pieved gatavu precī lētāk.

VV: Rūpniecība: kas ir, ko vajaga uzlabot, ko izveidot?

AJ: Jāapzinās, ka sacensība Rietumu sfairā prasīs ļoti lielas investīcijas, lai ievestu moderno ražošanas tehnoloģiju. Jāņem vērā arī tas, cik dažādu izejvielu mums ir pieejami jeb trūkst.

VV: Tūrisms: Vai pastāv iespēja popularizēt Baltijas jūras piekrasti un Vidzemes-Šveices atrakcijas?

AJ: Tūrisms pastāv par tik, par cik mums ir pašlepnums rādīt pasaulei mūsu dzimto zemi. Tūrisma ir arī lielas prasības pret infrastruktūras izveidošanu. Mums vajadzētu apzināti veicināt un dot iespēju cilvēkiem priedēties pie Baltijas jūras, bet tani pašā reizē būt apzinīgiem ar pārējiem saistošiem izdevumiem, kas atbalstītu šādu tūrisma uzplaukumu: ceļi, elektrība, ūdenskanalizācija.

VV: Tirdzniecība-transporta: jūras, upju, zemes - vai tas ir konkurences spējīgs pie jaunās tehnoloģijas?

AJ: Tirdzniecības transports mums paliks kā vēsturiska atmiņa no hercoga Jēkaba laikiem Kuģu pirkšana jāatstāj kā privātpasākums un tas arī nebūtu valsts interesēs par to sapņot. Turpretī, Latvijai ir 3 dziļas dabiskas ostas - Ventpils, Liepāja un Rīga, kuģus spētu izmantot pasaules komerciālā flote. Ir jāņem vērā, ka ir jāatjauno ostu infrastruktūra ar jauniem automatizētiem ceļamkrāniem, pievadcaurulēm, tvertnēm, pievades dzelzceļiem un autoceļiem. Šīs ostas ir unikālas, citām valstīm izrakt ko līdzīgu ir saimnieciski grūts attaisnojums. Aiz Latvijas robežām dzīvo vairāk kā 250 milj. cilvēku un saimnieciski isākais, lētākais un ātrākais ceļš varētu būt caur Latviju. Krievi to centīsies veikt politisko vai militāro apsvērumu dēļ, toties mums ir 5 vai 6 gadu laiks atrast nepieciešamos līdzekļus un pierādīt, ka esam konkurences spējīgi.

VV: Kad vecās valsts ekonomiskās institūcijas sadalījās un inflācija demoralizēja valdību, policiju un valdības iestādes - radās vakuums, ko ātri aizpildīja krievu mafija. Tā pašlaik kontrolē 70-80% privātos uzņēmumus un bankas. Ārzemju firmās kā

"konsultanti", jeb "drošības spēki", iefiltrējas mafiozi. Privatizācija (jeb sagrābšana) ir redzama visās jomās. Daudzi valsts uzņēmumu direktori sagrāba personīgu kontroli un noguldīja iepņēmumus ārzemju bankās. No 1990. g. jau \$ 100 miljoni no Krievijas ir ieguldīti ārzemju bankās un 2 miljoni nāk katru mēnesi klāt. Tas viss ir iespējams tāpēc, ka reformas bija vāji sagatavotas un pielietotas - rezultātā mafija sagrāba valsts uzņēmumus, kas smacē veselīgu tirgus ekonomiju. Kas būtu darāms? Būtu jābūvē jaunas ekonomiskas un legālas institūcijas, bet to nevar izdarīt no šodienas uz rītdienu. Kā un ar kādiem līdzekļiem varētu apkarot mafiju?

AJ: Pirmsākumi meklējami no tā laika, kad Latvijas Tautas fronte, jeb Pagaidu valdība pārņēma vadību, resp., sāka valdīt. Visi ipašumi ar to brīdi piederēja Latvijas valstij. Līdz 5. Saeimas vēlēšanām notika bezkaunīga izsaimniekošana ar valsts ipašumiem, un ne tik vien ipašumu iztirgošana, bet arī privilēģēto pasākumu veicināšana: naudas apmaiņa PEREX'am, degvielas ieviešana Latvijā. Tiesu iestādes vēl nav paguvušas pārorientēties, jeb nav pārkārtotas no bijušās Padomju Savienības laikiem. Līdz ar to tiesu izpildu process praktiski nedarbojas. No augšminētā izriet, ka likumu trūkums, mafija, tiesas procesu neizpildīšana un cauras robežas veicina nelegālo aktivitāti. Tiesu procesam trūkst izpildvaras. Risinājums ir vienkāršs, bet smags. Vēlreiz atkārtot, cilvēkiem Latvijā ir jāuzņem pilnīga personīga atbildība par sevi un sev uzticēto pienākumu izpildīšanu. Respektēt privātipašumu un cita mantu. Valdībai rūpēties, lai visi valsts iedzīvotāji būtu vienādi likuma priekšā.

VV: Valsti ir pieaugusi neapmierinātība ar kapitālismu un atklāta nostalgija vecajai komūnistu sistēmai, ko tā aizstāja. Dzīve ir kļuvusi neapreķināma - bezdarbs, recesija, inflācija un nepacietība iedzīvotājos nedod pietiekoši daudz laika valdībai, lai šīs nebūšanas novērstu. Ko vajadzētu darīt, lai šādu stāvokli izbeigtu?

AJ: Jautājums ir cits, bet atbilde atkārtojas. Pamatā trūkst morāle, godīgums, ētika, pienākuma apziņa, spējas un zināšanas saimniekot. Tūlīt darīt spējam tikai primitīvā veidā.

a. Pieņemt attiecīgus arkārtas likumus.

b. Cietuma arests apvainotiem.

c. Sodū izpildīt 30 dienu laikā. Sodīt ipaši Saeimas deputātus, valdības pārstāvjus, baņķierus un ipašuma vadītājus, kas kompromitējuši savu uzticību tautai un Latvijas iedzīvotājiem.

d. Sods - 50 mēnešu algas, obligāti 5 gadi spaidu darbos; atlīdzība par visiem zaudējumiem, atņemot visus privātipašumus un mantu, kas iegūta šīnī kriminālnoziedzībā valdīšanas laikā.

e. Slepavībai nevar būt noilgums pret sodu, tā līdzīgi zādībām un it sevišķi valsts amatpersonām, ierēdņiem un darbiniekiem amata nepildīšanā noilguma nav.

f. Korupcija un kriminālnoziedzumi izbeigsies, kad katram Latvijas iedzīvotājam būs jāpierāda, kā tas stāvus kļuvis bagāts.

VV: Tagad agrākie komūnisti, kopā ar veikalniekiem, baņķieriem un ģenerāļiem, kas visi saistīti ar komūnistu partiju - veido lielāko izaicinājumu veselīgai demokratijai un kapitālismam. Ar labākiem sakariem, vairāk naudas, vairāk ipašumiem iesākumam agrākie komūnisti ir lielākie ieguvēji. Agrākās komūnistu partijas ir arī labāk organizētas kā post-disidentu partijas. Tā agrākās komūnistu partijas atgriezās pie varas - izveidojās jauna ekonomiska elite - valdošā klase, kuģas rokās ir visa vara. Tā izveidojās kapitālisms. Ir zināms, ka kapitālisms un demokratija nāk dažādās formās. Tas nav 1930. gada, bet vecais itāļu modelis, kas balstās uz semi-mafijas biznesa klasi - sastāvošu, galvenokārt, no agrākiem komūnistiem Ekskomūnisti sevi apzīmē par ekspertiem visās jomās, kas nav tiesa. Komūnistu partija, kuģas rokās bija pagātnē viss varas monopols, tā tad sagrābusi ekonomisko varu, ko mēģina pārvērst politiskā varā. Kādas briesmas pastāv šajā attīstībā, kā Latvijā, tā Krievijā?

AJ: Šīs briesmas Latvijā vēl strauji vērsas plašumā. Šīs Mafijas - bijušo komūnistu tikls ir izpleties ārpus Krievijas un sniedzas līdz pat ASV. Cilvēkus var noslepavot uz pieprasījumu. Ņemot vērā, ka mazāk kā 1% pieder šīnī tiklā, tomēr šie cilvēki ir spējīgi kontrolēt 3/4 no visiem saimnieciskiem pasā-

kumiem kā Krievijā, tā Latvijā. Ieguvuši šīs monopola tiesības, šī tikla vadītāji sāk jau nomainīt savu huljānisko varu ar ārēji apzinīgiem banku un citu īpašumu vadītājiem. Ja veikalnieki neregulāri maksā savu drošības naudu, tad skatlogu dauzīšana izpaliek, jo ir atrasti veidi, kā citādi izspiest naudu. Nenoliedzami, augstāk stāvošās personas, kas apdraud šo tiklu tiek noslep-kavotas un tālāka izziņa netiek vesta. Valdībām Latvija un Krie-vijā trūkst gribas un drosmes ko grozīt. Tiesas un prokurori ir bez likuma zobiem, un policijai vienai trūkst izpildvaras.

VV: Borisa Jeļcina popularitāte un efektivitāte ir mazināju-sies pēc tanku uzbrukuma vice-prezidenta A. Ruckoja varmāci-gajam mēģinājumam gāzt Jeļcina valdību. No 1990. g. Jeļcins ir izdevis 5,500 dekrētus, kas lielāko tiesu ir ignorēti ne tik vien no premjera Viktora Černomirdina un Dumas (parlamenta), bet arī no pavalstniekiem. Jeļcinam ir veselības problēmas. Bieži parādās publiski piedzērušā stāvokli. Klāt nāk vēl čečenu tautas brutālā apspiešana ar tankiem. Ko no šāda neaprēķināma "Lielā kaimiņa" var sagaidīt Latvija un pie kādām konsekvencēm tas var novest mazākā saspīlējuma gadījumā?

AJ: Latvijas valdībai jābūt noteiktai un nomodā savā rīcībā, lai neviens kaimiņš mūs nepārprastu. Latvijas diplomātu pienā-kums Maskavā ir, lai nenotiktu pārpratumi. Krievijas katls vēl vārsies ilgi. Būtu muļķīgi Latvijas valdībai siet savus ratiņus pie Jeļcina zirga, lai gan ASV to dara. Mums ir jāseko, kas notiek aiz robežas, bet mēs nedrīkstam pavadīt savu dzīvi uztraukumā par visādām varbūtībām. Vairāk kā puse no trokšņa, kas atskan no Maskavas, ir veco zobenu un ķēžu žvadināšana vietējai poli-tikai un patēriņam. Mums ir jādzīvo sava dzīve, jāpalīdz savai tautai un jāveido valdība, lai tā spētu sekmēt mūsu kopējos mērķus.

VV: Kā jūs vērtējat latviešu un krievu tautas attiecības Latvijā un kas būtu darāms, lai novērstu saspīlējumu?

AJ: Grūti vērtēt personīgi, cik labas un cik asas šīs attie-cības ir pret nelatviešiem Latvijā. Tomēr šīs neatkarības brī-nums arī pārsteidza Latvijā dzīvojošos nelatviešus. Šie cilvēki nebija sagatavoti, un šodien pirmo reizi, varbūt, tiek iepazīstinā-ti ar Latvijas vēsturi, valsts un cilvēku tiesību prasībām un no-teikumiem. Mums, kā latviešiem, ir jāapzinas, ka mums ir pie-nākumi pret nelatviešiem, kas uzturas mūsu vidū. Lai viņi to apzinātos, ka šīs ir viņiem privilēģēts stāvoklis, saistīts ar pie-nākumiem. Ir tomēr uzkrītoši, ka latvieši uzturās vienkopus, at-tālāk no krieviem, poļiem un ukraiņiem.

VV: Vai trūkumi Latvijā ir politiski, finanču, zināšanu (know how), jeb kādu citu iemeslu dēļ, jeb tas ir vienkārši tā-pēc, ka tauta pati ir tā demoralizēta, ka nav nekādu cerību priekš šīs paaudzes?

AJ: Latvijā netrūkst zināšanu, šo jautājumu nevar balstīt uz tautas negribēšanu, vai nevarēšanu - par robežu kontroli jāru-pējas robežsargiem, par tieslietām - tieslietu ministrijai, par cilvēku drošību - zemessargiem, policijai, aizsargiem.

VV: Lidz šim domāja, ka briesmas Centrāleiropā būs 1930-to gadu stila nacionālistu partiju atdzimšana. Domāja, ka šie ļaudis atkal nāks pie varas. Rietumi, sevišķi amerikāņu diplomā-ti Centrāleiropā pabalstīja politiķus, kuŗus tie domāja esam anti-nacionālistus un nepabalstīja politisko nacionālistu "dekomūni-zēšanas" programmas. Tas notika par visu agrāko padomju blo-ku. Tā arī varēja gadīties, ka agrākās komunistu partijas at-griezās pie varas. Histērija par nacionālismu pēdējos 5 gados sākās Centrāleiropā, kad intelektuāļi, separatisti un eks-disiden-ti labā spārna populistu partijas uzskatīja par briesmām. Apvai-nojumi par nacionālismu un antisemitismu bija bieži. Tā Valesu apvainoja neatbildīgā nacionālismā un antisemitismā, kas pali-dzēja agrākai Polijas komunistu partijai iegūt uzvaru 1993. gadā. Demokratiskais Forums Ungārijā zaudēja un iespēja agrākai komūnistu partijai nākt pie varas tikai Istvana Csurkas bistamās nacionālistiskās retorikas dēļ. Vitauts Lansberģis Lietuvā zaudē-ja, jo viņa entuziasms ekonomiskām reformām nesagājās ar na-cionālo runu varenību. Leonids Kravčuks Ukrainā zaudēja atkal-ievēlēšanu tā paša iemesla dēļ Slovēnijā agrākie komunisti, kas tagad sauc sevi par Sociāldemokrātiem, vēlēšanās uzvarēja ag-rākos komunistus, kas tagad skaitās nacionālisti. Ir skaidrs, ka

Rietumu bailes no nacionālisma Centrāleiropā neaptvēra šo problēmu un mēģinājumi kavēt nacionālistu partijas bija kļūda. Centrāleiropā lielākās briesmas demokrātijai un stabilitātei ne-draud no jaunā un vecā nacionālistu labā spārna, briesmas nāk no vecā kreisā spārna, kas ir labāk organizēts. Kāds ir demo-kratiskais process un nacionālās izpausmes Latvijā?

AJ: Vēsture rāda, ka demokratiskais process brīvās repub-likās nekad nav traucējis nacionālo pašapziņu tautā, bet gan kā-pinājis šo cilvēku kopību un nacionālo mērķu attīstību. Nacio-nālisms demokrātijai stiprina, ja pamatā tiek turētas cilvēku tie-sības.

VV: Nacionālistu un patriotu emocijas nav anti-demokra-tiskas. Nacionālais lepnums un pašapziņa ir vajadzīga diplomā-tiem, kaŗavīriem un civilās pārvaldes darbiniekiem. Demokrātijai balstās uz patriotiskām gara jūtām. Zem Maskavas tas nebija iespējams. Latvietis nevarēja justies lojāls tam, kas nebija viņa paša. Tagad racionālais patriotisms var radīt tautas noskaņojumu, kas kopā ar respektu likuma priekšā ir svarīgs demokra-tiskai attīstībai, jeb parlamentārām vēlēšanām. Viss, kas Cen-trāleiropā pēc ilgu gadu apspiešanas atdzīvina šīs emocijas, ir jāapsveic, ne jānosoda. Šai kustībai pienākas Rietumu atbalsts, ne nicināšana. Kā patriotismu - nacionālās jūtas varētu iedzīvināt Latvijā?

AJ: Ir lietas, ar kuŗām cilvēks piedzimst un cits tās savā mūžā neizprot un nevar iemācīties, nedz izjust. Tomēr mūsu apziņa, mācīšanās un ideju attiecināšana uz sevi nāk cauri di-vainam loģikas procesam - ticības, cerības un mīlestības apziņai. Šo procesu ievada priekšzīmīgi cilvēki, gan sākotnēji ģimenē, baznīcā, sabiedrībā vai pat darba vietā. Kad apziņa ir izraudzījusi šos cilvēkus, atdzimst ticība, pieaug cerība un vairojas mīlesti-ba. Ticība un cerība uz patriotisku un nacionālu jūtu atdzimšanu izrietēs tikai pakāpeniski no patiešām un apzinīgām vēlēšanām. Ja tauta izraudzīs sev vadoņus un vadītājus, kuŗiem tā tic, nevis ko no tiem spēš iegūt, tad pazudīs visi pašlabuma meklētāji. Mūsu vidū ir cilvēki ar zināšanām un spējām, kas patiesi mil savu tautu un ir gatavi pildīt savus uzticētos amata pienākumus ar patiesu lepnumu latviešu tautai. Nacionālās jūtas izpaudīsies, kad būsīm un dzīvosim kā patiesi latvieši.

VV: Agrākās komunistu partijas tur politiskos un ekono-miskos monopolus - paies gadi, kamēr no tām atsavināšies - līdz tam laikam politika nebūs normāla Rietumu izpratnē Cen-trāleiropā. Nākotnē ir vajadzīgi jauni apsvērumi, bet pārorien-tēšanās ir grūts process. Jauna ēra ir uzaususi, atstājot politiķus apmulsumā un nedrošībā pašiem par sevi. Latvijā arī ir tāda si-tuācija, ka neviens nezina ko darīt un visi liekas paralizēti, un tāpēc situācijas plānotājiem, kas pazīst demokrātijas kapitālistis-ko sistēmu, būtu jāpalīdz. Ko jūs domājat, kā to vislabāk izdarīt, neskādējot latviešu nacionālismam un neaizskarot latviešu neat-karības jūtas?

AJ: Palīdzību un padomu ir viegli piedāvāt, to dara ģimene, sabiedrība un pat valstu limeni. Par cik to uzklausa, vai noraida, ir uzticības jautājums. Šī jautājuma atbildei nav nekāda sakara ar nacionālisma vai neatkarības jūtām, tikai par cik tā vieglāk atrod cilvēkus ar īpašu saikni uz Latvijas valsts un latviešu tautas mērķiem. Grūtības nav atrast ārzemēs izglītotus, spēji-gus, pieredzējušus profesionāļus. Mēs kā latvieši varam lepoties par saviem sasniegumiem pasaules mērogā, gan saimniecībā, politikā, mākslā un zinātnē. Vai kādi no šīs pasaules priekšzīmī-gajiem ir Latvijas valdībā vai Saeimā? 5. Saeimas vēlēšanu priekšvakarā vadošās personas nemeklēja zinīgus, spējīgus, pieredzējušus profesionāļus ne Latvijā, nedz ārzemēs. Tika aicināti tikai cilvēki, kas bija ar mieru būt padevīgi un paklausīgi atse-višķiem cilvēkiem un partijām; tā dāvājot savu personīgo uztī-cību nevis Latvijas valstij, nedz tautai, bet gan jau toreiz val-došiem tikliem. Vai kāds Saeimas kandidāts tika izcelts ar viņa/viņas zināšanām un spējām? Augstākās padomes cilvēki no-formēja 3 lielākas partijas, vēlējas Rietumu dekorāciju, bet nekad neuzdeva kontroli par savu organizācijas aparātu. Pārdrāstā fraze, "ka mums labāku nav, kā bijušie komunisti" ir apvai-nojums un negods latviešu tautai. Jeb kuŗš arods ir lietišķs piemērs. Ja vajag atslēdznieku, var pieņemt mācekli un pacies-ties līdz ar visām kļūmēm, kamēr arods apgūts. Turpreti latvieši

izvēlējās to ātrāko ceļu un algoja dzīvokļu zagļus, kas atslēgu uzbūvē labi skoloti un ar lielu pieredzi. Dienzēl, īpašniekam netika dota vienīgā atslēga, bet atslēdznieki turpināja nesāt sev līdzīgu otru pašu vajadzībām. Nebrīnīsimies, ka Latvijas naudas skapji ir tagad tukši. Netērēsim bronzu pieminekļiem un citām piemiņas zīmēm, ja mums labāku tēlu nav.

VV: To, ka Latvijai ir vajadzīga valdība, kuŗa saprot savas tautas intereses un kalpo tai, ir visiem skaidrs. Jūs atbalstat tautas kustību "Latvijai", kas ar 1994. g. 15. nov. kļuva par partiju un kuŗas pamatā ir kristīgās morāles un skaidrības ideāli. Kādi ir šīs partijas mērķi un lozungi?

AJ: Šīs partijas dzinējspēku veido cilvēki, kuŗi ir nelokāmi savā pārliecībā un uzticībā Dievam un Latvijai. Kā pazīstamākie partijas kodola pārstāvji ir prāv. Modris Plāte, prāv. Andrejs Kavacis, 5. Saeimas deputāti Odisejs Kostanda, Janina Kušnere, Dr. Andris Saulītis un tikko atceltais deputāts Joachims Zīgerists. Partijas 5 punktu programmā iecerēts ne tikai nobīdīt malā "Latvijas Ceļu", bet arī piespiest LNNK vadību mainīt savu lokano nostāju nacionālpolitiskajos jautājumos. Pirmais punkts "Aprūpe un labklājība" paredz visiem Latvijas iedzīvotājiem 7 gadu laikā sasniegt Eiropas augstākā līmeņa dzīves standartu. Otrais punkts "Valsts aizsardzība" paredz veidot nelielu un spēcīgu armiju, kuŗas devīze ir "Latviju mūžam neatdosim". Trešais punkts "Antikorupcijas policija" paredz ar ārkārtēju tiesību palīdzību personiski saukt pie atbildības koruptus politiķus un ierēdņus un likt viņiem atmaksāt pārestības un atdot zaudējumus. Ceturtais punkts "Zemkopība" paredz modernizēt paraugsaimniecības, nodrošinot zemnieku labklājību, kontrolēt cenas, kā arī panākt augstvērtīgu pārtikas produktu ražošanu un lauksaimniecības produkcijas eksportu. Visbeidzot piektais punkts "Uzticība Latvijai" ir veltīts reliģijas un ticības izaugsmei. □

FORUMS: vērojumi, pārdomas, piezīmes

7 MĒNEŠI KURZEMES CIETOKSNĪ

Izvilumi no Dienas grāmatas

(turpinājums)

Liepājā, 1945. g. 27. aprīlī

Šodien pēcpusdienā boļševiki apšaudīja pilsētu. Spalgi sprādzieni vēstīja, ka atkal un atkal krit artilērijas granātas. Sākumā biju darbā, tad nekā - mūŗa mājas pagrabā un daudzus cilvēkus troksnis nav tik baigs un arī bailu nav. Vakarā mazajā koka mājīņā pašreiz griezu veļu, kad pēkšņi atskanēja tik spēcīgi bliksķi, ka palecos uz augšu. Es, Fr. un Šenbergas noskrējām pa trepēm un tādā kā puspagrabā nogaidījām šaušanas beigas. Izrādījās, ka šodien visas granātas (bumbas) kritušas apkārt vien mūsu mājai. Tuvākā, apmēram, 100 m attālu iekritusi divstāvēģā koka mājīņā un izskrējusi cauri, ievainojot pāris cilvēkus. Ap 200 m uz otru pusi saplosīja vienu cilvēku un ievainoja zirgu. Citas, apmēram, tādā pat attālumā krita dažādās pusēs. Nemaz nezīnu, ko šovakar darīt, bailes te, mājā, gulēt, jo kas var zināt, kāda būs nakts. Bet kur gan lai iet, kas zin, kur nākošais šāviņš kritīs.

Liepājā, 1945. g. 28. aprīlī

Tikko pārnācu no Liepājas tautas konservatorijas koncerta Liepājas operas telpās. Uzstājās jaunie audzēkņi gan ar dziesmām, gan klavieŗu solo. Izpildījums, sevišķi dziedātājiem, vājš. Pa vidu koncertēja skolas mācību spēki Mollija Reizniece (klavieres) un Pesse (vijole), pēc tam pēdējā daļā vidusskolnieku koris nodziedāja 4 skaistas latviešu koŗa dziesmas. Bija patīkami redzēt, kā jaunatne atradusi laiku iemācīties arī kopā dziedāt. Daļa meiču bija tautiskos tērpos. Sēdēju viesu loŗā, nejutos labi, šeit arī neskanēja labi.

Nu jau ar režisoru Ņani Kopštālu ir nokārtots tik tālu, ka viņš sāks iestudēt Blaumaņa "Zaļus" un kā direktora v. i. pārņēma arī operas vadību. Rakstu māksliniekiem Kurzemes laukos, vai tie būtu ar mieru iebraukt Liepājā. Biju arī pie operdziedātājas Vilmas Briedes uzaicināt piedalīties koncertā. Viņa vairs netic nekā, vajadzēja krietnas runas dāvanas, lai viņai kaut cik iedvestu dzīves prieku, kuŗa gan nav arī man pašai.

Pagājušo nakti nogulējām ar visām drēbēm, baidījās pat kurpes novilkt. Nakti bija daži sprādzieni ar spoŗu gaismu - lai-

kam, fotogrāfēja. Nekas ļauns nenotika, bet nav tā, kā būtu izgulējies. Arī Kroders nav gulējis, nakts vidū vārijis kafiju, viens pats dzēris un smēķējis. Tāda ir mūsu dzīvīte. Šodienas pagāja mierīgi.

Fr. stāstīja, ka Veselis iesūtījis Propagandas ministrijai Berlīnē ziņojumu par Latvijas Nacionālo komiteju. Tā darot vairāk ļauna, nekā laba, ne tikai pašiem latviešiem, bet jaucot arī sadarbību ar Vāciju. Komitejā esot tikai spekulanti, krāpnieki un garā vājie. Man, tiešām, žēl šī cilvēka, un es viņam palīdzēju arī tagad ar pārtiku u. c., kā tik varēju, bet es nezīnāju, ka viņš var būt tik traks. Viņa ziņojuma norakstu no Berlīnes atsūtīja Prezidents ģenerālis Bangerskis.

Liepājā, 1945. g. 29. aprīlī

Nu reiz ir pienākusi tā diena, kuŗu gaidījām tik sen - Vācija ir kapitulējusi bez noteikumiem angļiem un amerikāņiem, bet ne boļševikiem, ziņots vakar vakarā. Bet te nu ir sava nelaime, kuŗu mēs nebijām iepļānojuši - angļi un amerikāņi šādu kapitulāciju pieņēma pret visiem 3 sabiedrotiem, t. i., arī boļševikiem. Tātad arī šī cerība uz dzīvi iet mums gaŗām. Vēlāk nakti esot paziņots, ka Vācija kapitulējot visiem 3 sabiedrotiem, tie nu Vašingtonā apspriežas, ko nu darīt. Himlers caur starptautisko Sarkano Krustu nodevis abas šīs ziņas ienaidniekam. Esam visi drūmi, kas nu būs. Maz ticams, ka Kurzemes fronte varētu turēties, ja kapitulē Vācijas fronte, un tā arī nenoturēs visu boļševiku spēku uzbrukumu. Visi gūstekņi stāsta, ka boļševiku armijā tiekot stāstīts, ka karš nebeigsies ar Vācijas sagraušanu, bet jākaŗo vēl ar Angliju, jo tikai tad visu zemju proletārieši varēs savienoties, un tomēr Čerčils vēl tagad iet ar viņiem kopā. Es, tiešām, neko vairs nesaprotu.

Vai, tiešām, gals mums būtu tik tuvu? Mums - latviešiem un mūsu miļai Kurzemei? Ak Dievs, nenovērs savu vaigu no šī zemes stūrīša, zem kuŗa debesīm pukst tik daudz siržu, kas baidās no nāves un iznīcības. Dievs, pasargā Kurzemi!...

Nupat pašuvu mazu mugursomu, kas var zināt - varbūt noderēs. Ir iespējams, ka līdz ar citiem tautiešiem savu dzīvību glābjot būs jāmeklē glābiņš dzimtenes meŗos. Būs jābūt savā zemē kā vajātam zvēram - varbūt... Lai Dievs no tā pasargā.

Ir pienācis izšķirošais moments - kas nu būs, kas notiks. Visi iet kopā un apspriežas, es nevaru, sēdu mājā, raugos sava viruļa ģimetnē un domāju, vai Visvarenais vēl reizi ļaus mums dzīviem satīkties. Kur gan ir viņš, kādēļ nav pie savas Zvaigzņiņas?...

Liepājā, 1945. g. 30. aprīlī

Ari šodienas pāiet baigās gaidās. Ļaudis satiekas un apspriežas, pārrunā, ko katrs dzirdējis no neatļautiem raidītājiem. Izrādās tomēr, ka vācieši nav kapitulējuši visiem 3 sabiedrotiem, tas bijis pārpratumš sakarā ar neskaidru teikumu konstrukciju. Sabiedrotie kapitulāciju noraidījuši, vajagot visiem 3 kapitulēt vai arī iznīcināšot visu vācu armiju, lai kur arī tā atrastos. Ir briesmīgs stāvoklis un briesmīgi ir angļi un amerikāņi. Vai tiešām ārprāts pārņēmis viņus un tie neatzīst boļševisma briesmas arī tad, kad Vācijas vairs nav. Berlīne gandrīz kritusi. Tikai atsevišķas vienības vēl aizstāv pilsētu. Piegāde notiek no gaisa. Musolini līdz ar 17 līdzdarbiniekiem nošauts. Viņu liķi Milānā pakārti pils laukumā. Hitlers esot miris no kāda ievainojuma, arī Gebelss esot kritis. Kas gan vēl ir no Vācijas? Sabiedroto armijas jau vairākās vietās ir sastapušās. Radio - angļu raidītājs - vācu valodā raida, lai padodas, lai vairāk bezjēdzīgi neizlej asinis un nenoposta pilsētas un ostas. Stāsta par izpostītām pilsētām, apgādes grūtībām, ūdens trūkumu utt.

Kas gan būs ar mums? Daļa ir optimistiski noskaŗoti, citi galīgi pesimisti, citi cenšas notikumus uztvert ar skaidru saprātu, analizējot notikumus. Notikumi seko cits citam. Nezīnām, kur atrodas mūsu prezidents Bangerskis.

Liepājā, 1945. g. 3. maijā

Kad padomāju, kā mēs dzīvojām Pārdaugavas mazajā mājīņā, tas laiks liekas kā sapnis, kā skaista pasaka. Toreiz nebija daudz laika domāt par šo jaukumu. Bija jāremontē mājīņa, jākopj dārzi, truši, vistas, jāplēš vecie šķūņi. Reizē bija jāgaida mazā meitiņa, tad jāaudzina. Bet tomēr, kad es atceros saulainās vasaras dienas zem ābeles guļamtiķlā, pieneŗu saulītes pavasari un lielos ķirbjus rudenī, man liekas, tas bija skaisti, skaisti. Istabā lielie grāmatu plaukti pilni visdaŗādākām grāmatām. Un tomēr, kaut mums vairs nebūtu nekā, tik tas, kas mugurā, kopā ar viruli dzīve atkal būtu skaista, censtos un gā-

dātu atkal visu no gala. Ticu, ka virulis ir dzīvs un atgriezies. Labo likteni, nepievil manas cerības.

Liepājā, 1945. g. 6. maijā

Dienas paiet baigās gaidās. Angļu raidītājs skaita vienu kapitulāciju pēc otras. No vācu okupācijas atbrīvotās tautas gavilē. Lasa noteikumus par dažādo tautību, kas atrodas Vācijā, atgriešanos dzimtenē. Visi varēšot atgriezties ātri, poļi varēšot atgriezties pēc vēlēšanās. Anglija un Amerika no Sanfrancisko miera konferences ziņo, ka tie pārtrauc jebkādas sarunas ar Molotovu poļu jautājumā. Molotovs nevar sniegt ziņas, kur palikuši 16 poļu patrioti, kas martā pazuduši. Konflikts birst, bet mums būs par vēlū laiks, kuŗā sāksies nākamais kaŗš. Ka tas neizbēgams, par to esam vienuprāt.

Vajadzētu saņot mantīņas un taisities uz evakuēšanos ārā no Liepājas, bet darbs neveicas. Tā vien liekas, ka nekur neaizbrauksim.

Liepājā, 1945. g. 7. maijā

Tas nu ir noticis. Šorit angļu raidītājs ziņoja, ka vācieši nolēmuši kapitulēt visu 3 sabiedroto priekšā. Par Norvēģiju beznoteikumu kapitulācijas lēmums gaidāms kuŗu katru brīdi. Tad nāks kārtā Kurzemei.

Un mēs tā gaidām angļu kuģus! Vācieši no ostas zvejojot minas un savedot kārtībā apgaismošanas ierīces. Nevaram saprast, kāda tam šai laikā būtu nozīme. Vai ir kāda sazīnāšanās, jeb viņi to dara katram gadījumam. Uz Dāniju vēl pārvedišot pāris kuģus ar ievainotiem.

Visi satraukti. Dažs nobēdājies pavisam, citam liekas, ka vēl viss nav pagalam. Fr. mums uztur garastāvokli, viņam neliekas, ka būs tik slikti. Arī man nav tik smagi kā pirms dažām dienām. Dažādi darbinieki nāk viens pēc otra, pasēž ārpus mājas un atkal aiziet.

Notikumi liekas pārāk lieli, lai tos aprakstītu.

Jaunā valdība sakonstruējusies. Rit bija paredzama Tautas padomes sēde, bet tā nenotikšot.

Vakar vācieši uz vairākkārtēju latviešu iestāžu lūgumu atbrivojuši grāmatnieku Miķeli Gopperu, kuŗa tēvu boļševiki centrālcietumā noslepkavoja. Vakarā viņš atnāca pie mums uz māju. Mugurā tās drēbes, ar ko pirms 2 mēnešiem apcietināja un ko viņš visu laikā cietumā valkājis. Devu labi paēst, jo nobadojies un izsalcis viņš bija ļoti. Visu laiku apvainots par braukšanu uz Zviedriju, un tikai vakar vācu kungi ticējuši, ka viņš nekur nav gribējis braukt, un atlaiduši mājas. Arī tagad neziņā, ko darīt, jo kā "tāda" tēva dēlam un "Baigā gada" izdevējam, ja ienāk boļševiki, viņam labi neklātos. Klausījamies angļu raidījumus vācu valodā, kuŗos tie ziņoja, ka vācu ārlietu min. pagājušo nakti parakstījis dokumentu, ka visi vācu spēki kapitulē visiem 3 sabiedrotiem. Arī Norvēģijas beznoteikumu kapitulācija ir jau noticis fakts, trūkst tikai sīkāku izpildnoteikumu. Arī vācu spēki Čehoslovākijā kapitulējuši. Nu vairs atlikusi vienīgi Kurzeme un Breslavas cietoksnis. Kas gan rudenī būtu ticējis, ka kritis Berlīne, sabruks visa Vācija, bet Kurzeme vēl pastāvēs. Bet var jau būt, ka šī ir pēdējā vai priekšpēdējā diena. Un tad - ja nu jāredz, kā varu atdod sliņķiem, zagļiem un vispār padibenēm, kā gan tad ies?

Te ar Fr. un Gopperu runājam, kur lai noslēptu savas ceļojuma piezīmes. ar visu varu gribētos saglabāt, te ir daļa no manas dzīves, raibākā daļa. Kādreiz to gribētos parādīt virulim, lai viņš redz visu dzīvi šķirtajā laikā. Varbūt tās varēs noderēt arī, kā šī laika atspoguļojums.

Pilsēta kā pamirusi. Cilvēku uz ielām maz, visi salīduši mājās vai nu baigā neziņā vai priekā par gaidāmām pārmaiņām. Tikai patruļas staigā. Evakuēšanās pagaidām atlikta. Varbūt, ka iztiksim bez šaušanas.

Jā, šovakar ir klusums un miers. Pagājušo nakti gan bija trauksme, bet bez pāris spalgiem šāvieniem vairāk nekas nenotika. Nupat pa radio ziņo, ka krievi ieņēmuši arī Breslavu, par to vēsta Staļina komunikē. Pulkstenis ir 22, šajā laikā vienmēr klausos angļu ziņas. Nupat ziņoja, ka Norvēģija kapitulējusi, bet tos atbrūpos Zviedrijā un tur internēs, tas jau ir labāk. Rit un parit būšot beigu svētku dienas, kuŗas sabiedroti un atbrīvotie svinīgi un priecīgi svinēs. Kādas šīs dienas būs mums - ticības pilnajiem kurzemniekiem? Stāsta briesmu lietas par Vācijas koncentrācijas lēģeri. Staļins saka, ka Himlers neaprobežoti atbildīgs par 2 miljonu poļu nogalināšanu. Himlers izdevis arī pavēli visus koncentrācijas nometnē esošos nogalināt.

Liepājā, 1945. g. 8. maijā

Šodien Liepājā pilnīga panika. Baumas cirkulē viena trakāka par otru. Ļaudis galīgi pazaudējuši galvas. Es vēl ticu un gaidu angļu desantu. Osta esot kārtībā, daži jau redzējuši angļu kuģu mastus. Citi stāsta, ka pārrauta fronte un boļševiki jau gaŗām Durbei, tuvu Grobiņai. Es vēl mierinu daudzus. Liepājas operas direktora vietas izpildītājs Kopštāls saka, ka es pilnīgi ielejot dzīvības eleksiru. Bet, ai, kā es varu maldities!

To rakstīju priekšpusdienā. Tagad ir pievakare, stāvoklis pavisam traģisks. Ap pusdienas laiku bija stiprs bumbvedēju uzlidojums. Boļševiki lidoja ļoti zemu un apšaudīja pilsētu ieročiem. Sašauts jaunatnes organizācijas vadītājs virsleitnants Vilnklers, kuŗš štabā stāvējis pie loga. Es visu uzlidojuma laiku biju viena mūsu koka mājēlē, kuŗa brīžiem pilnīgi saligojās.

Ap pulksten 14 Fr. mani pasauca un noprasīja, vai es kopā ar viņu un citiem liepājniekiem kāpšu laivā. Es bez apdomas teicu - jā, neprasidama, uz kuriem. Redzēju, ka pulkveži staigā tik nopietni, ne ar vienu nerunā un neko vairs nesaka.

Izziņu birojā vadītāja Stārasta kundze un Kurzemnieka jaunkundze lasīja no kartotēkas ārā tās kartiņas, kas nedrīkst krist boļševiku rokās. Mēs ar Fr. aizgājām uz mājām un pusstundas laikā sakravājām līdzņemamo: es - portfeli un vienu nelielu koferīti, viņš - mugursomu un mazā koferīti ēdamo. Ar to devamies uz darba telpām, kur bija norunāta tikšanās ar citiem braucējiem. Tie nu te pašreiz ir arī sanākuši: M. Šenberga, J. Cirulis, A. Kroders (viņa kundze paliek tepat dēla dēļ, kuŗš pie boļševikiem), pulkvedis Skrēbers, Bulle, Ozoliņš un Freimaņa kundze, visi civilā. Krievi jau esot Liepājā, komandatūrā, tie, laikam, sarunu vedēji. Bet vietēji komūnisti jau rikojas. Uz ielas atbrūpoti vācu virsnieki. Liekas, ir pēdējais laiks pazust. Tūliņ iesim uz zvejnieku ostu. Mūsu ceļš ir pilns riska, tas var būt arī brauciens nāvē, jo boļševiki šodien ir ļoti nemierīgi un nežēligi.

Mazā tūtiņā iebēru drusku dzimtenes zemes. Tā lai istā laikā sauc atpakaļ. Jā, šoreiz mana ticība mani pievila. Bet tā man bija vieglāk dzīvot. Kaut nu dzīvi paglābtos tie, kuŗi šeit noteikti būtu nolemti iznīcībai. Mums priekšā tāls un riskants ceļš. Vai un kur nonāksim... kas lai zina.

Pulkstenis ir 19. Ejam uz ostu, lai bēgtu paši no savas zemes..

PIEMINU SAVUS SKOLOTĀJUS

Nu aukstajā gaismā es jūtu,
Cik laimīgs, ja bērns vēl es būtu,
Vēl dzīvotu cerībās drošās
Un laimības ielejās košās;
Bet atpakaļ doties jau vēli,
Un sirdij tik žēli, tik žēli.

Eduards Veidenbaums

Ar sēru noskaņu pārskatot savu mūžu, nevaru iedomāties, ka kāds no maniem audzinātājiem, skolotājiem, pašai dziedājiem ļaudīm, kas mani izglītojuši, sējuši dažādas zinības manā galvā, pa daļai veidojuši manu raksturu un varbūt likteni, vēl dzīvotu. Bet skolotāji ir tie, kas audzina, veido tautu un plašākā jomā cilvēci. Manu skolotāju sejas, kustības, vārdi vēl dzīvo manā, manu laikabiedru - kuŗu nevar būt daudz - un viņu piederīgo atmiņā. Viņiem ar novēlotu, bet dziļu pateicību veltīju šīs rindas.

Skolā iet sāku vēlū, jau divpadsmit gadu vecs, 1923. g. rudenī. Tēvs bija miris vairāk nekā divi gadi iepriekš, ar viņa nāvi "Osānu" māju rocība sašaurinājusies, visu pavasari, vasaru, rudenī bija jāiet ganos, un pa ziemu - kā vienīgajam "vira galvai" - jāpiepalīdz saimniecībā: jāatnes ūdens, jākurina plīts, jāpaskalda malka, jāizslauka istabas un desmitiem citu sīku darbiņu. Beidzot tomēr māte kādu dienu septembra sākumā iejūdza zirgu, ielika ratos "maizes lādi" ar pieticīgu ēdamo visai nedēļai un mani aizvīzīnāja uz kādus četrus kilometrus attālo Neretas pagasta Pilkalnes četrklasīgo pamatskolu, lielceļa malā, braucot no Neretas uz Grīgales pusi. Skolas pārzinis un vienīgais skolotājs bija Druja, ļoti vispusīgs skolotājs varbūt vēlos piecdesmitos. Nemāku teikt, vai māksliniece Elza Druja bija viņa meita, bet atceros, ka viņa meita skolojās Rīgā un Ziemsvētku laikā bija atbraukusi pie tēva, bet vingrojot kritusi un uz cietās grīdas lauzusi vai izmežģījusī kāju vai roku. Uztraukums skolā bija liels, bet ko beigās tēvs ar viņu izdarīja, kuŗp aizveda vai aizsūtīja, neatceros.

Visās klasēs Druja viens pats mācīja visus priekšmetus, staigādams pa pusstundai no vienas telpas otrā. Arī dziedāšanu, kas visām klasēm bija kopīga. Atceros trīs dziesmas, ko dziedājām "uz balsīm": "Mīklas muiža, miega muiža"; "Stādīju ieviņu plāniņa vidū", un "Sarkandaiļa roze auga diža meža maliņā". Meldīpus viņš nospēlēja ar vijoli un ar to pašu locīņu mūs dirģēja. Dziedājām divi balsis - pirmā un otrā. Es dziedāju otro, meitenes, laikam, visas pirmo.

Kādu sestdienu, bērņus atlaižot mājās, Druja uz melnās tāfeles uzrakstīja tēvreizi latīņu valodā - "Pater noster qui es in caelis", lika to norakstīt mūsu burtnīcās un, ja kāds var, no galvas iemācīties līdz pirmdienai. Man, kā māte mēdza teikt, bija "viegla galva": es pārā reizes tēvreizi pārlasīju un pieteicos, ka varu atskaitīt tūliņ. To arī izdarīju, skolotājs bija pārsteigts - varbūt es to zinājis jau iepriekš, tomēr arī viņš atzina, ka man "viegla galva".

Kuņā klasē Druja mani bija ieskaitījis sākumā, nezinu. Pirms skolā iešanas biju jau izlasījis lielāku daudzumu grāmatu no Neretas pagasta bibliotēkas, pratu ciešami glīti rakstīt un rēķināt. Tā iznāca, ka vienā ziemā es pabeidzu visas četras klases, un pavasarī Druja man izdeva ceturtās klases beigšanas apliecību.

Ar to, sēdot uz tā pašas "maizes lādes", 1924. gada rudenī varēju doties uz 12 km attālo Pēteru-Pāvila, jeb Riekstiņu, sešklasīgo pamatskolu, lai sāktu mācīties piektajā klasē. Arī te bija telpu šaurība: skolai bija divi stāvi, bet klases bija tikai augšā. Sestā klase bija atsevišķi, bet ceturtā un piektā vienā telpā, un vēl tur bija viena vai divi telpas jaunākām klasēm. Skolotāji, laikam, bija četri: pārzinis Ādolfs Viklands, klasisks, universāls Cimzes skolotāju institūta beidzējs, sešdesmitos, ar kuplu sirmu matu cekulu, miesā labi padrukns. Viņš varēja mācīt visu, kas paredzēts tautskolu programmās. Viņa sieva - vārdu neatceros - mācīja dažās jaunākajās klasēs. Alma Valdburga, jauna skolotāja, varbūt ap trīsdesmit, mācīja dabas mācības, anatomiju un fizioloģiju, higiēnu un vācu valodu, lietojot lasāmgrāmatu "Frohes Schaffen". Vēl bija kāda skolotāja, kas mācīja ģeogrāfiju, bet viņas vārdu neatceros. Kad biju sestajā klasē, atnāca jauns skolotājs Valters Mintūzis, kas rūpējās par mūsu fizisko attīstību.

Viklands bija nodibinājis kārtību un disciplīnu. Pēc dienas stundu beigām tiem, kas visu nedēļu dzīvoja skolā, bija brīvība līdz pulksten sešiem. Sešos - vakariņas. Ikvienam varēja skolas rīcībā nodot trīs pūrus kartupeļu. Sešos vakarā, papriekšu meitenes, pēc tam zēni, varēja nākt prāvajā virtuvē, kur uz diviem galdiem kūpēja nupat novārītu, karstu, mizotu kartupeļu bļodas. Katram līdzī no mājām bija sava sviesta un biezpiena ciba, un tāds pavalgs ar kartupeļiem garšoja lieliski. Tas bija nevīstošs Viklanda nopelns, ka mēs reizi dienā dabūjām karstu maltīti. Ne kartupeļus mizot, ne vārīt, ne traukus mazgāt mums nevajadzēja.

Pulksten astoņos vakarā visiem, kas skolā palika pa nakti, bija atkal jāiet klasēs un jāgatavo rītdienas priekšmeti. Pats Viklands nepagura staigādams no viena pie otra, vaicādams, vai ir kas nesaprotams matēmatikas priekšmetos - rēķināšanā, ģeometrijā, alģēbrā. Ja kāds īsti netika galā, viņš tam piesēdās blakus un skaidroja uz priekšu un atpakaļ, līdz viss bija skaidrs kā diena.

Latviešu valoda bija otrs priekšmets, kur Viklands tiecās pēc lielas pilnības. Sestajā klasē nepietika atbildēt uz kādu jautājumu. Viņš mēdza kādu izsaukt un uzdot, lai, piemēram, pastāsta par darāmās kārtas tagadnes divdabi ar galotni -ošs, -oša. Tad izsauktajam bija jāiziet no sola, jānostājas klases priekšā un vispirms no literatūras jāmin piemērs, kur tāds divdabis lietots, un tad jāiztirzā, kā tas radies, kā atvasināts. Izstāstījis savu sakāmo, referents klasei jautāja, vai kādam ir ko iebilst vai piebilst; tad solos sēdētāji, kas bija pacēlušī rokas, varēja viņu apstrīdēt, papildināt vai aizrādīt uz viņa kļūdām. Jebšu mēs visi parasti viens otru uzrunājām ar "tu", šādos gadījumos allaž lietojām "jūs": "jūs teicāt... jūs aizmirsāt..."

Sestajā klasē uz neliela galdiņa stāvēja bieza grāmata ar nosaukumu "Dzejas pagalmi", skolas īpašums. Tajā varējām atrast turpat visus piemērus valodas jautājumos. Cik mīļa man šodien būtu šī bieza grāmata!

Domrakstiem parastās burtnīcas nelietojām, bet gan baltu papīru bez līnijām. Loksnes pārlocījām uz pusēm, un, lai varētu norakstīt taisnas rindas, zem lapas palikām "transparentu", kuņā

treknās līnijas vidēja cauri lapai. Kādā domrakstā par Blaumaņa "Indrāniem" man bija misējis izteikties, ka "... atbrauca Edvarts ar savu sievu Ievu." Viklands ar sarkanu tinti bija pierakstījis blakus "Vai sievu bija iejūdzis?" Šī piezīme man tā iedzēla, ka nolēmu turpmāk labi pardomāt, ko saku vai rakstu.

Vienā istabā apakšstāvā pie sienas Viklandam bija klavīres. Ja kādam prāts nesās uz mūziku, viņš varēja samaksāt 10 latu par visu ziemu, un Viklands reizi nedēļā veselu stundu ziedoja viņa apmācīšanai klavierspēlē. Ja pašam nebija vaļas, labs palīgs bija viens skolnieks, Lejnīks, kam citi priekšmeti lāga neinteresēja, bet mūziķis viņš bija labs. Dažreiz viņi abi ar Viklandu mums deva koncertu, kādu gabalu saspēlējot četrrocīgi.

Alma Valdburga bija ļoti vienkārša, dabiska, inteliģenta un simpātiska skolotāja. Reiz anatomijas stundā sestajā klasē viens no mums jautāja, vai tas taisnība, un kāpēc sievietēm platāks bļodas kauls nekā vīriešiem. Valdburga nosarka kā uguns, britiņu pārdomāja, tad ļoti izsvērtos vārdos atteica, ka daba sievieti izredzējusi ļoti svarīgam pienākumam, kas negulstās uz vīriešu bļodas kaula... Es jutos neveikli līdz Valdburgai un pēc stundas puisim aizrādīju, ka viņš rīkojies netaktiski: mēs taču zinājām, kālab sievietei tas bļodas kauls platāks.

Iestājoties Riekstiņu skolā, es tur pirmo reizi sastapos ar vēlākajām dzejniecēm Veltu Tomu un Zentu Liepu, toreiz Krajevsku. Abas dzejnieces bija klasi jaunākas par mani, bet mēs sēdējām vienā telpā, abas meitenes pat vienā solā. Reiz Alma Valdburga stāstīja par apdziedāšanās dainām un uzdeva mums pašiem pa svētdienu, mājās esot, savākt un uzrakstīt tādas dainas, lai pirmdien klasē puīši varētu izcelt meitu un meitas puīšu tikumus un netikumus. Es un Velta ieteikumu bijām labi likuši aiz auss; pirmdien man bija pierakstīta turpat pilna burtnīca, kādas septiņdesmit vārsmas, un domāju, ka būšu drošs uzvarētājs. Nekā! Veltai bija tikpat daudz, ja ne vairāk. Drīz vien mēs palikām divi vien, pēdējie, viens pret otru, līdz stunda beidzās un bijām spiesti sacensību izbeigt. Valdburga mūs apbalvoja ar rakstāmlietām vairāku latu vērtībā no skolas veikaliņa.

No sestās klases pa durvju apakšu uz piekto klasi vakaros, mācību laikā, puikas sūtīja zīmites simpātiskām meitenēm. To dariju arī es, un Velta vēlāk mani brīdināja, ka viena zīmite nonākusi taisni Valdburgas rokās, kad viņa tai brīdī gadījies klasē. Bet Valdburga bija labvēlīga simpātiskajai atmosfērai, kas pastāvēja starp Veltu un mani. Citāds bija Viklands. Reiz, mani cieši uzlūkodams, viņš klasē aizrādīja, ka skola neesot vieta, kur var atļaut, lai attīstās bistamais "bacillus milus".

Nelielā priekšstāvā apakšstāvā pie sienas stāvēja mazas kājminamas ērgelītes. Tur katru darbdienu rītu pirms stundu sākuma visi sapulcējāmies, Viklands apsēdās pie ērgelītēm, un visai nākamai nedēļai nozīmēts vārdu teicējs no mūsu pašu vidus teica kādas svētas dziesmas vārdus. Viklands zināja visas meldijas no galvas, spēlēja un dziedāja pilnā balsī, un mēs rāvām līdzī. Pirmdienas rītus parasti ievadījām ar šādu lūgsmu: "No jauna, Kungs, es saku / Šos darbus laicīgus. / Es lūgdams pie Tev' nāku / Lai manus locekļus / No jauna stiprini. / Lai viss man labi veicas / un laimīgi nobeidzas. / Ak Kungs, man' spēcini." Dziedājām tikai vienu pantu, tad teicējs svētbriidi noslēdza vārdiem: "Un tas Dieva miers, kas ir augstāks nekā visa cilvēku saprašana, lai pasargā mūsu sirdis un domas Jēzū Kristū un mūžīgā dzīvošanā. Āmen."

Man un diviem citiem puīšiem gadījās nepatīkams piedzivojums. Piektā klasē sadomājām izlaist savu "žurnālu". To nosaucām "Pavasara ūdeņi", pieaicinājām līdzstrādniekus un ar roku norakstījām, laikam, trīs eksemplārus. Rakstītāji bija puīši ar labiem rokkrastiem - Jānis Regūts, Rūdolfs Mantnieks un es. Viens eksemplārs bija nonācis Viklanda rokās. Neatceros, ka tajā būtu bijis kaut kas neatļauts, nepieklājīgs vai revolūcionārs. Taču Viklands aicināja "visus vainīgos" nonākt lejā viņa dzīvoklī un tur mūs ņēma priekšā. Mūsu žurnālu viņš nosauca par "paskvilu", mūs atzina par smagiem skolas disciplīnas pārkāpējiem, gandrīz vai revolūcionāriem, tiecās par to ziņot mūsu vecākiem, un par sodu mums trim lika sazāģēt un saskaldīt trīs kubikāsis malkas, kas atradās skolas pagalmā. Brāziens nebija patīkams, bet darbu paveicām ātri, jo draugi nāca palīgā.

Dienā pēc skolas beigšanas 1926. g. 15. maijā, pašā ziedu laikā, "caur laipnu roku" no Veltas Tomas saņēmu ļoti skaistu vēstulīti ar dažiem ziedīņiem. Vēlāk māte man uzdāvināja jaunu

vācu firmas "Brennabor" divriteni, par ko bija samaksājusi lielu naudu, 210 latu. Mācīdamies braukt, vairāki lāgi pavisam apgāzos un iemantoju sāpīgu dibenu. Ar to pašu divriteni vasaras otrā pusē aizbraucu uz 65 km attālo Jēkabpili, pa nakti apmetos pie maizniekdēla Jāņa Krimeļa, ko man bija ieteicis kaimiņš, un nākamā dienā reģistrējos Valsts Jēkabpils vidusskolas komercnodalā.

Pirmajā komercskolas klasē bijām 33 galvas, vairumā zēni. Trīs meitenes bija cittautietes: viena židiete un divas krievietes, nākušas no Jēkabpils židu un krievu pamatskolas. To pieminu tālab, ka viņas ļoti labi runāja un rakstīja latviešu valodā, jebšu pamatskolas kursu bija izgājušas savā valodā.

Pirmās klases audzinātāja un latviešu valodas skolotāja bija E. Nesaule, sirsnīga, dažreiz jūtās pārplūstoša pusemūža dāma. Matēmatikas skolotāja A. Reinfeldē jau pirmajā stundā gribēja uzzināt, ko mēs katrs zinām un spējam, un uzdeva pavieglu klases darbu alģēbrā. Kamēr strādājām, viņa staigāja starp soliēm no viena pie otra un uzmata aci, kā katram iet. Ari pie manis viņa apstājās, vēroja, ko daru, un pēc britiņa skaļi noteica: "Te ir cilvēks, kas, acimredzot, ir strādājis un kaut ko iemācījies." Tā bija pirmā uzslava, par ko varēju pateikties Ā. Viklandam.

Visvarenais direktors bija Kārlis Lamberts - klasisks, vispusīgs tautskolotājs, stingras disciplīnas uzturētājs. Ari sevi pašu viņš allaž rādīja kā kārtības un spodrības paraugu: labi un tīri ģērbies tumši pelēkā uzvalkā ar neuzkritoši krāsainiem raibumiem, līdz kaklam aizpogāta apkakle, kam apakšā vidēja spoži baltas apkaklītes maliņa. Skaņi čīkstēja viņa nemainīgi spožās melnās kurpes, kas mums jau pa gabalu vēstīja, ka direktors tuvojas. Virslūpu viņam greznoja šaura, drusku lejup slidoša, tumša ūsiņa, un tādas pašas krāsas mati, paīsi apgriezti, bez celiņa, sedza viņa labi veidoto galvu. Tikai trešā un ceturta klasē viņš mums mācīja saimniecisko ģeogrāfiju un politisko ekonomiju.

Skolas inspektors un direktora palīgs bija Osvalds Dankers, laikam, ģenerāļa Oskara Dankera brālis. Dažās klasēs viņš mācīja latīņu valodu un, laikam, kaut ko no tiesību zinātnēm. Netiku dzirdējis, kas viņš būtu bijis ļoti iemīļots. Mums ar viņu nebija nekādas saskarsmes. Vēl viens skolotājs, ko pazinām tikai vārdā un sejas pēc, bija Jansons, matēmatiķis un reālklasēs mācīja tehnisko zīmēšanu jeb rasēšanu.

Vācu valodu mums mācīja Mārtiņš Bruņenieks, vīrs jau labi gados un ar labu slavu; lasāmgrāmatai lietojām viņa paša sarakstīto "Aus Natur und Leben". Viņš bija vispusīgs valodnieks un nesatika ar profesoru Endzelīnu. Bija sarakstījis nelielu grāmatiņu "Ērmi latviešu valodā", kura apstrīdēja Endzelīna ieteikumus. Stāstīja, ka grāmatiņas iznākšanas gadā neviens no Jēkabpils vidusskolas neticis augstskolā: Endzelīns gādājis, lai konkursa pārbaudījumos visus "izgāztu".

Vācu valoda man nesagādāja nekādu grūtību. Mana māte bija "daudzvalodniece", brīvi runāja latviešu, vācu, krievu un leišu valodās un, auzdama audeklus ziemā vai strādādama rokdarbus, mēdza dziedāt dziesmas. Atceros vienu no daudzām: "Einmal, zweimal, siebenmal / Wo ist meine treu Geliebte? / In Städtchen, in Berlin / Wo die Rosen dreimal blüh'n." Tā šī valoda man bija pazīstama jau no bērna kājas. To bija ievērojis Mārtiņš Bruņenieks un man tikpat kā nekad neko neprasiya. Dažreiz jutos tīri ignorēts, jo nevarēju parādīt savu veiksmi.

Būdamis pavecs vīrs, viņš kustējās un runāja gausi. Viņa stundā viens otrs pēdējos solos sāka snaust. Ja tādu izsauca, viņš uztrūkās, piecēlās, bet neatjēdza, ko no viņa grib. Tad Bruņenieks ar nelaimīgi saviebtu seju lēnām kāpās atpakaļ, grozīja galvu un noteica: "Er ist nicht hier, er ist nicht da; er ist wohl in Amerika".

Raksturs par sevi bija vingrošanas un militārās apmācības skolotājs Pēteris Pakalns, bijis kapteinis krievu armijā. Viņš ļoti strauji uztraucās un tad raustīja valodu, stostījās. Meitenēm viņš mācīja plastiskās kustības. Tad viņām bija cieši pieguļoši tēpi, kas ļāva nojaust formas. Vingrošana notika otrā stāvā, lielajā sporta un teātra zālē, kurā varēja ieiet pa divējām durvīm. Paugstu šajās durvīs bija nelieli lodziņi; ja kāds bija lielāka auguma un pacēlās uz pirkstgaliem, viņš varēja ieskatīties, kas zālē notiek.

Reiz, kad Pakalns atkal meitenēm mācīja plastiskās kustības, kāds puisis, kam stunda bija brīva, palūrēja pa durvju lodziņu un Pakalns viņu pamanīja. Kā zibens viņš metās ārā, bet puisom izdevās paslēpties tukšajā skolotāju istabā. Pakalns tur-

pretim pieņēma, ka vainīgais citur nekur nevar būt kā puiku labierīcību istabā apakšējā stāvā, un drāzās pa kāpnēm lejup. Vienā labierīcību nodalījumā patlaban savu neatliekamo darišanu kārtojis kāds cits brīvstundnieks. Pakalns atrāvis nodalījuma durvis, sagrābis sēdētāju aiz pakales, norāvis no poda un uzklēdzis: "Jūs, n-ņe-ņeģēlis!" Tad palaidis puisi vaļā, kas nesapratis ne rita, ne vakara, un lieliem lēcieniem meties atpakaļ pa kāpnēm augšā, nebūdamis drošs, kas varētu būt noticis ar meitenēm, kamēr pats tramdijis palaidniekus.

Aiz skolas bija liels brīvs laukums, kur rudepos un pavasaros sportojām, spēlējām futbolu un volejbolu. Pakalns rādīja, kā pie volejbola tikla vajaga palēkties uz augšu, un tad - "drāž ar dūri uz leju, lai viņš nedabū uzpemt..." Viens puisis ieteicās, ka, tā drāžot bumu uz leju, var trāpīt un izsist aci vai degunu. Kāds cits, pazīstams ēverģēlis, piezīmēja: "...nerunājot jau par citiem svarīgiem dzimumorgāniem..." Pakalns paskatījās, kuŗš ir tas teicējs, tad aizgriezās projām, lai savaldītos, atkal atgriezās un stostīdamies paziņoja, ka vainīgajam vingrošanā ielikšot vieninieku, ja gribot izlabot uz divi, lai nākot pie viņa mājas.

Vēsturi visās klasēs mums mācīja Arnolds Štokmanis, ļoti simpātisks, atturīgs, nosvērts kungs, pusemūža vecpūsis. Ja uzsauktāis nevarēja atbildēt, nelaimīgs jutās pats skolotājs; ar labo roku viņš tad parasti saņēma savas auss augšējo maliņu un paklusām nodudināja: "Nu, kā tad jūs tā nezināt..."

Latviešu valodu trešā un ceturta klasē mums mācīja Liepiņas jaunkundze, arī neprecējusies dāma jau tuvu pusemūžam. Reta skaistule viņa nebija, bet viņas rokas bija apbrīnojamas. Manam solam priekšā bija sols, kuŗā sēdēja tikai viens puisis labajā malā, taisni man pretim bija tukša vieta. Šai tukšajā vietā, uz galda malas, tad Liepiņa parasti atspiedās, ar seju pret klasi, un šis stāvoklis man atļāva pastāvīgi vērot viņas skaistās rokas, ko viņa allažīņ ļaitēja un masēja, laikam apzinādamās, cik tās daijas.

Vai tas tā patiesi noticis, nevaru apgalvot, bet to stāstīja "zinātāji". Reiz skolotāju istabā bijuši tikai Štokmanis un Liepiņa. Viņa kaut ko teikusi, kas Štokmani pārsteidzis. Viņš atkāpies soli atpakaļ, apjukumā saņēmis labās auss augšmalu un noteicis: "Man liekas, Liepiņas jaunkundz, ka es jūs gan nevarēšu mīlēt..." Liepiņa apvijusi savas skaistās rokas ap viņa kaklu un izsaukusies: "Bet Štokmaņa kungs!"

Ķīmijas skolotājs Kalniņš, kas mūs mācīja pirmo gadu, nākamā vasarā bija nomiris, saindējies, eksperimentējot ar kādām ķīmikālījām. Viņa vietā nāca Linis, bet par viņu neko daudz neatceros, jo ķīmiju izbeidzām otrā klasē. Kalniņa atraitni pieņēma par krievu valodas skolotāju.

Ari J. Celms, zīmēšanas un veidošanas skolotājs, un E. Sarmule, stenografijas skolotāja, pazuda no apvāršņa jau pēc pirmās klases. Palikuši atmiņā tikai "stenografijas himnas" sākuma vārdi: "Spārnotām domām spārnotas gleznas - atbrīvo rokas cēlākiem darbiem."

Kustīgs un enerģisks bija fizikas skolotājs Šusters. Viņa valstība - fizikas laboratorija - atradās skolas "Baltajā" mājā, uz kuriem mums pārtraukuma brīdī vajadzēja skriet no "Sarkanās" vai "Židu" mājas, kuŗās atradās klases. Viņam bija vācu akcents, mēs viņu atdarinājām, šad tad izteikdamies "...ņemsim to stikel kakel..." Lielas pacietības viņā arī nebija, un ja kāds ilgi miņājās un nezināja atbildi, viņa acenes draudīgi iezībējās un viņš asi nokomandēja: "Ņemiet un sēžaties!" Bet pavasari, maijā, jaukās dienās viņš bija ar mieru ar visu klasi iziet Baltās mājas dārzā, kur mēs apsēdāmies zālē. Brīdi parunājuši, ko kuŗš vasarā darīs, mēs jautājām, kādas atzīmes viņš mums katram nolēmis likt. Viņš izņēma savu grāmatiņu, lasīja mūsu vārdus vienu pēc otra un jautāja, kā mēs domājam, kādu atzīmi tas būtu pelnījis. Mēs saucām vienā balsi: "Pieci, pieci!" Viņš stīvējās, dažreiz paklausīja, dažreiz vienojāmies par četri.

Kad bijām trešā klasē, ieradās jauns, tikko no augstskolas izlaists tautsaimniecības fakultātes laureāts - Ernests Kupenis, kas mums sāka mācīt tirdznieciskos rēķinus, korespondenci un grāmatvedību. Viņam bija ēgļa acs: kad viņš pārlaida skatīenu klasei, katrs jūta, ka nav kur slēpties. To viņš darīja ar mazliet ironisku smaidu lūpās, neko nesacidams, un tas pavairoja mūsu nedrošības sajūtu. Viņš sīvi izzoboja pipmaņus, kas mūsu klasē bija vairāki; paraustīja nāsis, paoda gaisu un noteica: "Atkal sapīpējušies te daži simtgadīgi veci!"

Higiēnas skolotājs E. Valters, ar mākslīgu kreisās rokas dilbu, savu programmu ar mums sāka un beidza pirmā klasē.

Pirmā angļu valodas skolotāja Krēšļa, pirmo reizi ienākuši klasē, norādīja uz logu un vairāki lāgi atkātoja: "This is the window." Bet viņas izruna, laikam, nebija pieņemama, jo nākamās klasēs angļu valodas mācīšanu pārņēma gados padzīvojis skolotājs Vilks, agrāk bijis valodas lektors kādā Ķīnas universitātē. Rīgas universitātes angļu valodas lektors Cimmermanis bija viņa draugs, bijušais kolēģa, un kad pie Cimmermaņa vajadzēja likt kādu eksāmenu, vajadzēja tikai pieminēt, ka "my teacher was Mr. Vilks". "Oh, yes," viņš tad dzīvi atsaucās, "Mr. Vilks was my colleague," un viņš sāka stāstīt, kā viņiem abiem klājies Ķīnā. Studentiem vajadzēja tikai ik pa brīdīm šo to piezīmēt, runātājs bija pats lektors, un pēc desmit piecpadsmit minūtēm viņš pastiepa roku pēc lekciju grāmatīņas, lai tajā parakstītos, ka pārbaude izturēta.

Dziedāt un spēlēt mācīja Vidulejs. Daudz zēnu aizbildinājās, ka neesot dziedāmās balss, un tā mēs labāk spēlējām futbolu dziedāšanas stundas laikā, sacīdami, lai dzied meitenes, jo sievietēm dziedāšana labāk veicas. Kādu laiku Vidulejs tādu stāvokli piecietā, bet tad direktors Lamberts izlaida rīkojumu, ka jādzied visiem. Vidulejs pārbaudīja balsis; kuņš nevarēja vai negribēja uzņemt un noturēt toni, to ieskaitīja "rūcēju kori". Mani iesaistīja pirmajos basos, un tā dabūju dziedāt "Mirdzi kā zvaigzne tu naksniņā" un daudz citu dziesmu. Sevišķi lepns Vidulejs bija uz skolas pūtēju orķestri, kas lielu meistarību uzrādīja Dārziņa "Melancholiskā valša" atskaņojumā.

Beigās jāpiemin Krustpils draudzes mācītājs Skujiņš, kas mums mācīja ticības mācību un ētiku. Kāds puisis, ko Skujiņš bija piecēlis kājās, lai pastāstītu, ko Mozus darīja pie Sinaja kalna, miņājās te uz vienas, te otras kājas. Kad Skujiņš turpināja jautāt, puisim izspruka: "Es par tiem veciem žīdiem nevaru iemācīties!"

Par sava skolotāja ipatnībām stāstīja mans tēvs. Viņa vārds bijis Šķušķis, un viņš strēbis zupu tā, ka aiz septiņām sienām varējis dzirdēt.

Ardievu, mani labie skolotāji, un uz drīzu redzēšanos! Cik labprāt ar jums būtu kopā, tādi, kādi bijām! Bet līdz ar Veidenbaumu man jāsaprot, ka "atpakaļ doties jau vēli, un sirdij tik žēli, tik žēli." □

Osānu Kārlis

J. Purviņš Jurjāns

SAGATAVOTI NĀKOTNES NOTIKUMIEM

Nelielā cilvēku grupā mani reiz pārsteidza publisks jautājums: "Vai jūs domājat, ka Jēzum bija kāds sakars ar astronautiku?"

Zvaigžņotais debesjums

Savā dzīvē esmu piedzīvojis gadījumus, kas dziļi iespiedušies atmiņā. Viens no pirmajiem tādiem ir no senās bērnības. Esmu vietā, kur pār manu galvu mirdz zvaigžņu miljoni. Vēlākos gados daudreiz esmu pacēlis galvu augšup, lai pārdomātu par varenību, kas ierakstīta debesu jumā, bet nekad to neesmu redzējis un izjutis tā, kā tai aukstajā ziemas naktī bērnībā. Stāvot zem zvaigžņotās debesu velves, universs mani apņēma kā augšup tiecošas varenības brīnums. Grūti atrast vārdus, lai to aprakstītu. Tā bija varenības bijība (awe), kas aizniedza manas sirds centru.

Vēlākos gados debesu velve mani ir saistījusi ar savu skālu un noslēpumainību. Tā ir likusi man domāt par cilvēces likteņiem. Tā ir likusi man meklēt atbildes jautājumiem, kuriem citi cilvēki parasti velta maz uzmanības. Pēdējā laikā zvaigžņotais debesu jums man ir licis nākt pie visumā maz dzirdētām un pārrunātām atziņām latviešu sabiedrībā. Šīs atziņas mani ir tuvinājušas Rietumu pasaulei.

Astronomija ir zinātne, kas nodarbojas ar vispārējiem universa fainomeniem ārpus Zemes atmosfāras. Tā mani arvien ir interesējusi. Tā kā **astrofizika** nodarbojas ar debesšķermeņu fiziskām īpašībām un ir astronomijas daļa, tad esmu arī tajā daļēji ieinteresēts. Pēdējā laikā manu uzmanību saista **astronautika** - jaunākā zinātne par ceļojumiem (satiksmi) ārpus Zemes atmosfāras, ieskaitot lidojumus starp planētām un zvaigznēm.

Savienojumu taisnes

No vienas mirdzošas zvaigznes uz tuvāko tās kaimiņos debesu vērotāji vienmēr ir vilkuši "savienojumu" taisnes. Vai šīs savienojumu taisnes līnijas ir devušas cilvēkam domu par ceļojumu universa telpā? Tas ir ļoti iespējams. Seno laiku debesu pētnieki no savienojumu taisnēm veidoja dzīvnieku figūras vai kādu citu iedomātu radību vai lietu. Lai orientētos dažādo zvaigžņu pasaulē, šīs "figūras" dažreiz lieto arī mūsu dienās. Personīgi gan nekādas figūras neesmu ievērojis vai sakombinējis, kā vienīgi domu par iespējamu ceļojumu maršrutu.

Vienmēr mani interesējušas to mirdzošo zvaigžņu grupas, vai individuālās zvaigznes, kas minētas Rakstos:

Vai tu sēji kopā gaišām saitēm Sietiņa zvaigznes, un vai tu raisīji valā Orionā zvaigžņu jostu. Vai tu liec parādīties Zodiaka tēliem pareizā laikā, un vai tu vedi Lielo Lāci kopā ar viņa mazulītiem? (Luterāņu tulkojums, Ījaba 38).

Pārlasot šīs rindas, man bija jākonstatē, ka daudzās vietās luterāņu tulkojums ir nepareizs. Tas nesakrīt ar to pašu vietu tulkojumiem citās valodās, ne arī ar oriģināvalodas tekstiem. Vispirms došu šo rindu tulkojumu angļu un pēc tam vācu valodā.

Canst thou bind the sweet influences of Pleiades or loose the bands of Orion. Canst thou bring forth Mazzaroth in his season? or canst thou guide Arcturus with his sons? (Authorized King James Version, KHV - 38)

Interesants ir vācu valodas tulkojums, no kuņa, kā liekas, ir vadijušies latviešu luterāņu tulkotāji vai tulkotāju grupa. Viens no latviešu luterāņu bībeles trūkumiem ir, ka nav zināms, kas ko ir tulkojis. Lasot mēs nezinām arī uz kādiem oriģinālo valodu tekstiem šie dažādie bībeles tulkojumi balstās, kā arī vai tie balstās oriģinālvālodu atklāsmēs. Turpinājumā vācu tulkojums:

Kannst du kuepfen das Gebinde des Siebestirns, oder loesen die Fesseln des Orion? Kannst du die Bildes des Tierkreises hervortreten lassen zu ihrer Zeit, un den grossen Baeren leiten samt seinen Kindern (Die Heilige Schrift, Verlag R. Brockhaus, 1967).

Izlasījuši šos 3 tulkojumus, atgriezīsimies pie oriģinālo valodu tekstiem. Tiem kā avotu lietoju galvenā redaktora un tulkotāja Jay P. Green, Sr. (Džeī P. Grīn, senior) sastādīto The Interlinear Bible Hebrew-Greek-English, Hendrickson Publishers apgādā, 1985. gadā.

Šai izdevumā blakus redzam 3 tekstus: 1. Oriģinālās valodas - evrei vai grieķu; 2. Interlineāro (vārdu pa vārdam) tekstu un 3. Angļu valodas, pēc iespējas tiešu, bet saprotamu tekstu. Salīdzinot oriģinālās evrei valodas tekstu ar mūsu 3 tulkojumiem (latviešu, angļu un vācu), KJV tulkojums ir vispareizākais. Uz šī tulkojuma, salīdzinot to ar oriģinālā teksta vārdu nozīmēm, tad arī šoreiz balstu savu Precizāku Latviešu Tulkojumu (JPJ). Tas skan sekojoši:

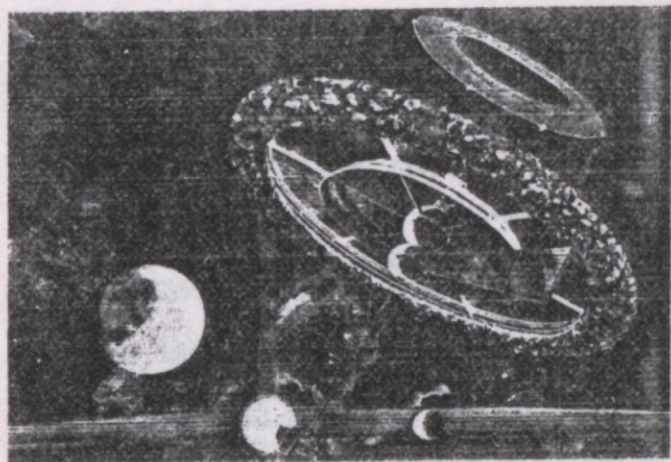
Vai tu spēj saturēt kopā Pleiades (Sietiņa) zvaigznes, vai atvietot gravitāciju, kas saista Orionu? Vai tu vari radīt Mazzeroth (planētas) gadalaikus? Vai tu spēj vadīt Arkturus un tās dēlus (planētas)?

Šie ir interesanti jautājumi, kuņus no vēju virpuļa Kungs prasa Ījabam. Kāpēc tieši šīs zvaigznes ir minētas un nevis kādas citas? Pirms atgriezīties pie šīm zvaigznēm, apskatīšu cilvēces pašreizējo stāvokli.

Sagatavoti nākotnei

Mūsu gadsimta noslēgumā Zemes (planētas) cilvēks ir nolēmis pacelties izplatījuma telpā. Šim nolūkam ASV nodibināja speciālu organizāciju National Astronautics and Space Administration (NASA). 1965. g. šīs organizācijas Gemini-4 misijā pirmais astronauts brīvi lidoja (peldēja) kosmosa telpā 21 minūti 23 pēdu gaŗā savienojuma kabeļa galā. 1969. g. Apollo-11 misijā cilvēks pirmo reizi spēra soļus uz kāda cita debesšķermeņa universa telpā. Vairāk kā 2 stundas 2 ASV astronauti soļoja Mēness (satelīta) nelidzenajos klajumos, fotografējot un vācot akmeņus.

Kādi ir ASV tālākie plāni? 1975. g. NASA's zinātnieki nāca ar priekšlikumu par izplatījuma kolonijas platformu ar 10,000 cilvēkiem. Platformu orbitā turētu Zemes (planētas) gravitācija. Platformas - izplatījuma kuģa - dimensijas būtu vairāk kā jūdze diametrā, un formā līdzīga milzīgam ritenim (sk. ilustrāciju). Izplatījuma kolonija ceļotu ap Zemi līdzīgā attālumā kā Zemes pavadoņi Mēness. Kolonija ražotu dažādus produktus no Mē-

Ilustrācija NASA's 1975. g. plānotajai 10,000 cilvēku izplatījuma kolonijai. Riteņa formas platformas ārpusē sedz Mēness akmeņi, kas pasargā iekšpusē dzīvojošos no kosmisko staru ietekmes. Virs platformas "peld" milzu spoguļa disks, apgaismojot tās iekšieni.

ness akmeņiem (minerāliem) eksportēšanai uz Zemi. No platformas risinātos tālāki ceļojumi universa telpā.

Neskatoties uz astronautikas zinātnieku un tehniķu pūlēm, nākotnes notikumi risināsies savādāk nekā plānoti, jo universā valda apstākļi, kas nesakrīt ar pašreizējiem populārajiem aplēsumiem. Mēs drīz varam sagaidīt daudz, daudz pārākās tehnoloģijas un civilizācijas atgriešanos uz planētas, kuŗu šī civilizācija iesāka daudzu tūkstošu gadu pagātnē. No rakstiem redzam, ka šī augstākās pakāpes civilizācija pa laikam fiziski atgriežas savā "aizzvaigžņu" kolonijā, lai rūpētos par tās tālāko stāvokli. 20. gadsimta noslēguma astronautikas zinātnieki un tehnologi pašiem to neapzinoties, sagatavo cilvēci uz notikumiem nākotnē.

Raksti kļūst saprotami

Ir ļoti iespējams, ka otra spožākā zvaigzne, Arkturus, kas redzama pavasarā debesis no Kanadas un Ziemeļamerikas, līdzinās mūsu zvaigznei, Saulei. Vadoties no Kunga (JHVH) jautājumiem Ījaba grāmatā, iespējams, ka zvaigznei Arkturus ir Saulei līdzīga planētu sistēma. Vai planētas Mazzeroth gada laikus veidoja Kungs, kas veidoja planētas Zeme gada laikus? Cik līdz šim atklāts, dabīgās planētas parasti ir tuksnešaini, karstu svelmju pārņemti nelidzenumi, vai arī ledus vai ķīmisku gāžu chaotiski veidojumi.

Praviešu raksti Precīzākā Latviešu Tulkojumā (JPJ) sākas ar šādiem 2 teikumiem:

Sākumā elohim radija debesis un zemi.

Un zeme bija neformēta un chaosā.

Vai šis apraksts nedod priekšstatu par planētām universa telpā, kad tās ir vēl neizveidotā stāvoklī? Vienu no tālākiem procesiem - kā sākt dzīvību - mūsu dienās pēta biologi ar mēreniem vai negatīviem rezultātiem. Šo visu ar labiem rezultātiem ir jau sen atklājusi universa telpas civilizācija (ja to tā var nosaukt), kas ir miljoniem gadu pārākā pakāpē nekā mēs.

"Aizzvaigžņu" civilizācija ir atrisinājusi netikai tehnoloģiju ceļot kosmos telpā, bet arī to, kā no chaotiskām planētām radīt dzīvībai piemērotus debesķermeņus. Tā ir atrisinājusi arī to, kā sākt un uzturēt dažādās dzīvības formas uz šīm jaunveidotajām planētām. Viens no šīs tehnoloģijas lielākajiem sasniegumiem ir medicīnas nozarē. Atgriezt kādu radījumu no nāves dzīvībā ir mums neiedomājams sasniegums. Jautājumam, kuŗu man prasīja publikā sanāksmē, atbildēju:

Un kad Jēzus bija par šīm lietām runājis, viņš, viņiem visiem redzot, pacēlās augšup, līdz maza, plāns mākonītis (nepelē) darija viņu neredzamu. Un kamēr skatītāji vēroja pacelšanos, acis pievērsuši debesi, viņiem blakus pēkšņi stāvēja divi baltās drānās ģērbti cilvēki, sakot: "Jūs, Galilejas viri, kāpēc jūs stāvat un verāties debesis? Tas pats Jēzus, ko jūs redzējāt paceļamies debesis, nāks atpakaļ līdzīgā veidā, kā jūs viņu redzējāt, paceļoties debesis (Darbi 1:9-11). □

Jānis Kildzējs ciņas ancukā sakarā ar viņa grāmatu izdevumiem Latvijā

Ne tikai Kārlis Ķezbers krāj pastmarkas, , bet barojis LPB pilēnu daudzus gadus.

Autors V. Irbe: Ar to piešaušanos ir tā, jo vairāk šauj jo labāk trāpīt mērķi.

ĢIMENES ATBALSTA CENTRI VISĀ LATVIJĀ

Latviešu ģimeņu nometnē "3x3" šogad Salacgrīvā ģimeņu semināru kā allaž vadīja L. Ruperte un M. Tupese, bet jauniešu pārrunas ik pēc pusdienu organizēja 3 speciālisti no Latvijas Ģimenes veselības centra - Gunta Jakovele, Aina Poše un Arnolds Cerbulis. Šeit pirmo reizi latviešu sabiedrība uzzināja par ģimenes semināru un citu kursu gaitā izkristalizējušos izdeju - "3x3" semināros aizsāktās pārrunas par paaudžu attiecībām, pašapziņas celšanu, iespējām mainīt dzīvi uz labu - turpināt arī pēc tam, kad nometne beigusies, jo daudzi cilvēki izteikuši vēlēšanos, kaut viņiem vienmēr būtu iespēja ar uzticamiem cilvēkiem izrunāties par savām problēmām, kas lauku rajonos bieži ir tikpat kā neiespējami, jo tur bieži nav ne uzticības telefonu, ne kādu citu psiholoģisko dienestu, un cilvēks jūtas viens un nesaprasts savā ciešanu pasaulē.

L. Ruperte un M. Tupese 5 gadu laikā, kopš Latvijā notiek "3x3", apkopojušas informāciju par Latvijas ģimeņu aktuālākajām problēmām un to cēloņiem. Šobrīd sāk piepildīties šīs pieredzes izlotā ideja - turpināt ģimeņu semināros iesākt. "Ik gadus mūsu seminārus apmeklē arvien vairāk cilvēku. No daudziem esmu dzirdējusi, ka viņi tādas sarunas vēlētos turpmāk, ne tikai to nedēļu. Tāpēc mums radās doma šo vēlēšanos atbalstīt," saka Māra Tupese. Ar PBLA un Latvijas Ģimenes centra svētību Latvijā šobrīd top lokālie ģimenes atbalsta koordinācijas centri, kam lemts veicināt ģimeņu vienotību, risinot savstarpējās saskarsmes problēmas ģimenē un ārpus tās, triju paaudžu saskaņas veicināšanu.

Kopā ar Ģimenes centra darbiniekiem L. Ruperte un M. Tupese sagatavojušas šo centru kustības programmas projektu, kuŗa īstenošana būs atkarīga no tā, cik liels būs pieprasījums pēc šāda veida darbošanās. Tādējādi atbalsi guvis "3x3" dotais impulss - mēģināt izprast pašam sevi un savas problēmas. Nevis vientulīgās pārrunās ar sevi vienīgi pudeles klātbūtnē, bet tiekoties ar domu biedriem.

"Tā nebūs kustība no augšas, nebūs vadošu norādījumu, ne instrukciju, sākumā "atņemt maizi" ārstiem. Cilvēki paši sev būs zināmā mērā psihologi. Mēs sākumā varēsim palīdzēt, kopīgi iesaistoties kādas vienas problēmas pārrunāšanā, palīdzot ietērt vārdos to, par ko daudzi nav raduši izteikties. Varbūt tieši šajās grupās cilvēki sāks saprast, ka viņi nav vieni savās ciešanās, bet citiem, varbūt, ir līdzīgas problēmas, ka dzīvē ir iespējams kaut ko mainīt uz labu," spriež Aina Poše. Kā saka A. Cerbulis, tā nebūšot arī buršanās vai profilakses centri garīgi neveselīgiem cilvēkiem, gluži otrādi - tie, kas sākuši interesēties par to, kā dzīvi padarīt gaišāku, jau spēruši pirmo soli šai virzienā.

Lokālo ģimenes atbalsta grupu koordinācijas centrs - pamabaze būs Latvijas Ģimenes centrs. Šo kustību iecerēts popularizēt un izplatīt ar veselības mācības skolotāju starpniecību, bet patlaban projekta autori meklē rajonos kontaktpersonas, kuŗas varētu apzināt iespējamos grupu dalībniekus. Pašlaik Latvijā jau ir 14 tādas grupas, no kuŗām daudzas ir vēl tikai veidošanās stādijā - Liepājā, Ventspilī, divas Alsungā, Aucē, divas Kuldīgā, Cēsis, Jēkabpilī, Valkā un Rīgā.

"... Mērķis ir veicināt ģimeņu veselību un stabilitāti, veidojot ģimenes atbalsta centru tīklu visā Latvijā, ar nolūku uzlabot partnerattiecības, ieviest pozitīvu disciplīnu un atbildību bērnu audzināšanā, risināt triju paaudžu ģimenes problēmas."

Šim kustības programmā ietvertajam formulējumam līdzīgi skan arī viens no "3x3" pamatprincipiem. Šādu centru tīkls gan vēl šķiet esam tikai tāls nākotnes sapnis, jo viss vēl tikai top, tomēr interese par to jau radusies dažādās Latvijas malās.

"Kaut gan mums Jēkabpilī jau darbojas daži cilvēki, kas uzklausa bērnus, vecākus - piemēram, skolēnu namā ir pusaudžu uzticības telefons, bet aprūpes centrā bērnus invalidus un viņu vecākus uz pārrunām gaida psihologs, ļoti nepieciešama arī šāda neformāla grupa, kur var izrunāties; taču svarīgi, lai grupā runātais neziētu ārpusē, - tās bieži vien ir intīmas lietas, kuŗu atklāšanās īpaši provincē cilvēkam var sagādāt nepatīkamus brīžus," saka Jēkabpils skolu valdes speciāliste Velta Daukste. "Mums nav svarīga masveidība, šo kustību veidojot; galvenais, lai tajās varētu atrasties iegūt garīgo brīvību, kas cilvēku dara skaistu," rezumē Liga Ruperte.

Naudu šim projektam sagādājis PBLA un pagaidām tās pietiek vienam gadam. "Manuprāt, ar šo kustību Latvijā var sākties kaut kas ļoti labs," saka Arnolds. □

ŪTOPLJA - NĀKOTNE NR. 2

Augusts, 1995. DV Vācijā jaunatnes izdevums

Rita Kaugara, DV vanažu priekšniece, vēlējumā raksta: "Mūsu tautas teikās lasām par jaunekļiem, kuŗi vēlas uzjāt stikla kalnā. Kāds ir kalna galu sasniedzis."

Archibīskaps Elmārs E. Rozītis: "Vienoti visā pasaulē, vienotā ceļā DV ar mūsu draudzēm un Baznicu."

"Par paaudžu plaisu domājo" Gunārs Tamsons, DV ģenerālsēkretārs, no savas pieredzes saka: "Tā rodās tur, kur jaunatnes dabīgās īpašības tiek ignorētas, vai netiek saprastas."

Kārlis Freibergs, Ūtopijas redaktors, "Vēlreiz ciņā ar ūtopiju", starp citu, min jauniešus, kas slimo ar kosmopolitisma vīrusu un kuŗiem vairāk rūp pasaules okeānu vaļi, nevis latviešu izdzīvošanas liktenis."

J. A. Bērziņš, DV goda biedrs, - "Plkv. Vilis Janums".

Nodaļā "Jaunumi no MLĢ" rakstīts, kā tika izlemts skolas liktenis. Kas notika vēl. Imants Balodis, bij. MLĢ audzēknis, semināru organizētājs, no pieredzes stāsta par "Patriotisms vakar un šodien" - pagātne noķer mūs un atkal uzstāda neatbildētus jautājumus.

"No Bērzaies līdz Straumēniem" - semināra atziņas. Sakārtojuši I. Balodis un K. Freibergs. Ar interesi lasāmas atziņas, kas radās seminārā par Vairas Viķes-Freibergas 18. novembra runu, zemniecības atjaunošanu Latvijā, programmām, kas izvestu no krīzes, jāpanāk, lai valsti vadītu cilvēki ar valstisku domāšanu - viss tas var mums palīdzēt.

Īsreferātos par palīdzības darbu Latvijai L. O. Lielups konstatē: "Nav zināma neviena Latvijas latviešu palīdzības organizācija, kas strādātu bez atlidzības citu labā. Tāda varētu būt DV organizācija Latvijā. Taču tās sastāvā jānāk vairāk tādu cilvēku, kas ir arī devēji, ne tikai ņēmēji."

Jānis Vaivars "Nedaudz par lauksaimniecību Minsteres apkārtnē" saka: "Runā, ka zemnieka darbs neatalgojoties. Tomēr gandrīz katrs zemnieks brauc ar 'Mercedes'."

Aija Kļaviņa "Būt draugos ar sportu" stāsta par Latvijas Bērnu Invalidu sporta federāciju. Nodaļā Gudrības un Viltības Andris Gobiņš šoreiz stāsta par "Biļetes un vilcieni" - ar ikšķošanu nav tālu ticis. Šādas "izpētes" jaunieši varētu nākošajās "Ūtopijās" rakstīt par katru pasaules valsti, kur vien tiem gadās "ikšķot" vai braukāt, ne tikai pa Vāciju vien.

Humoram un atpūtai slejās Jānis Vaivars pastāsta, kā gājis puīšiem "Tingel-Tangeli".

Žurnāls Ūtopija-Nākotne, domājams, tagad pieejams visās DV vienībās, jo tika dalīts visiem DV Globālo dienu dalībniekiem mājās vešanai. To var pieprasīt arī redaktoram: Kārlis Freibergs, Sintperstr. 46-6, D-81539 München, Germany.

Alfrēds Puķīte,

DV CV Ideoloģijas nozares vadītājs.

Lai arī lūdzam līdzstrādniekus iesūtīt rakstus FORUMAM. Nekavējaties! Domu izmaiņa ir svarīga.

Redakcija

Neviens varonis nav varonis, ja aiz viņa nestāv SIEVIETE

On July 4, 1994 Vaclav Havel, president of the Czech Republic received The Liberty Medal in Philadelphia, PA, U. S. A. On this occasion he delivered an address. Some excerpts of this particular address follow:

There are thinkers who claim that the modern age began with the discovery of America, it also ended in America. This is said to have occurred in the year 1969, when America sent the first men to the moon. From this historical moment, they say, a new age in the life of humanity can be dated.

I think there are good reasons for suggesting that the modern age has ended. Today, many things indicate that we are going through a transitional period, when it seems that something is on the way out and something else is painfully being born. It is as if something were crumbling, decaying and exhausting itself, while something else, still indistinct, were arising from the rubble.

Periods of history when values undergo a fundamental shift are certainly not unprecedented... The distinguishing features of such transitional periods are a mixing and blending of cultures and a plurality or parallelism of intellectual and spiritual worlds.

These are periods when all consistent value systems collapse, when cultures distant in time and space are discovered or rediscovered. They are periods when there is a tendency to quote, to imitate and to amplify, rather than to state with authority or integrate. New meaning is gradually born from the encounter, or the intersection, of many different elements.

Today, this state of mind... is called post-modernism. For me, a symbol of that is a Bedouin mounted on a camel and clad in traditional robes under which he is wearing jeans, with a transistor radio in his hands and an ad for Coca-Cola on the camel's back. I am not ridiculing this, nor am I shedding an intellectual tear over the commercial expansion of the West that destroys alien cultures.

I see it rather as a typical expression of this multicultural era, a signal that an amalgamation of cultures is taking place. I see it as proof that something is happening, something is being born, that we are in a phase when one age is succeeding another, when everything is possible...

The dizzying development of... science, with its unconditional faith in objective reality and its complete dependency on general and rationally knowable laws, led to the birth of modern technological civilization. It is the first civilization in the history of the human race that spans the entire globe and firmly binds together all human societies, submitting them to a common destiny...

At the same time, however, the relationship to the world that modern science fostered and shaped now appears to have exhausted its potential. It is increasingly clear that, strangely, the relationship is missing something.

It fails to connect with the most intrinsic nature of reality, and with natural human experience. It is now more of a source of disintegration and doubt than a source of integration and meaning. It produces what amounts to a state or schizophrenia: man as an observer is becoming completely alienated from himself as a being.

Classical modern science described only the surface of things, a single dimension of reality. And the more dogmatically science treated it as the only dimension, as the very essence of reality, the more misleading it became. Today, for instance, we may know immeasurably more about the universe than our ancestors did, and yet, it increasingly seems they knew something more essential about it than we do, something that escapes us...

And thus today we find ourselves in a paradoxical situation. We enjoy all the achievements of modern civilization that have made our physical existence on this Earth easier in so many important ways. Yet we do not know exactly what to do with ourselves, where to turn.

The world of our experiences seems chaotic, disconnected, confusing. There appear to be no integrating forces, no unified meaning, no true inner understanding of phenomena in our

experience of the world. Experts can explain anything in the objective world to us, yet we understand our own lives less and less. In short, we live in the post-modern world, where everything is possible and almost nothing is certain...

Cultural conflicts are increasing and are understandably more dangerous today than at any other time in history.

The end of the era of rationalism has been catastrophic: armed with the same supermodern weapons, often from the same suppliers and followed by the television cameras, the members of various tribal cults are at war with one another...

Politicians are rightly worried by the problem of finding the key to ensure the survival of a civilization that is global and at the same time clearly multicultural; how generally respected mechanisms of peaceful co-existence can be set up, and on what set of principles they are to be established.

These questions have been highlighted with particular urgency by the most important political events in the second half of the 20th century: the collapse of colonial hegemony and the fall of communism. The artificial world order of the past decades has collapsed and a new, more just, order has not yet emerged. The central political task of the final years of this century, then, is the creation of a new model of co-existence among various cultures, peoples, races and religious spheres within a single interconnected civilization. This task is all the more urgent because other threats to the contemporary humanity brought about by onedimensional development of civilizations are growing more serious all the time.

Many believe this task can be accomplished through technical means... It is clearly necessary to invent organizational structures appropriate to the present multicultural age. But such efforts are doomed to failure if they do not grow out of something deeper, out of generally held values.

This, too, is well known. And in searching for the most natural source for the creation of a new world order, we usually look to an area that is the traditional foundation of modern justice and a great achievement of the modern age: to a set of values that - among other things - were first declared in the American Declaration of Independence. I am referring to respect for the unique human being and his or her liberties and inalienable rights and the principle that all power derives from the people. I am, in short, referring to the fundamental ideas of modern democracy.

A modern philosopher once said: "Only a God can save us now."

Yes, the only hope of people today is probably a renewal of our certainty that we are rooted in the Earth and, at the same time, the cosmos.

This awareness endows us with the capacity for self-transcendence. Politicians at the international forums may reiterate a thousand times that the basis of the new world order must be universal respect for human rights, but it will mean nothing as long as this imperative does not derive from the respect of the miracle of being, the miracle of the universe, the miracle of nature, the miracle of our own existence. Only someone who submits to the authority of the universal order and of creation, who values the right to be a part of it and a participant in it, can genuinely value himself and his neighbours, and thus honour their rights as well.

It logically follows that, in today's multicultural world, the truly reliable path to co-existence, to peaceful co-existence and creative co-operation, must start from what lies infinitely deeper in human hearts and minds than political opinion, convictions, antipathies or sympathies: it must be rooted in self-transcendence.

Transcendence as a hand reached out to those close to us, to foreigners, to the human community, to all living creatures, to nature, to the universe; transcendence as a deeply and joyously experienced need to be in harmony even with what we ourselves are not, what we do not understand, what seems distant from us in time and space, but with which we are nevertheless mysteriously linked because, together with us, all this constitutes a single world. Transcendence as the only real alternative to extinction. □

PEQUISTS LOSE

The referendum on Quebec sovereignty was intence and full of supprises. The pequists were convinced that they would win. They had instituted all possible measures to make it happen but they did not make it! Of course, the blame for the defeat was put on the federalists. They had done everything the wrong way. They were guilty of not obeying the laws etc. But not the pequists who are always right. May be that this attitude in particular did let the victory slide away and make the premier and his closest associates to behave in an inexcusable manner on the election night.

As a result "correct politics" was not the order of the day any more and those who had been silenced were not any more. The newly defined "ethnics" , the spoilers, were also the culprits. They were demoted to the second class citizenship and so on. Despite that the chief negotiator's family consists of American ethnics. No wonder the ethnics were up in arms.

Canada survived. However calls for a change were in the wind (The separatists loved to refer to some sort of historical winds in their document of glory.). These changes no doubt will come. It is normal course of development that change occurs all the time. The only question is - what change? A change which is acceptable to majority of Canadians, Quebecers included.

We can be thankful for the great participation of the Quebec voters on the matter. From that point of view it is remarkable result that 94% participated in the referendum vote. This in itself indicates the will of the society to participate in the decisions of the government, be it federal or provincial. The governments should take notice. Their work is not emotional upheaval but proper handling of the assigned duties of governing.

To often we have seen the mishandling of nationalism in the wrong way in the world. And the consequences have been horrible indeed. Of course the leaders of the pequists and the Block do take offence that that is no not case in their just cause. However, on the the same priciple of just cause many dictatorships have blossomed into human tragedies of immense proportions. That ought to be remembered.

And that may be the most important message of this particular referendum on October 30, 1995 in Quebec. □

M. P.

THE FINAL COUNT

NO 50.58% YES 49.42%

(Totals include rejected ballots)

No (49.7%)..... 2,362,355

Yes (48.5%)..... 2,308,054

Rejected (1.8%)..... 86,473

Total votes 4,756,882

Eligible voters 5,086,979

Voter participation - 93.51!

We have noted 2 letters to the editor in the Gazette by our community members.

The first one was published on October 13, 1995: **READER FINDS OUI CAMPAIGN SIGNS ARE INSULTING:**

I watch with curiosity, often with disbelief, the incredible lying, deception, and inciting machine run by the Oui campaign. Their signs with the flowers and peace signs insult my intelligence.

With so much twisted rhetoric being propelled onto the population, I can't understand why the Oui campaign hasn't made a point about the incredibly inexpensive housing that will be available after a Oui vote.

Not only will some remaining jobs then be open for the unemployed Quebecois, but incredible bargains will be available on all the houses left behind in southwestern Quebec when the exodus of capital and it's owners' begins.

Imagine, diehard separatists would be able to buy houses for next to nothing. What a deal! They could live like kings in Canada's ruins.

Timothy Ozolin, Huntingdon

The second one was published on November 8, 1995: **LET US GET ON WITH BUILDING STRONG CANADA:**

The closeness of the vote on Oct. 30 was certainly nothing to rejoice about. However, I would doubt that Jacques Parizeau will ask for recount of the rejected ballots.

When one factors 90 per cent of the 87,000 votes rejected by the Yes side scrutineers, the margin becomes 51.7 per cent No and 48.3 per cent Yes, a far more comfortable figure.

The actions of the Yes side officials in their feeble attempts at votes intimidation and outright fraud is indicative of the "banana republic" mentality we would have faced if the other side had won.

Now let us get on with building a strong Canada.

Gundars Kajaks, Baie d'Urfe

Montreal Latvian Society on November 4 held its annual Bake sale at the Montreal Latvian Community Center in Lachine. The event drew a slightly smaller crowd than in the previous years. However, the donated food and other goodies found a good response among the many visitors resulting in best ever venue. Our thanks go to all the participants and visitors who made this event a tremendous success. We will be looking for a similar response on the first Saturday in November, 1996. Please, note the date and be ready to attend.

A devoted member of our community **Ilga Stauvers, nee Rozenbachs**, passed away on October 19, 1995. She gallantly battled a pancreatic cancer for 7 months. In the 26 years in Montreal she was a leader and a participant in many an event not only in Montreal, but in Canada, USA and Europe as well. Her valued service will be greatly missed by all who were associated with her in these endeavours. Of particular interest to her was the Latvian youth. She was the chief organizer of the Latvian youth music camps. The Latvian Youth Music Camp foundation greatly receives donations in memory of her.

She is survived by husband Martins, daughters Mara, Ilze and Dace, their husbands and 7 grandchildren - Karlis, Andris, Cheryl, Sheena, Angela, Aleks un Anna and many other relatives in Canada, USA and Latvia.

In a memorial service at the Rosedale-St. Marys Anglican Church on October 22, 1995 more than 300 payed tribute to her contribution to the Latvian and Canadian communities. She was cremated at Mount Royal crematorium and the ashes will be burried in Aizpute, Latvia. □

CANADA COLUMN

By Chris Korwin-Kucynski

CLARENCE CAMPBELL

Clarence Campbell was born in 1925, attended university in England, and became a Rhodes Scholar.

He will be remembered for his outstanding contributions to Canadian hockey. Hockey was an important part of his life. He played while at university, and later was a National Hockey League referee.

After World War II, of which Clarence Campbell is a veteran, he became President of the National Hockey League and was in office during the National Hockey Leagues' expansion of the sixties. He was chairman or the Hockey Hall of Fame until his death in June 1984. □

Contributions and comments are most welcome! - Editor

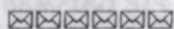
PIEBILDE T. ĶIKAUKAS DOMĀM

Kad mākslinieks runā par mākslu ar nemākslinieku, mākslas milētāju, nekad nevar saprasties, jo katrs runā citādā plāksnē: Šodien māksliniekam māksla nozīmē gandrīz tikai tehniku darba apdari un jaunus meklējumus mākslas izteiksmes formās. Mākslas milētājs, runājot par mākslu, runā, galvenokārt, par mākslas darbu kā idejiski rosinošu, garīgi bagātinošu (arī dekorējošu), kā arī novērtē tā mākslinieciski labu apdari (Pie-mēram, (Dela Croix - Jēkaba ciņa ar eņģeli).

Fovisms, kubisms, abstraktisms u. c. ir tikai jocīgi vārdi, kaut arī tie paliks mākslas vēsturē kā laikmetīgu strāvājumu apzīmējumi.

Kas attiecas uz "jautriem hedonistiem un bohēmiešiem", es piekrišu, ka to varētu attiecināt uz Tīdemanu un varbūt uz lielāko daļu no latviešu māksliniekiem, bet ne uz Rubensu, kaut arī viņa korpulentās "grācijas" tā jautu domāt. Atceroties Lorda Kenneth Clark "Civilizācijas" sērijas, kur viņš, runājot par sava laika dziļi ticīgiem un lielajiem māksliniekiem, Rubensu īpaši izceļ nevis kā bohēmieti un hedonistu, bet gan kā praktizējošu kristietī: viņš gājis uz baznīcu un uz Sv. Misi nevis gadā, mēnesī vai nedēļā reizi, bet katru ritu pirms sācis strādāt. Viņš saviem nemirstīgajiem darbiem smēlies iedvesmi no "augšas"! Vai būtu zināms kāds latviešu mākslinieks, kas līdzīgi Rubensam spētu savas acis pacelt uz patiesiem "skaistuma apvēršņiem" savu darbu apgarotībai?... Tad rastos arī "atsaucīga publika un mecenāti"... tad arī "jauniem eņģeļiem" nebūtu jāmaskējas par "gaismas nesējiem" (Lūdzu T. Ķikauku citēt precizāk Maritēnu par eņģeļiem!).

**E. Upenieks,
Toronto**

KĀDI JAUTĀJUMI TĀDAS ATBILDES

Š. g. jūlijā mēneša MLB Ziņotājā kungs Bredenfelds ielika rakstu: Kāds izskatās Dievs, adresētu tiem, kas ir kaut ko rakstījuši par Dievu. Nezinu, kāds bija autora nolūks publicēt šādu rakstu. Tāpēc, kādā garā jautājumi ir uzstādīti, tādā pašā garā mēģināšu atbildēt.

Pēc autora izpratnes, Koperniks esot pierādījis, "ka debesis esam visi". To nu gan Koperniks nekad nav pierādījis. Koperniks (Copernicus, 1473-1543) pēc saviem novērojumiem uzstādīja teoriju, ka zeme ikdienas rotē ap savu asi un citi debess spīdekļi dara to pašu un kopā ar zemi, mēnesi un tā tālāk riņķo ap sauli, izveidodami, t. s., heliocentra sistēmu. Vēlāk Keplers (1571-1630) atklāja matemātikas likumus, kas noteic planētu orbītas. Tā viņš pierādīja Kopernika teorijas pareizību.

Kungs Bredenfelds galīgi sajauc materiālo pasauli - debess izplatījumu ar debesīm - garīgo pasauli, kuŗā cilvēks ieiet tikai pēc nāves. Uz šo jautājumu esmu atbildējis kungam Osānam.

Raksta sākumā autoram "no vēstures esot zināms", ka pēc 325. gada Dievs esot "trisveidīgs". Tas nu gan ir atklājums! Tridentas koncils mācīja, ka Dievs ir trīsvienīgs, viens Dievs, bet trīs personas: Dievs Tēvs, Dievs Dēls, Dievs Sv. Gars. Te runa ir par trīsvienību, bet ne par trīsveidīgumu.

Tālāk kungs Bredenfelds jautā: "Kāds šis Dievs izskatās?" Tēvs ir ļoti vecs, ar lielu, kuplu sidrabzeltainu bārdu. Dēls ir labi noaudzis pusmūžā skaists vīrietis. Sv. Gars dažu reizi parādās kā ārsts baltā ķītelī un citā reizē kā spokaina liela dūmu vai miglas bumba.

Autors atkal jautā: "Kuŗā vietā debesis Tēvs ar Dēlu sēž?" Protams, viņi sēž augstu virs mākoņiem. Tēvs sēž milzīgā zelta tronī. Vīrs galvas viņam ir lielu apmēru kronis, izrotāts ar visādiem dārgakmeņiem, ko mēs dēvējam par zvaigznēm. Dienā vīrs kroņa sēž mēness, ko mēs dienā neredzam. Vakarā, gulēt ejot, tēvs sviež nost mēnesi ar tādu spēku, ka tas riņķo apkārt zemei 30 km sekundē. Dēls sēž tēvam pie labās rokas un abi kopā dzer ambroziju, kā tas dieviem vajadzīgs nemirstības uzturēšanā. Sv. Gars pūš uz visām pusēm. Sv. Garam nav vietas, kur ieliet ambroziju.

Kādā valodā šis "trisveidīgās" personas sarunājas? Sen senajos laikos tās sarunājas ebreju valodā. Dievs runāja ar Mozu ebreju valodā, jo Mozus citas nezināja. Manā bērnības laikā

"trisveidīgās" personas runāja latīņu valodā. Kā es to zinu? Agrā bērnībā es ar māti gāju uz baznīcu, kur priesteris dievkalpojumā runāja un dziedāja kādā svešā valodā man. Es prasīju savai mātei, kādā valodā priesteris runā un dzied. Viņa sacīja, ka priesteris sarunājas ar Dievu "pa latīniskam". Latīņu valoda esot Dieva valoda.

Ko "trisveidīgās" personas dara? Tēvs ir mūžīgā atvaļinājumā. Tas brižam iesnaužas un ieņem pa šļukai no milzīgas pudeles ambroziju. Tēvam ir ļoti zema un spēcīga balss. Kad viņš sadusmojas, mēs vīrs zemes dzirdam viņa balsi pērkonā veidā. Dēls ir Napoleona uniformā ar stulmeņiem līdz jostas vietai. Lai gan dēls ir ļoti nodarbināts, arī darbā viņš iemet pa lāsītei ambrozija. Dēla pienākums ir uzturēt kārtību debesis, pagrabā un ellē. Viņam palīdz virsēņģeļi "sazortēt" nomirušo dvēseles: Labām dvēselēm ierādīt skaistas, ar zeltu izrotātas istabas, jaunās dvēseles atdot velniem par barību. Dvēseles, kuŗas velniem negaršo, tiek iemestas tumsā, aukstā pagrabā, no kurienes dzirdamas visādas briesmīgas skaņas. Kas ielido pagrabā? Tur ielido augstprātīgas, lepnas puskoka lēcēju teologu un Sv. Rakstu zinātāju dvēseles.

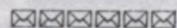
"Trīsveidības" trešai personai ir savi pienākumi. Kā ārsts, tas muļķa pakausī izurbj mazu caurumiņu un ar pinceti ielej smadzenēs dažus gudrības šķidrums pilienus. Tad ar Rentgenu apstaro visu galvu un top gatavs izcepts teologs, Sv. Rakstu skaidrotājs un loģikas speciālists. Viņa pirmais silogisms sākas ar "Nego majorem". Pie citiem pienākumiem trešai personai ir miglas vai dūmu veidā naktīs vēlties pāri kapsētām un rudeņos Latvijā naktīs apmeklēt rijas un pirtiņas un kopā ar veļiem cienāties visādos kārumos.

Pravietis Elias pārzin kārtību tikai debesis. Viņam ir vēl tie paši vecie rati (droška), ar ko viņš uzbrauca debesis. Ja viņš pamana kādas nekārtības debesis, acu mirkli sēžas ratos un pa akmeņainu debess autobāni drāžas tā, ka riteņi šķīļ lielas dzirkstis, ko mēs saucam par zibējiem. Ratus rauj uz priekšu seši spārnoti zirgi, apkalti ar dimanta pakaviem. Visas zirga lietas ir no zelta un zīda.

Mēs visi esam Dullā Daukas lomā. Viņš jautāja savam skolotājam: "Ja zemes lode griežas, tad kāpēc mēs nenokritam no zemes kā zvirbuļi no jumta?"

Attiecībā uz Dieva atklāsmi un mūsu Dieva saprašanu Origenis (4. g. s.) sacīja: "Unicuique secundum quod dignus est." Tas nozīmē, ka Dievs atklāj sevi tādā mērā, kādā mēs esam cienīgi šo atklāsmi uzņemt.

**Jānis Liepiņš,
Floridā.**

KAS ATBILDĒS?

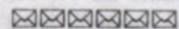
Arnolds Bredenfelds Krestonā, Britu Kolumbijā, MLB Ziņotāja jūl./aug. numurā raksta, ka viņš vēlētos vairāk zināt par Dieva veidu un atrašanās vietu. Jautājums vietā, un cerams, ka arī nākotnē reliģisko un zinātnisko lietu izpratēji tam pievērsīs uzmanību un MLB Z izdevēji atradīs attiecīgas slejas tādas temas iztīrīšanai.

Mani personīgi interesā, kādu sodu saņem tie, kas deva rikojumu nomest vai nometa atombumbas uz Hirošimu un Nagasaki, tāpat gandrīz vai noslaucīja no zemes virsas Vācijas pilsetas, nogalinot tūkstošus vai desmit tūkstošus nevainīgus bērnus un sievietes. Daudzi vainīgie jau ir viņā saulē. Kādus sodus tie saņem?

Žīdu tauta par lielajiem zaudējumiem holokausta seku rezultātā jau saņēmusi zināmas kompensācijas, kad tādas saņem Baltijas tautas? Tēvu grēki tiek piemeklēti līdz trešam un ceturtam augumam, tādēļ pēcnācēji bij. Padomju Savienībā ir atbildīgi, kā morāliski, tā materiāli, līdz pēdējai kapeikai.

Vai šie kliezieni pēc taisnības paliks kā saucēja balss tuksnesī? ☐

**Valters Zirnitis
ASV**

PRETIM GAISMAI PĒC TŪKSTOŠGADĪGAS TUMSAS

Pirms kāda laika Montrealas ev.-lut. Trīsvienības draudzes piederīgiem piesūtīja Latviešu evāņģēliski luteriskās baznīcas Amerikā prāv. Juŗa Čāliŗa izplatīto, t. s., "Porvo paziņojumu"

kopā ar archibiskapa vēstuli un prāvesta tuvākiem paskaidrojumiem par šo paziņojumu. Porvo paziņojumā "Vienoti misijā un kalpošanā", starp citu, rakstīts: "Ilgu pūliņu rezultāts, šī vienošanās dod kopību sakramentos un citos garīgos pakalpojumus, un atzīt CITU BAZNĪCU KRISTĪBAS UN ORDINĀCIJAS. Tas ir ievērojams solis izpildē Jēzus pavēli un lūgšanu - lai viņi ir pilnīgi viens (Jāņa 17,23)." Tik tālu prāvesta J. Čāliša paskaidrojums par šo Porvo paziņojumu.

Mani pārsteidza divi lietas, no kurām viena iepriecināja, bet otra skumdināja, proti; atklātība par nevēlamām parādībām kristīgās reliģijas dažādos nozārojumos un ticībās vai baznīca nespēja atzīt un respektēt otras izdarības reliģiskās ceremonijās, norādot, ka laba un pareiza darbība ir tikai tā, kas notiek manā baznīcā un kā tāda tā arī vienīgā ir likumīga. Ejot tikai soli tālāk, varētu teikt, ka visas pārējās citu ticību un baznīcu ceremonijas, kuŗās tāpat kā manējā, valda atziņa un pārliecība, ka tikai VIENS DIEVS VALDA PĀR VISIEM, ir tikai niekošanās, kas nesaskan ar Dieva likumiem un Jēzus mācību. Vai tiesām lielās un plašās kristīgās ticības dažādo nozārojumu un baznīcu augstākā vadībā mājō uzskats, ka tas, ko sludina un māca, svēti un soda, paražu dažādība ir attainojams iemesls, lai mēs neatzītu viens otra izdarības un tās atklāti ignorētu? Ar nedaudz izņēmumiem, šķiet, ka tas tā turpinās vēl šodien, un kristīgā reliģija, vai citiem vārdiem, kristīgā baznīca, kuŗas uzplaukums sekoja pieciem krusta kaŗiem, kas ilga 196 gadus, laikā no 1095. līdz 1291. gadam, sadaloties, bet paturot kristiānismu, izveidoja reliģisku rituālu iezīmē atšķirīgas misijas. Kopš tā laika nu ir pagājuši turpat vai tūkstots gadu, kas vēl līdz šim nevar liecināt par izteiktu sadarbošanos šo dažādo ticību starpā, kaut gan šis jautājums ir bijis aktīvs un arī diskutēts, bet bez redzamiem pānākumiem.

Šodien Porvo kopīgais paziņojums "Vienoti misijā un darbā" tiek vēlreiz diskutēts un izvērtēts. Tikai nākotne rādīs to, cik tālu esam gājuši pretim gaismai, lai beidzot atbrīvotos no tūkstošgadīgās tumsas, iemantotu apziņu un pārliecību, ka tava baznīca, tavas izdarības un tavas lūgšanas plūst par vienu un to pašu ceļu pretim Tam, Kas mūs radījis un devis redzi, kuŗu tik bieži klāj mūsu kristīgās ticības sludinātāju maldīgie aizspriedumi un nepamatotie iebildumi.

Beidzot šo tematu, būtu interesanti iemest skatu mūsu tik bieži noliktā un no daudziem kritizētā mūsu latvju tautas senā, bet vēl arvien dzīvā un piekoptā dievtuŗu ticībā un dievtuŗu izdarībās. Vai arī tur mājō uzskats, ka viena vienīgā labā un pareizā ticība vai baznīca ir tikai tā, kuŗai es piederu, bet visas pārējās ignorējamas un nosodamas? Būtu labi, ja mēs dzirdētu kaut ko tuvāku par tās pieeju citām reliģijām un dažādām ticībām. Tas mums dotu iespēju ieskatīties mazliet dziļāk dievtuŗu sadraudzes darbībā un tās sadzīves likumos un varbūt arī pārliecību, ka ne visas reliģijas vai ticības ir vienādas, attiecībā pret citu ticību uzskatiem un izdarībām. □

Skrastiņu Indulis,
Montrealā

☒☒☒☒☒☒

KAM PIELIKĀT KRUSTIŅU?

Dzīvē jāizvēlās par labo, isto, reālo un pozitīvo. Arī vēlēšanās jāpievelk krustiņš ar šādu novērtējumu. Kā izvērtēt negatīvo, aizstājot to ar pozitīvo?

Negatīvais bieži valda dzīvē un to dzirdam vienmēr ziņās. Kļūdas saredzam cilvēkos; trūkumus un nepareizības lietās un ticībās. Vai esam tik labi, pilnvērtīgi un nekļūdaini savos vērtējumos un spriedumos, ka varam kritizēt, apsūdzēt un meklēt vainas? Pasaules kārtība un cilvēki nav pilnīgi, nedz arī mūsu vērtējumi.

Katrs reaģējam, vērtējam no sava viedokļa, pieredzes, vērtību pasaules, izjūtām vai personiskiem principiem. Arī šie principi dažreiz ir bazēti šausmīgā tautiskumā, zināšanās, ticībā, pat vienkāršos aizspriedumos vai nereālā pārliecībā un iedomās. Cilvēks ir sarežģīta būtne un vēl vairāk ir viņa domu, izjūtu, spriedumu un attiecību pasaule. Bieži šie faktori noved pie tā, ka cilvēks kļūst "istais latvietis", gudrais, svētais reliģiskais, paštaisnais, lielbnieks, pat nemiera cēlājs. Šiem cilvēkiem rūp atklāt kļūdas, izcelt sevi, izteikt savu pārliecību kā vienīgo taisnību. Vai šāda pieeja nav izraisījusi sašķelšanos un daudzos nogrupējumus, arī latviešos?

Tāpēc izvērtējumos vadīsimies ar citu mērauklu: bībelisko un paļausanos uz Dievu. Bieži vien negatīvo, ļauno, trūkumus un kļūdas cenšamies izskaidrot bez grēka jēdziena palīdzības. Māc. Egils Grislis pasvītro: "Visu ļauno izricību iedvesme ir nākusi no grēka. Grēks ir visu mūsu ciešanu un nelaimju sakne." Vai varam no grēka izvairīties? Bībeliskas vērtības un Dieva sūtīts Pestītājs vienīgi var mūs vadīt jaunā domāšanā, spriedumos, ticībās, visā dzīvē. Caur ticību un piederību Kristum cilvēki kļūst pilnvērtīgi. Tā ir augstākā vērtība, nevis augstākā izglītība. Šīs vērtības vajadzīgas ģimeņu, sabiedrības un valsts dzīvē, arī Latvijā un šeit. Kā nākotnē par cilvēkiem un balsošanā izšķirties par jā, vai nē?

Te vajaga meklēt un izjust Dieva padomu un vadīties dzīvē un lēmumos no bībeliskām pamācībām un absolūtām vērtībām, kas ir labas, istas, žēlīgas, reālas un svētigas. Kā vēlētājiem, tā ievēlētiem jāvadās no Dieva gribas un tā jāiepazīst no Bībeles. Cita ceļa nav! Prof. E. Grislis grāmatā "Kristīgie, nu laiks ir mosties" dod jauku iznākumu un pareģojumu: "Pildot Dieva gribu, cilvēks izbēg no vientulības, atbrivojas no savtības un tiek atpestīts no patmilīgas iedomības. Kas kalpo Dievam, neatrod laiku kalpot sev. Un kalpojot Dievam, mēs nedarbojamies vieni, bet kopā ar Viņu." Vai šī nav labākā politiskā rīcība sekmīgā darbībā Latvijai, tautai un nākotnei? Šis svētības ceļš ejams mums visiem, ņemot Kristus mīlestības mācības par paraugu. Vai tas ir par daudz prasīts?

Politiskās koncepcijas programmas, plānus un prognozes jāpārvērš kristīgā degvielā, kas iekurina svētības ugunsgrūdu ticībai, cerībai un mīlestībai. Tikai šīs īpašības tautā un valdībā nesīs jaunas un labākas pārmaiņas. □

Modris Zandbergs,
Sarnijā

☒☒☒☒☒☒

CAUR TUMSU PIE GAISMAS UN ATPAKĀJ TUMSĀ

Viena no luteriskās baznīcas garīgām dziesmām, kas man jau no bērnu dienām vislabāk patīk, ir Kārļa Beldava sarakstītā "Ak, kā es vēlētos daudz labāks būt, no savām kļūdām ar reiz vaļā kļūt." Šajos nedaudz vārdos izskan personīgo kļūdu, nespēka un maldīšanās atzišana un izteikta vēlēšanās tās nomest un vairs neatkārtot. Tas ceļš ved uz augšu pretim gaismai, patiesībai un tālāk, varētu teikt, arī skaidrības meklēšanai un, kaut tas ir šaurs un akmeņains, tik bieži ērkšķiem klāts, tas ir vienīgais, kas šīs zemes cilvēku ved pretim pilnībai, to atbrīvojot no fantazijas, kaut dažkārt pieņemtas un apliecinātas.

Ziņotāja 47. gada gājuma numurā lasāms A. Brūvera, Vācijā, raksts "Pievildami un pievilti", kas būtībā ir atbilde vienam no pazīstamākiem gaismas un patiesības meklētājiem, senās un tā arī šo laiku vēstures zinātajiem Osānu Kārlim. Bez jau minētā, viņš ir spējīgs vēsturisko notikumu analizētājs un izvērtētājs, apbalvots ar neticamu loģikas pieeju, kuŗa rakstus gan, laikam, izlasa, pretēji citiem, visi, kuŗu rokās MLB Ziņotājs nonāk. Osānu Kārlis ir spilgts pretstats oponentam Andr. Brūveram, kas, negaidot Dieva lēmumu, Osānu Kārli jau nodevis elles mocībām. Tā citējums no A. Brūvera sacītā: "Viņa raksts jāuzskata par apzinīgu Dieva zaimošanu. Būtu bailes atrasties viņa vietā, jo, ja viņš neizmainīs savu līdzšinējo nostāju, tad mūžīgā pazušana, jeb elle viņam ir nodrošināta."

Drausmīgs piedraudējums cilvēkam, kas lasītājus cenšas vest pie gaismas un neapstrīdamas loģikas, kuŗu viņš pierāda vairākos secinājumos, it sevišķi, runājot par upuŗu nešanu Dievam ar nāvi un asins izliešanām. Ir sāpīgi, redzot, ka vēl arvien daļa no mums, kaut vai maza, necenšas meklēt īstenību un gaismu, bet gan jūtas labi un ērti tūkstošgadīgās tumsas ietērpā, kuŗas nokratīšana, meklējot patiesību un iedzīmtās mācības apšaubīšana, viņos rada neizsakāmas bailes.

Vēlreiz pārļausot Osānu Kārļa rakstu "Sakrālais upuris", neredzu gan neviena vārda, teikuma vai domas, kuŗā izskanētu Dieva zaimošana vai neatzišana. Ja A. Brūvers, patiesām, būtu tāds Dieva kalps, kāds viņš izliekas, Osānu Kārļa sūtišanas uz elli vietā, viņš varēja daudzkārt labāk atkārtot Kristus vārdus: "Dievs, piedod tiem, jo tie nezina, ko viņi dara." Vai arī - "tas, kam nav nekāda vaina, nedz kļūdas, tas lai met pirmo akmeni."

Kas attiecas uz svētiem rakstiem, Kristus mācekļu atsauksmēm un viņu apliecinājumiem, ieskaitot Simaņa Pēterļa sacīto par Jēzu kā Dieva Dēlu, domāju, ka šajā jautājumā derētu pāris

ILGA ZELMA ŠTAUVERE

1995. gada 19. oktobra rīta stundā savā mājā, kur bija nodzīvoti vairāk kā 26 gadi, pēc sīkstas ciņas ar aizkuņģa dziedzeri vēzi, kas bija atnācis nepieteikts, mira sabiedriskā darbiniece **Ilga Zelma ŠTAUVERE, dz. Rozenbacha**. Viņa bija plaši pazīstama ar savu uzņēmību un darba prieku ne tikai Montrealā vien, bet tālu aiz tās robežām - Kanadā, ASV, pat Eiropā, Austrālijā un Latvijā.

Ilga Štauvere piedzima 1932. gada 5. februārī, Aizputē, Irmgardes un Fridricha Rozenbachu ģimenē. Tēvs bija apriņķa priekšnieka šoferis. Ģimenē bez viņas vēl dzimis brālis Vilnis, kas no kādas bērnu slimības miris bērnībā un guldīts Aizputes Vecos kapos, ģimenes nodalījumā.

II pasaules kara beigās nonāk Vācijā, Nordhauzenas pilsētas tuvumā. Šeit izjūk ģimene, jo tēvs dodas atpakaļ uz Latviju, bet māte ar 13 gadīgo Ilgu izcieš drausmīgas bumbošanas un citus kara laika piedzīvojumus. Abas kā vienas no pēdējām kājām pāriet uz Angļu okupācijas zonu, kad Nordhauzenas apgabals tiek nodots krievu rokās.

Nonāk baltiešu bēgļu nometnē "Cerība" Holcmindeņē, kur beidz pamatskolu un 2 latviešu ģimnazijas klases. 1945. g. 28. sept. iestājas guntijās, bet 1948. g. 25. jūnijā gaidās. 1949. g. 19. jūnijā beidz 22. vadītāju sagatavošana kursu Sengvardenā. No šī laika tad nu varētu sākt skaitīt viņas aktīvas sabiedriskās darbības gadus, kas vainagojušies visdažādākiem panākumiem.

1950. gadā kopā ar māti kalpoju akcijā izceļo uz Kanadu un nonāk Vinipegā. Drīz atrod darbu Manitobas Sarkanā Krustā, kur strādā līdz 1953. gadam.

1951. gadā, māc. E. Pavasaļa aicināta, uzsāk skolotājas gaitas Vinipegas latviešu ev.-lut. Sv. Krusta draudzes Svētdienas skolā, kur iepazīstas ar skolotāju un sabiedrisku darbinieku Mārtiņu Štauveru, ar ko slēdz mūža derības 1953. gada 31. janvārī. Laika tecējumā ģimenē ierodas trejmeitiņas - Dace, Ilze un Māra, kas visas dzimušas Vinipegā.

Še sākas rosīga sabiedriskā darbība: māca tautas dejas VLB jaunatnes pulciņā, ir choreogrāfe vairākām CTV televīzijas "Canadians All" programmām, kuŗās kā izpildītāji piedalās visi Štauveru ģimenes locekļi. Programmu svētdienas vakaros pārraida ne tikai Vinipegā, bet arī citur Kanadā. Ir galvenā organizētāja vairākām tējas pēcpusdienām Hudson Bay universālveikalā. Tās pulcina daudz kanadiešu viesu, pilsētas galvu St. Džubu ieskaitot. Uzcītīgi atbalsta visus vīra Mārtiņa sabiedriskos pienākumus, kas ir daudz un dažādi. Abi aktīvi piedalās Manitobas Mākslas padomē, kas ik gadu rīko plašus koncertus, Baltiešu Federācijā, Vinipegas Latviešu biedrībā, jaunatnes žurnāla Ceļinieks un VLB biļetena Informators izdošanā, apgāda Ceļinieks veidošanā. Audzina bērnus, sūta tos uz vasaras nometnēm. Dzīve še ir spraiga un piedzīvojumiem bagāta.

1968. gadā dodas līdz vīram komandējumā uz Trinidadu, bet 1969. gadā jāpārceļas uz Montrealu, jo vīru Mārtiņu uz turieni pārceļ jaunā darbā pētniecības laukā. Ierašanās Montrealā iezīmē daudz ko jaunu un vēl intensīvāku darbu latviešu sabiedrībā. Abu Štauveru darbs iet no rokas rokā. Ilga vienmēr un visur nāk ar savām idejām, padomu, neizmērojamo enerģiju un darba prieku. Viņa atrod iespējas, attīstīt savus talantus visdažādākos laukos.

Sākas darbs Montrealas Latviešu Biedrībā, Latviešu skolā Montrealā, kur par latviešu skolās kopā nokalpotiem 25 gadiem saņem LNAK izglītības nozares atzinības rakstu. Viņa organizē pianista Artūra Ozoliņa koncertu greznajā Place des Arts. Atbalsta 6 nedēļas nogāju Latviešu kultūras kursus un Montrealas Latviešu kokaletāju ansambli. Un tad abiem ar vīru rodas ideja sarīkot pirmos latviešu jaunatnes dziesmu svētkus. Priekšdarbi sākas 1972. gadā un vainagojas panākumiem 1975. gada rudenī, kad tajās pašās Place des Arts koncertzālēs pulcējas simtiem latviešu jaunatnes, lai dziedātu, dejotu, spēlētu dažādus instrumentus, lasītu literārus darbus utt. Viņa ir svētku rīkošanas padomē programmas nozares vadītāja visus gadus pēc tam nākamajos 5 jaunatnes dziesmu svētkos, no kuŗiem vēl 2 notiek Montrealā, bet pa vienam - Ročesterā, Klivlandē un Šerbrukā. Vairākus gadus vada Montrealas Latviešu Organizācijas Padomi

un līdz nāvei ir Montrealas Latviešu Biedrības valdes locekle. Viņas ierosmē biedrība sāk rīkot gadskārtējos mājas cepumu tirdziņus, dažādus kultūrālus sarīkojumus un iecienīto Apriļa joks saietu. Liktenīgi, ka pēc pēdējā š. g. 1. aprīli viņa dažas dienas vēlāk uzzin, ka, kā no zilām debesīm, kādas bija Ilgas acis, viņu piemeklējusi jaunā slimība. "Kādēļ man?" viņa jautā, un vīram un sievai gauži sāp sirdis par šo sāpīgo vēsti. Abi solas, ka slimību kopīgi, tāpat kā to līdz šim paveikto sabiedriskos darbos darījuši, pieveiks, sadodoties rokās vēl ciešāk.

Viņa atbalsta vīra Mārtiņa plašo darbu Kanadas pārtikas zinātņu un tehnoloģijas institūtā (Canadian Institute of Food Science and Technology). Nu viņa var doties vīram līdz uz dažādām Kanadas malām, un pat Meksiku, kur abi 9 dienas ir oficiāli valsts viesi. Viss tas ievēd Ilgu Štauveri plašākā kanadiešu sabiedrībā, kur rodas iespēja tikties ar redzamām personībām. Viss tas paplašina vīrienu un skatu.

1982. gadā, kad vīra darba vieta (J. Labatt alus brūzis) nolemj godināt tos savus darbiniekus, kas pierādījuši savas spējas darboties sabiedriskos darbos ārpus darba pienākumiem, izveido "J. H. Moore Award for Excellence" balvu, vīru šai pirmajai lielajai balvai kopā ar Ilgu nominē viņa šefs. Ipaša komiteja, kas sastāv no izcilām personām, kas nāk no katras Kanadas provinces, atzīst, ka abu Štauveru organizētie Latviešu jaunatnes dziesmu svētki ir pirmās balvas vērti. Tai līdz nāk \$ 5.000.- piešķirums, ko abi var izlietot pēc saviem ieskatiem latviešu jaunatnes tālākai izglītošanai. Abiem atkal doma viena - sēklas nauda nākamajam pasākumam - Mūzikas nometnēm piemērotā un atzītā mūzikas centrā - Orfordā, Kvebekā, kur sevi sagatavo Kanadas jaunatnes simfoniskais orķestris. Pirmā notiek 1984. gadā un izpelnās nedalītu atsaucību. Turklāt turpat notiek arī latviešu mākslas skate. Kur vien viņa griežas pie Kvebekas un Kanadas mākslas iestāžu darbiniekiem, paveras ceļi, kas nemīgi dod jaunus iespējas un tās liek darboties ar sirdi un dvēseli.

"Jūs devāt maniem bērniem iespēju uzstāties pasaules slavenās telpās," uzteic to vecāki. Paši jaunieši ir sajūsmā par iespēju pulcēties Montrealā. Darbs latviešu jaunatnei iet no rokas rokā. Aug pieredze, veidojas sadarbības saites ar visdažādākiem cilvēkiem. Dzīvei ir patīkams spraigums. Tas savā ziņā savu kulmināciju sasniedz ar latviešu jaunatnes orķestri, ko izveido vecākā meita Dace, komponiste. Tiek noorganizēti koncerti Toronto, Bostonā un Ņujorkā. 1990. g. orķestris dodas uz dziesmu svētkiem Latvijā, un to ceļā pavada Ilga Štauvere. Un kur tad vēl dziesmu spēles "Varoņdarbi" un "Tango Lugāno", arī pie tām viņas pirksts.

Un viņai netrūkst citu talantu - ir laba mājas māte, prot uzņemt visdažādākos ciemiņus, kādu nekad netrūkst, ir laba cepēja un šuvēja (darinājusi visdažādākos tērpus meitām un mazbērniem). No mātes apgūvusi dārkopību, ik gadus raugās, lai visur ziedētu puķes un būtu savs dārziņš. Prot pārzināt mājas celšanas un labošanas darbus. Mūža pēdējā gadu desmitā iemācās tirgziņību izziņas darbu, kuŗā iegūst redzamus panākumus, jo spēj iztaujāt cilvēkus un iegūt viņu uzticību. Viņa ģimenē kļūst maizes pelnītāja!

Arvien ir gādīga māte un vecmāmiņa. "Man ir bijusi bagāta dzīve," viņa konstatē slimības gultā un nesūdžas par savu likteni, jo visu dzīvi spējusi kalpot citiem un sabiedrībai. Un tādēļ viņas zaudējums vēl it kā pašos spēka un brieduma gados ir tik milzīgs.

Savas dzīves pēdējās 5 nedēļas viņa pavada mājās, kur 24 stundas pirms nāves viņas vārdi vīram ir - "Ir labi būt mājās!" Mirst 19. oktobrī vīra klātbūtnē.

Pēdējā gaitā viņu 22. oktobrī no Rosedale - St. Marys anglikāņu baznīcas izvadīja māc. Rasma Caune un vairāk kā 300 pavadītāju. Atvadu vārdus teica ev.-lut. Trīsvienības dr. priekšnieks A. Spura (atvadījās arī igauņu ev. lut draudzes un tās mācītāja vārdā), jaunākā meita Māra, Montrealas latv. biedr. priekšn. palīgs Rob. Klaiše, DV Montrealas nod. un DV KV pārstāvis Br. Innus, Montrealas latv. skolas pārzine Ināra Paliepa, ģimenes draudzene Biruta Rubesa, Jaunatnes dz. sv. pārstāvis Jānis Mateus, katoļu draudzes priekšnieks Ansis Auza, tautas deju vienības Ačkups pārstāvis Saša Spūrmanis un beigās vīrs Mārtiņš. Sekoja bērnu mielasts viņas mājā, kuŗas adrese rotājusi MLB Ziņotāju un tik daudz dažādu paziņojumu. 23. oktobrī Ilgu pārpelnoja. Pelnus paredzēts apbedīt Aizputē, Latvijā.

Pāragri noslēdzies bagāts un dižens mužs.

M. Štauvers

ILGA ZELMA ŠTAUVERE
dz. Rozenbacha

Dzimusi 1932. gada 5. februārī, Aizputē, Latvijā
Mirusi 1995. gada 19. oktobrī, Montrealā, Kanadā

Uzņemums izdarīts 1995. gada 13. jūlijā, pie Atlantijas okeāna, Jaunskotijā

Viņu piemin

Montrealas Latviešu Biedrība un
MLB Ziņotāja redakcija

DV Montrealas nodaļas vanadžu kopa

riko

savu gadskārtējo

ZIEMAS SVĒTKU

TIRDZIŅU

sestdien, šī gada 25. novembrī,

no plkst. 11:00 - 17:00,

Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā

Tirdziņā varēsīt iegādāties rokdarbus, svētku kartiņas, ZILGMES keramiku, KALUPES rotas lietas, koka izstrādājumus un citas lietas. Būs dabūjami arī jauni ādas apavi par mērenām cenām (joti derīgi sūtišanai uz Latviju).

Varēsīt baudīt siltas pusdienas, kūkas, cepumus, pi-parkūkas, pīrāgus. Būs arī vins, alus, sulas. Darbosies mazā lotereja.

Gaidīsim kuplā skaitā apmeklētājus, jo šini gadā mūsu izdevumi ir bijuši lieli. Esam atbalstījušas šeit tos, kam atbalsts bijis vajadzīgs. Vislielākais daudzums aizgājis uz Latviju. Vajadzības dzimtenē ir lielas.

Uz redzēšanos 25. novembrī!

Vanadzēs

Meklēju

jaunāku sievieti, kas gribētu dzīvot manā mājā Montrealā un vadīt saimniecību. Viņa dabūtu pietiekami daudz brīva laika, lai apmeklētu kursus vai vakara skolu. Atalgojums pēc vienošanās.

Zvanīt 484-0712

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME

riko

sestdien, 18. novembrī, plkst. 16:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā,

LATVIJAS VALSTS SVĒTKU

SVINĪBAS

Programmā:

Svētbrīdis - māc. Rasma Caune

Svētku runa - Dr. Jānis Priedkalns no
Austrālijas

PBLA 1995. gada BALVAS un citu apbalvojumu paziņošana un pasniegšana

Apsveikumi

Koncerta daļa -

pianiste Sofija Peika

jauktais koris "Atbalss",
dir. A. Gūtmaņa vadībā

Sadraudzības stunda

Akta daļā piedalās Montrealas Latviešu skola un tautas deju vienības Ačkups dalībnieki

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem

Ikvienu apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI

AMBER

GLOBUS

Latviešu uzņēmums ar profesionālu pieredzi

PAKALPOJUMI

BALTIJAS VALSTĪS

Birojs Montrealā: 1625 Duff Court, # 412

Lachine, P. Q. H8S 1E5

☎ (514) 637-9495

SAIŅI AR GAISA SATIKSMI

♦ katru nedēļu; sasniedz Rīgu 5 dienās

SŪTĪJUMI AR KUČI

♦ katru otro nedēļu,

♦ visi sūtījumi garantēti un apdrošināti,

♦ pieņem saiņus Jūsu mājās.

SŪTĀM SAGATAVOTUS PĀRTIKAS SAIŅUS

♦ pieprasiet mūsu cenrādī.

GARANTĒTA UN APDROŠINĀTA DOLĀRU PIEGĀDE LATVIJĀ

♦ naudas pārvedumi Kanadas un ASV dolāros.

RŪPĒJĀTIES PAR NAUDAS SAŅĒMĒJA DROŠĪBU!

♦ nevienam netiek izpausts naudas saņēmēja vārds,

♦ nevienam netiek izpausta sūtītā naudas summa

Ja Jūs velaties atzīmēt sabiedriskās darbinieces

ILGAS ŠTAUVERES

PIEMIŅU

ar ziedojuma artavu, varat savu ziedojumu nosūtīt:

1. Latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes kasierim R. Kalniņam, 3438 Rosedale Ave, Montreal, QC, H4B 2G6 ("Čeki rakstāmi uz Trinity Latvian Church ar piezīmi Mūzikas nometnei, I. Štauveres piemiņai)
2. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomei, c/o A. Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, QC, H9R 2X5 (Čeki rakstāmi uz Latvian Youth Song and Dance Festival vārda, arī atzīmējot, ka ziedojums domāts Mūzikas nometnei I. Štauveres piemiņai.)

Nākamā - 5. Mūzikas nometnes paredzēta 1996. gada jūlija sākumā, Latvijā (vai nu Ogrē, vai Cēsīs). Tā notiks Ilgas Štauveres piemiņas zīmē.

Sirsniņš paldies visiem tiem, kas jau ir atsaukušies līdz šim, un iepriekšējs paldies tiem, kas atsauksies tuvākā nākotnē.

Ilgas Štauveres domas un darbi bija Latvijai, latviešu tautai un latviešu jaunatnei.

LJDSvPadomes
Mūzikas nometnes fonds

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 11./12. novembra nedēļas nogalē.

Pārējos eksemplārus nodosim Kanadas pastā 13. novembrī. Lūdzam ziņot par izdevuma nesapemšanu!

LNAK KULTŪRAS NOZARE

riko

gleznotājas OLGAS ŠTAUVERES GLEZNU SKATI

Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā

Atklāšana: piektdien, 17. novembrī, plkst. 19:30

Skate atklāta arī 18. novembrī, sākot ar plkst. 14:00

Nāciet un iepazīstieties ar nelaiķes O. Štauveres, Mārtiņa Štauveres mātes, atstātiem darbiem. Viņa bija iecienīta gleznotāja Manitobas mākslinieku saimē, sastāvēja viņu biedrībā, piedalījās daudzās izstādēs, iegūstot vairākas pirmās un otrās vietas.

Aicina

LNAK KULTŪRAS NOZARE

I. G.

VELTĪJUMS ILGAS PIEMIŅAI

Nav izdziedāta dziesma tā,
Kas dziļi sirdi glabāta
Un mīlestībā auklēta;
Tā skan vēl gaišā dzidrumā.

Tā teic: es evi milēju,
Par tavu dzīvi pateicu,
Par labu teiktu, darītu,
Tām dāvanām, ko saņēmu.

Nav izdzīvota dzīve tā,
Kas šajā saulē dzīvota:
Tā Kristū jauna dāvāta,
Caur krusta gaismu svētīta.

Lai solījums šis svēti jūs:
Ka mīlestība arvien būs!

+++++

Līdz šī gada 27. novembrim
dalībniekiem jāpiesakās vai jāatsauc
piedalīšanās šī gada kopējā

ZIEMSVĒTKU UN JAUNGADA APSVEIKUMĀ!

Līdz šim ir jau pieteikušies vairāki jauni
sveicinātajies.

Lai arī lūdzam visus dalībniekus atsūtīt savu
ziedojuma artavu, adresējot to

"Sveiciens", 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, QC,
Canada, H9X 2R2, tālr. 514-457-9832
vai 113 Highgate Ave., Pointe Claire, QC, H9X 2X5,
tel. 514-697-6624.

(Čekļi rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda)

Iepriekšējs paldies par Jūsu līdzdalību!

MLB ZIŅOTĀJA REDAKCIJA

NOTIKUMI MONTREALAS LATVIEŠU EV.-LUT. TRĪSVIENĪBAS DRAUDZĒ:

Ar šī gada 1. novembrī draudzes garīgās dzīves aprūpētāja kļuva māc. **Rasma Caune**. Viņas dzīvoklis ir draudzes namā, 3438 Rosedale Avenue, Montrealā, tel. 514-489-3224.

Pirmo dievkalpojumu viņa vadīja 5. novembrī. Tas bija mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu. Bija sanākuši vairāk kā 70 dievlūdzēji.

Sveicam māc. Rasmu Cauni mūsu vidū un vēlam sekmes mūsu Montrealas latviešu saimes aprūpē!

Draudzes gadskārtējais bazārs, kas notika 21. oktobrī, bija kupli apmeklēts un izdevās labi. Rikotāji cer, ka ienākums pārsniegs iepriekšēja gada summu. Varam priecāties, ka bazārs arvien vēl ir cieņā.

Draudzes nama remonts paveikti tiktāl, ka jaunajā dzīves vietā varējusi daļēji iekārtoties draudzes jaunā mācītāja. Izdevumi gan, šķiet, būs mazliet lielāki, kā tas bija sākumā paredzēts. Draudzes locekļu atsaucība ar ziedojumiem šī mērķa segšanai ienāk regulāri. Draudzes valde gaida uz katra draudzes locekļa atsaucību.

LELBA Kanadas apgabala sanāksmē, kas 29. un 30. septembrī notika Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudzes telpās, piedalījās māc. R. Caune, mūsu draudzes priekšnieks Andris Spura un Baznīcas Virsvaldes loceklis Mārtiņš Štauvers.

Degpunktā bija jauna garīgā vadītāja vēlēšanas, jo līdzšinējais - prāv. Juris Čālis amatam vairs nekandidēja. Viņš paredzējis ar 1996. gadu pārcelties uz Latviju, lai tur 2 gadus kalpotu Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātē un tajā pašā laikā darbotos Rīgas angļu Svētā Pestītāja draudzē kā mācītājs.

Par Kanadas apgabala garīgo vadītāju ievēlēja māc. F. T. Kristbergu, Toronto Sv. Jāņa draudzes ganu.

Apgabala laicīgā vadība paliek līdzšinējā:

- apgabala pārstāvis Baznīcas Virsvaldē - Mārtiņš Štauvers,
- apgabala kasiere - Mirdza Pārups,
- apgabala sekretārs - Gunārs Apars,
- apgabala Dāmu komiteju referente - diakone Aina Avotiņa.

Varam piezīmēt, ka katrs no viņiem nāk no dažādām Kanadas pilsētu latviešu draudzēm.

30. septembra svinīgajā dievkalpojumā LELBA pārvaldes priekšnieks prāv. Uldis Čepure visus, izņemot M. Pārupu, ievēda amatā.

Konferencē dzirdējām vairākus referātus:

1. *Ko stāsta dvēsele mūža noslēgumā - aprūpes darbs "Kristus Dārzā" - māc. I. Gaide un māc. A. Gaide.*
2. *Garīgā pasaule modernā mākslā - māc. F. Kristbergs.*
3. *Palīdzības sūtījumi uz Latviju - māc. A. Celma stāstījums par savu neatlaidīgo palīdzības darbu.*
4. *Dzejnieces Andas Lices poēma "Vēja Vārtos" - V. Streita.*
5. *Līdzības, stāsti un humors mūsdienu cilvēkam - māc. Māris Ķirsons.*

Draudžu darbinieku pārrunas, kas kļuvušas par nopietnu domu izmaiņas vietu, atkal vadīja M. Štauvers. Iztīrāja dažādas aktualitātes - draudžu uzturēšanu, kā aktīvi iesaistīt draudžu darbā jaunatni un citas.

Plašākas pārrunas bija par mūsu Baznīcas ieskatu, pareizāk sakot, ieskata trūkumu, par homoseksualitāti. Šo jautājumu pārrunāt bija uzdevusi LELBA. Domu izmaiņas rezultātā plenārsēde pieņēma īpašu rezolūciju, proti: "Visi draudzes locekļi, neskatoties uz seksuālo orientāciju, var saņemt Svēto Vakarēdienu un var strādāt draudzes darbā un dzīvē. Šo rezolūciju nodos tālāk Baznīcas augstākai vadībai.

Visu sanāksmes dalībnieku parakstītas laba vēlējumu kartiņas nosūtīja nopieni slimajam māc. L. Grislei un I. Štauverei, kas nu jau abas aizgājušas Dieva gaismā. L. Grisle - 9. oktobrī, bet I. Štauvere - 19. oktobrī.

Ziņojumi rādīja, ka apgabalā ir 17 draudzes, no kurām 10 bija pārstāvētas konferencē, ko veiksmīgi vadīja prāv. J. Čālis. Visus tos pieņēma, kā arī iepriekšējās konferences 1994. g. Montrealā. Ja līdz šim par apgabala laicīgās vadības balstietībām lēma ik konferencē, pieņēma lēmumu, ka tas turpmāk darāms automātiski. Grozīja kases budžeta gadu no 1. oktobra līdz 30. septembrim.

Visas maltītes bija sarūpējušas ev.-lut. Kristus draudzes dāmas.

Konference notika gaišā gaisotnē un patiesā darba priekā, Dieva žēlastības apspīdētā.

Nākamo konferenci paredzēja 1997. gada rudenī, Otavas ev.-lut. Miera draudzē. □

M. Štauvers

+++++

Lai arī lūdzam MLB Ziņotāja lasītājus nokārtot tekošā un nākamā gada abonementu maksas! Ceram, ka turpmākos numurus varēsīm atkal izdot itin regulāri.

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
telņu adreses: Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

17. novembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, LNAK Kultūras nozares rīkotās māksl. Olgas Štauveres darbu skates atklāšana. Skatiet īpašu paziņojumu 26. lpp.!
18. novembrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, LNAK Kultūras nozares rīkotā māksl. Olgas Štauveres darbu skate
18. novembrī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes rīkotā Latvijas valsts svētku diena. Svētku runu teiks Dr. Prof. Jānis Priedkalns, Latvijas Zinātņu Akadēmijas biedrs, no Austrālijas. Skatiet paziņojumu 25. lpp.!
19. novembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
19. novembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes Latvijas valsts neatkarības pasludināšanas dievkalpojums.
21. novembrī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu Pastmarku kluba šī rudens pirmā sanāksme.
23. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video filmas izrāde.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
25. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas vanadžu Ziemsvētku tirdziņš. Plašāks paziņojums 25. lpp
28. novembrī, plkst. 20:00, pēc valdes sēdes, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Kreditsabiedrības ārkārtas pilnsapulce, kuņas darba sekā iztirzās jautājumu par vietējās Lašīnas kanadiešu sabiedrības iesaistišanu mūsu kreditsabiedrībā.

3. decembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes pirmā adventa dievkalpojums.
6. decembrī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
7. decembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video filmas izrāde.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
10. decembrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes un Montrealas latviešu skolas kopīgi rīkotā Ziemsvētku eglīte ar svētbrīdi un interesantu programmu.
17. decembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
21. decembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video filmas izrāde.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības Ziemsvētku eglīte.
24. decembrī, plkst. , Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Ziemsvētku vakara dievkalpojums.
31. decembrī, plkst. , Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes Vecgada vakara dievkalpojums

4. janvārī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
5. janvārī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības video lentas izrāde.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
27. janvārī, plkst. 18:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības 48 gadu pastāvēšanas svētki ar vakariņām un īpašu programmas daļu. Plašāka informācija turpmākos MLB Ziņotāja numuros.

MLB Z 1995 XI 1.050 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

MLB ZIŅOTĀJA administrātores un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 27.50 vai \$ 22.50)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju.....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1994./5. darbības gadu	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Čekī rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

